

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori
2657 S. Lawrence Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIX.

In Two Parts—Part I

Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., SREDA, 1. JULIJA (JULY 1), 1936.

Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 129

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1936.

Prvih 20 let dela in boja za delavsko prosveto je za nami!

BREZPOSELNOST-NO ZAVAROVANJE V WISCONSINU

Zakon bo nudil zaščito 400,000 delavcem

ENAJST MILIJONOV V SKLADU

Madison, Wis., 30. jun. — V sredo, 1. julija, bo začela funkcionirati državna komisija, kateri je bila poverjena uprava brezposelnostnega zavarovanja. Na ta dan bo okrog 37,000 delodajalcev v državi prevzelo odgovornost za 400,000 delavcev na podlagi zakona, ki je bil sprejet na izrednem zasedanju legislature 1. 1932. Wisconsin je prva država v Uniji, ki je sprejela ta zakon predno se je federalna vlada spustila na polje socialne zakonodaje. Minimalna tedenska podpora mora biti v smislu zakona najmanj pet dolarjev, maksimalna pa \$15 in omejena je na tri najmanj tednov v letu, toda obveznost delodajalca traja 26 tednov. Delavec, ki izgubi delo, da dobi takoj zaslužek druge, ni upravičen do podpore s strani prvega delodajalca. Če druga služba ne traja dolgo, ima prvi delodajalec še vedno obveznost do odpusčenega delavca, če ni od oslovitve preteklo 26 tednov.

Prava brezposelnostnega zavarovanja bo poleg drugih funkcij skrbel, da bodo odpuseni delavci dobili čimprej zaslužek. Določila do dolo "čakanja" in po preteku te dobe bodo brezposelni deležni podpore iz sklada brezposelnostnega zavarovanja. Zbiranje prispevkov v sklad brezposelnostnega zavarovanja je začelo 1. julija preteklega leta in zdaj je v tem skladu enajst milijonov dolarjev v gotovini.

Namen zakona socialne zaščite je bil sprejet v konvenciji v prvi vrsti pospešitve socialne zakonodaje v posameznih državah, da te osvoje in jih potem predložijo v kongresu federalni vladi. Federalni zakon določa stopnje zavarovanja in delodajalci v državi razvijajo svoj sistem brezposelnostnega zavarovanja, kar pa je del federalne vlade. Federalni zakon določa stopnje zavarovanja in delodajalci v državi razvijajo svoj sistem brezposelnostnega zavarovanja, kar pa je del federalne vlade.

Za socialna administracija, ki bo upravljal zakon brezposelnostnega zavarovanja, je bil imenovan A. Raushenbush, direktor ameriške industrijske komisije. On bo takoj odprl 22 pisarniških pisarni v različnih krajih države, da bodo sledile drugim delodajalcem. Vsak delavec, ki izgubi delo, se bo moral registrirati pri uradni izmed teh upravičen do podpore. Zakon namreč določa, da mora vsak delavec, ki izgubi delo, najprej najti drugo delo. Če to ne uspe, je upravičen do podpore.

Zakon, ki bo upravljal brezposelnostnega zavarovanja, je bil sprejet na kongresu v Washingtonu in od takrat je neprestano aktiven za denarno reformo, je večer izjavil, da bo letos podpiral Lemkejevo unijasko stranko.

Domače vesti

Novo slovensko podjetje

Chicago. — Iz Detroita poročajo Prosveti, da so tamkajšnji podjetni rojaki začeli z izdelovanjem ultramodernih "camp trailers". Novo vozilo je opremljeno z vsemi modernimi napravami. To "hišo na kolesih" si bodo ogledali čikaški rojaki, ko pride v Chicago prihodnjo soboto, dne 4. julija, in pripelje igralce, pevce in muzikante socialne igre "Kamnomol", katero bodo Detroitčani uprizarili omenjenega dne zvečer v dvorani Sokol Havliček Tyrš v bližini doma SNPJ. To bo prvi nastop detroitskih slovenskih igralcev, pevcev in godbenikov v čikaški naselbini.

Jugoslovanski radio v novem omrežju

Chicago. — Jugoslovanski radijski program, ki se oddaja vsako nedeljo od ene do dveh popoldne s postaje WWAE in kateri zadnje čase vsebuje zelo dobre rekordirane kvartete in kvintete od Glasbene matice iz Ljubljane, se prihodnjo nedeljo, dne 5. julija, pridruži novemu radijskemu omrežju ABC, in sicer od 1:30 do 2:00 pop. Čikaška postaja za to omrežje je WJJD. Druge postaje tega omrežja so: WKBB, Dubuque, Iowa; WJBL, Decatur, Ill.; WOMET, Manitowish, Wis.; WCLO, Jamesville, Wis.; WTAX, Springfield, Ill.; WHBY, Green Bay, Wis.; WHBF, Rock Island, Ill.; WECA, Evansville, Ind., in WRCK, Rockford, Ill.

Novosti z vzhoda

Fairmont, W. Va. — Tu je umrl Jos. Dukič, star 63 let in doma iz Bartolicev pri Voloskem v Istri. Bil je član društva 469 SNPJ.

Barberton, O. — Tu je umrl John Otoničar, star 47 let in doma iz Slemenov pri Blokah na Notranjskem. Tu zapušta ženo, dva sinova in hčer.

Pittsburgh, Pa. — Frank Cadočni, hišnik dvorane Slovenskega orla, je po nesreči padel po stopnicah in se težko pobil. Tri dni je ležal v nezavesti v bolnišnici.

Naval na komunistični na Slovenskem

V Mariboru je bilo 25 aretiranih

Maribor, Jugoslavija, 30. jun. — Policija je večer tu aretirala 25 oseb, o katerih trdi, da so pripravljale komunistični puč v Sloveniji. Med aretiranimi je tudi gimnazijski profesor, ki je označen za voditelja "komunistične zarote".

Dunaj, 30. jun. — Avstrijska policija, katera sodeluje s policijo v Jugoslaviji v zadevi obsežnega komunističnega gibanja na Slovenskem, je večer prejela 28 oseb.

Socialisti pustili gov. La Follettu odprto polje

Milwaukee, Wis., 30. jun. — Socialistična stranka države Wisconsin je na svoji konvenciji sklenila, da ne bo postavila kandidata za gubernerja proti sedanjemu progresivnemu gubernerrju Philipu La Follettu, čeprav so ga socialistični delegati kritizirali, ker se še ni pridružil farmersko-delavski progresivni federaciji. Socialisti so dalje odobrili platformo in kandidatke FDPF in zaključili so, da ne bodo podpirali pri volitvah nikogar, kdor ni indorsiran od omenjenih političnih zvez, v kateri je vključena tudi socialistična stranka v Wisconsinu.

Zakaj ima SNPJ svoj dnevnik?

VINCENT CAINKAR, gl. predsednik

Ob dvajsetletnici našega dnevnika Prosvete je na mestu, da se malo ozremo nazaj v preteklost, v dobo našega pionirstva, ter si pokličemo nekoliko v spomin, kako je bilo miselno in kulturno stanje slovenskega naseljenštva v Ameriki ob početku jednote in pred dvajsetimi leti, ko smo ustanovili svoj dnevnik. S takim pregledom bomo dobili najboljšo sliko potrebe za jednotno publikacijo in zaeno najbolj pravičen in točen odgovor na vprašanje, zakaj se jednota kot podporni organizacija peča tudi z izdajanjem dnevnega časopisa.

VINCENT CAINKAR

Ameriški Slovenci sicer nikdar nismo trpeli posebnega pomanjkanja časnikov; imeli smo jih večje število skoraj ves čas, odkar smo se začeli naseljevati v to deželo v večjem obsegu, in ob času ustanovitve Prosvete je tudi izhajalo več drugih dnevnikov. Pomanjkanje časnikov torej ni bil vzrok, da je naša jednota začela z izdajanjem časopisa in naš dnevnik tudi ni bil ustanovljen samo zato, da bomo imeli en dnevnik več, pač pa je bil vzrok v silni potrebi za pravo delavsko časopisje in miselni podvig našega uroda. Razen Proletarca, ki pa je bil takrat še početnik in iz finančnih razlogov majhen in razen Glasila SNPJ ni bilo pred tridesetimi leti in še dolgo potem niti enega lista, ki bi izhajal za delavske interese, niti enega, ki bi delavstvo poučeval ali vzgajal v naprednem smislu, pač pa se je godilo večidel ravno nasprotno: baš s pomočjo naših časopisov je bilo veliko zavražjanja in izkoriščanja ter poskusov, da se obrže naši priseljenci v nevednosti in nečestni temi.

Z izdajanjem časopisa je seveda veliko poteškoč, največ denarnih, posebno pa pri tako majem narodu kot je slovenski. Samo z naročninami menda noben ne more dobro izhajati in to je vzrok, da morajo listi, ki so last privatnikov, služiti bolj privatnim interesom kot pa ljudskim. Slovenski listi v Ameriki so po večini služili cerkvi ali pa bankirstvu in šifkartastvu in drugemu privatnemu biznisu, narod je pa taval v neznanju, miselnem spanju in kulturni zaostalosti, kar je moralo boleti vsakega napredno mislečega in narodu dobro želečega rojaka, in vzbuditi v njem odpor proti takim razmeram ter željo, da se čimprej ustanovi slovenski časopis, ki bi izhajal po volji in izključno za koristi našega delavskega naroda.

To je bil pravi vzrok, da je SNPJ začela z lastnimi publikacijami. Napredni elementi, ki so se zbirali pod okriljem in okoli jednote, so uvideli že tedaj, da je pravi delavski časopis mogoč le, ako ga bo izdajala kaka napredna delavska organizacija, in SNPJ je bila to v pravem pomenu besede.

Početi smo morali seveda z malim, najprej z mesečnikom, ker takrat je bila tudi jednota še majhna in v vseh ozirih skromna. Toda pri mesečniku ni ostalo dolgo. Članstvo je hitro spoznalo koristi lastnega glasila in zahteve za večjim poučnim čitvom so postajale silnejše od dne do dne. In ko smo čez nekaj let razširili naše glasilo v tednik, so se kaj kmalu nato začele pojavljati potrebe za lastni dnevnik. Naše glasilo kot tednik je sicer vrtilo veliko izobraževalno in kulturno delo, vendar pa kot tednik ni moglo biti kos svojih nalogi popolnoma in ideja za ustanovitev jednotnega dnevnika je dobivala vedno več pristašev in agitatorjev.

Nekako pred enindvajsetimi leti je agitacija za lastni dnevnik postala najbolj vroča in narasla do vrhunca, in v teku enega leta nato se je pokazal pravi sad marjovitosti naših članov in neumorne dela vrlih agitatorjev—izšla je prva številka Prosvete. To je bilo v veliko zadovoljevanje agitatorjev in povzročilo je dokaj veselja med vsemi naprednomislečimi rojaki, mračnjakom in načrtnjakom pa je bil novi dnevnik seveda—trn v peti.

Prosveta pa se je tudi izkazala kot dober in napreden dnevnik in neprecenljive vrednosti za naše članstvo in za slovensko delavstvo v Ameriki sploh. Ves čas svojega obstanka je zastopala pravice in koristi delavstva, ter se zmeraj neustrašeno borila za njega in proti vsemu, kar nasprotuje ali škoduje delavstvu. Prosveta je vedno skrbel, da so dobili nje čitatelji dnevne novice o vseh važnih domačih, splošnih ameriških in svetovnih dogodkih. Prinašala je poučne razprave, znanstvene članke, dobre povesti itd. ter vedno poskušala zadostiti vsem potrebam našega ljudstva. Posebno pa je pazila na to, da so bili nje čitatelji vselej pravilno informirani o važnih delavskih bojih in gibanjih sploh. In tako bo tudi v bodoče.

In razume se, da je Prosveta kot dnevnik bila tudi naš najuspešnejši agitator in zaeno najbolj učinkovito obrambno sredstvo proti napadalcem in sovražnikom jednote.

Nemogoče je človeku v enem samem članku opisati vse vrline našega dnevnika in naslikati dobrine, ki jih našemu ljudstvu prinaša. Dobro pa je, da se ob dvajsetletnici zavedamo številnih koristi, ki jih imamo od dnevnika ter zaeno trdno sklenemo, da ga bomo poskušali ohraniti pri življenju in na zdravi gospodarski podlagi tudi v bodoče s tem, da skrbimo, da bomo sami in vsaka slovenska hiša v Ameriki naročniki Prosvete. Potrebno je, da se ob dvajsetletnici Prosvete tudi zavedamo, da so z izdajanjem dnevnika veliki stroški in resne finančne poteškoče, posebno pa delavskega dnevnika, ki ne sme služiti denarnim močtem in nobenim privatnim interesom in zato tudi ne more pričakovati denarne podpore od njih in od nikogar drugega kot od delavcev samih.

Za nami je torej prvih dvajset let našega dnevnika in s tem prvih dvajset let njegovega velikega, potrebnega kulturnega in

OPOZICIJA PROTI DEMOKRACIJI V SOVJETSKI UNIJI

Stari člani komunistične stranke svarijo vlado

BOJAZEN PRED KONTRAREVO. LUCIJO

Moskva, 30. jun. — Veterani v komunistični stranki so apelirali na Stalina, naj bo previden pri uvajanju demokracije na podlagi nove ustave, ki bo uveljavljena v prihodnjem novemburu.

Veterani so se odzvali pozivu vlade, naj se vsi prebivalci udeležijo diskuzije in izrazijo svoje mnenje o novi ustavi. Njih stališče je, da bi uveljavljanje nove ustave, ki določa vzpostavitev demokracije in odpravo komunistične diktature, lahko izkazalo neugodne posledice.

Argumenti glede provizij nove ustave so zlasti vroči v podeželskih krajih, kjer prevladuje mnenje, da kontrarevolucionarne aktivnosti še niso bile likvidirane kljub drastičnim ukrepom, ki jih je uveljavila Stalina vlada v zadnjem desetletju. Največja opozicija je proti določbi, ki daje volilno pravico duhovščini in kulakom. Argument je, da ti ne bi smeli dobiti volilne pravice, če hoče vlada vzdržati narodno enotnost.

Večina prebivalcev povečuje določbe nove ustave. Oglasile so se tudi ženske, ki naglašajo, da določbe v ustavi, ki dajejo ženskam volilno pravico, niso potrebne, ker so ženske pod sovjetskim režimom že sedaj svobodne in enakopravne.

Druge sugestije, ki jih predlagajo prebivalci, vsebuje apel, naj se vključi Stalinovo ime v dokument, da bo tako zavzemal pravilno mesto v zgodovini razvoja Sovjetske unije. Nadalje urgirajo modifikacijo militaristične klavzule v ustavi tako, da bi določala splošno konskripcijo le tako dolgo, dokler bi sovjetsko Rusijo obkrožale kapitalistične države.

Katoliški študentje zavrgli program "fathra" Coughlina

St. Louis, Mo., 30. jun. — Katoliški višješolci so na tukajšnjem svojem zborovanju zavrgli resolucijo za odobritev 16 točk programa znanega detroitskega župnika Coughlina, kateri križari za "socialno pravičnost" na temelju socialne enciklike papeža Pija Resolucijo so predložili zastopniki katoliških dijaških organizacij iz Detroita, a bila je porazena.

"Po smrti ni nič!" pravi oživljeni samomorilec

San Francisco, Calif., 30. jun. — Eugene Kratzer je večer povzvil strup in umrl. Nekaj minut po smrti so ga zdravnik oživeli s protistrupom in Kratzer je izjavil, da "smrt je neprodorna tema, v kateri človek nič ne čuti in nič ne ve".

izobraževalnega dela, na katerega smo lahko ponosni vsi, kakor smo ponosni na našo jednoto. Na izvršeno delo Prosvete smo ponosni vsi, ki smo napredne misli in resnično želimo našemu izseljenemu narodu samo dobro. Kljub vsem naporom in lepim uspehom našega dnevnika pa je ostalo še precej neobdelanega polja in potrebnega izobraževalnega dela, zato naj Prosveta še izhaja, naj uti, bodri in izobražuje naše delavsko ljudstvo v naprednem in modernem duhu še mnogo, mnogo let!

Nov mehanizem v živih stanicah odkrit

"Drobna, vrteča se pičica v jedru"

Ithaca, N. Y., 30. jun. — Z univerze Cornell poročajo, da so tamkaj odkrili nov mehanizem v živih celicah. Nov mehanizem je komaj opazljiva pičica pod najmočnejšim mikroskopom, v tej pičici se pa vrši proces vrtenja nitkasti kromozomov, nosilcev dednih lastnosti. Iz česa je ta pičica sestavljena, še ni znano, vsekakor je pa kemičnega značaja. Preiskava tega novega mehanizma, ki je vsekakor velike važnosti, se intenzivno nadaljuje.

Sodišče podprlo industrijski zakon

Pravica piketiranja tudi priznana

Madison, Wis., 30. jun. — Državno vrhovno sodišče je s šestimi proti enemu glasu vzdržalo provizije zakona gospodarske obnove, ki določajo obdavčenje industrij v interesu poštene kompetitcije. S tem je bila dolga kontroverza, ki je ogrožala ta zakon, končana.

Zadeva je prišla pred državno vrhovno sodišče, ko je državna komisija, kateri je legislatura poverila izvajanje industrijskih pravilnikov, vložila priziv. To se je zgodilo potem, ko je organizacija podjetnikov obvestila svoje člane, da jim ni treba plačevati prispevkov za financiranje reguliranja industrij, češ, da je zakon neustaven. Ako bi bilo sodišče podprlo podjetnike, bi morala tudi državna komisija, ki ji je legislatura poverila izvajanje pravilnikov, prenehati s svojimi funkcijami. Odlok sodišča je končal kontroverzo, ki se je pričela 1. 1935, ko je državna zbornica sprejela zakon gospodarske obnove.

Z drugim važnim odlokom je vrhovno sodišče s štirimi proti trem glasovom podprlo delavski zakon, ki daje delavcem pravico piketiranja vsakega podjetja, da se tako prisili delodajalca na priznanje unije. Zadevo je tirala pred sodišče American Furniture Co., Milwaukee, ko se ni hotelo sedemnajst njenih delavcev pridružiti uniji voznikov, šoferjev in drugim unijam, nakar so člani teh unij pričeli piketirati tovarno te družbe. Uprava je na sodišče zahtevala injunkcijo proti piketiranju in njen argument je bil, da delavci, ne ona, nasprotujejo unioniziranju podjetja.

Kongresnik Zioncheck jo je pobrisal domov

Washington, D. C., 30. jun. — Demokratični kongresnik Marion A. Zioncheck, ki je zadnje nedeljo pobegnil iz opazovalnice za umobolne v Marylandu, je pribežal v Washington in večer so ga našli v njegovi pisarni v kongresni palači. Ko se je kapitolna policija preprčala, da Zioncheck ni "nevaren", mu je dovolila, da se je odpeljal proti Seattlu, kjer je njegov dom.

ABESINSKO VPRAŠANJE PRED LIGO NARODOV

Pričetek razprave glede preklica bojkotne akcije

SPORAZUM MED ANGLIJO IN FRANCIJO

Zeneva, 30. jun. — Halle Selazije, izgnani cesar Abesinije, bo danes nastopil kot predstavnik podjarmljene dežele na skupščini Lige narodov. Ta bo razpravljala o preklicu bojkotne akcije, katero je Liga narodov začela izvajati proti Italiji, da ustavi Mussolinijevo vojno v Afriki.

"Osebnost se bom udeležil eno ali več sej skupščine Lige narodov kot načelnik abesinske delegacije", se glasi komuniké, ki ga je Selazije naslovil Ligi narodov. Oni, katerim je delovanje ženevske organizacije znano, napovedujejo, da bo ta negativen nastop pred Ligo narodov zadnji. To velja tudi za druge reprezentante Abesinije.

Poročilo se glasi, da sta Francija in Anglija že sklenili dogovor, da se izključi abesinska delegacija, ko se bo skupščina Lige narodov sestala na svoji seji v septembru. Abesinija bo črtana kot članica Lige narodov, ker ni več suverena država, in njena delegacije ne bo dobila sedeža.

Italija je poslala novo noto Zenevi, v kateri poudarja, da ne bo vzdrževala velike armade v Abesiniji. Nota obdoljuje Abesinijo, da je ona odgovorna za vojno v Afriki, poleg tega pa vsebuje tudi načrte glede razvoja Abesinije in obljubo, da bo obdržala stike z Ligo narodov.

Angleški zunanji minister Eden in Leon Blum, francoski premier, sta imela večer daljši razgovor. Po tem razgovoru je bilo naznanjeno, da bosta poslala ostro noto Nemčiji, ki doslej še ni odgovorila na vprašanja angleške vlade glede remilitarizacije Porenja. Državnika sta poslala tudi noto Kurtu Schuschniggu, avstrijskemu kancelarju, v kateri sta ga pozvala, naj takoj pride v Zenevo, da se bo udeležil razprav, ki se tičejo Avstrije. Noto smatrajo za britsko koncesijo Franciji in državam male antante (Jugoslavija, Čehoslovaška in Rumunija), ki se boje restavriranja habsburške dinastije v Avstriji in nacijskega napada na Avstrijo.

Stoletni zakonski par umrl isti dan

Varsava, 30. jun. — Hinda Altschuler, stoletna starica, je večer umrla v Grzybowu. Pol ure kasneje je umrl tudi njen mož Jakob Altschuler, ki je bil tudi sto let star. Zdravniki pravijo, da je mož, ki je bil drugače zdrav, umrl od žalosti za ženo.

"General" Coxevo podprl Lemkejev stranko

Massillon, O., 30. jun. — "General" Jacob S. Coxe, star 82 let, ki je pred 40 leti vodil veliko armado brezposelnih delavcev v Washington in od takrat je neprestano aktiven za denarno reformo, je večer izjavil, da bo letos podpiral Lemkejevo unijasko stranko.

Uradne vesti društev SNPJ

Universal, Ind. — Društvo 305 je na svoji zadnji seji sklenilo, da priredi piknik dne 4. julija v korist svoje blaginje. Piknik se bo vršil pri Jacobu Kosmachu. Vabimo vsa sosednja društva oziroma članstvo, da nas posetijo, o priliki pa jim poset vrnemo. Odbor bo preskrbel vse potrebno za lačne, žejne in plesalčljive, za katere bosta skrbeli Anton Jare in Joe Mestek. Vabimo vse članke in članice od blizu in daleč, da nas posetijo na omenjeni dan. Na svidenje! Člani, ki se ne udeležijo piknika, plačajo po 50 centov v društveno blaginjo.

Jacob Kosmach, tajnik.

Chisholm, Minn. — Društvo Lulija v vrta št. 322 priredi piknik dne 4. julija v dvorani Balkan. Uljudno vabim vse članice našega društva ter članke in članice drugih društev in ostalo občinstvo iz Chisholma in drugih bližnjih naselbin. Naš odbor je pridno na delu, da posetnikom čim bolj postreže. Vse bo preskrbljeno za lačne in žejne, za mlade in stare plesalce pa bo igrala izvrstna godba. Tudi senca bo dovolj, kdor se bo hotel ohladiti. Imele bomo na razpolago tudi šolski bus, ki bo prevajal udeležence brezplačno. Prvi bus odpelje izpred Jayne čitalnice ob 2. popoldne, drugi ob 3. uri in tretji ob 7. zvečer. Za kažipot bodo služili napis 'Picnic SNPJ'. Eden bo pri Javni čitalnici, drugi napis pa bodo na važnih križiščih, tako da bodo rojaki iz drugih naselbin vedeli kam se obrniti. Na svidenje 4. julija!

Jennie Praznik, tajnica.

Kemmerer, Wyo. — Društvi št. 267 in št. 94 KSKJ vas vabita na skupni piknik na 4. julija v Rock Quarry pri Oackleyju. Pridite vsi od blizu in daleč, da se z nami pozabavate in razveselite v zeleni naravi. Prostora in zabave bo za vse. Vsi ste dobrodošli. Na veselo svidenje!

Anton Tratnik, 267.

Lloydell, Pa. — Naznanjam članom društva št. 60, da je društvo na zadnji seji sklenilo, da priredi piknik v korist svoje blaginje dne 4. julija. Vršil se bo v parku nad pokopališčem. Kakor je vsakemu znano, ni bilo že dolgo nobene prireditve v ta namen. Vabljeni ste vsi stari in mladi, vsak bo dobro postrežen, zakar bo skrbel odbor, tako da ne bo nihče lačen ne žejen. Zato pa na 4. julija vsi v park, da ne bo nobenemu žal, če se ne bo udeležil. Vabljeni ste tudi iz bližnjih vas, kakor Onnalinda, Dunlo, St. Michael. Ne pozabite 4. julija!

Johana Meden, tajnica.

South View, Pa. — Društvo Zdravi se trpin št. 265 priredi piknik dne 4. in 5. julija v Locust Grovu na South View. Začetek ob 2. popoldne. Uljudno vabimo vse Slovane iz bližnje in daljne okolice, da nas obiščete v velikem številu. To bo prvi piknik v tej naselbini in nikomur ne bo žal, kdor se ga bo udeležil. Poleg plesa bo tudi obilo druge zabave. Opozorjam članke in članice našega društva, da se vsi udeležite tega piknika. Igral bo orkester Kajka Luginale. Pijače in prigrizka bo dovolj za vse. V imenu društva vabimo vse občinstvo, da nas poseti na tem pikniku, o priliki pa poset vrnemo.

Martin Urbas ml., tajnik.

Akron, O. — Piknik društva 170 14. junija je bil uspešen in dobiček znaša \$50. Iskrena hvaleba vsem, ki ste se udeležili, posebno Mattu Pavlovichu in Marku Razen, ker sta tako fino jag-njetino spekla. — Članstvo pozivam, da se v velikem številu udeležijo seje dne 7. julija ter da nadzorni knjižje pregledajo. Obžalujem, ker je br. Toni Erzen, predsednik nadzornega odbora, spet zbolel. Društvo mu želi hitrega okrevanja. Udeležijo se naj tudi članice. Naznanjam,

R. Komater, tajnik.

Cleveland, O. — Članice društva Slov. Sokolice št. 442 uljudno opozorjam na društveni sklep, da se v velikem številu udeležijo piknika skupnih clevelandskih društev SNPJ pod vodstvom clevelandске federacije. Piknik se vrši v soboto dne 4. julija na Pintarjevi farmi. Z vožnjo ne boste imeli nikakih potežkoč. Na koncu ulične proge vas popeljejo primerna vozila na prostor za-

ba. Kakšnega pomena in učinka so izleti skupnih društev, lahko sami presodite, če se jih udeležite.

Naša prihodnja mesečna seja bo v ponedeljek dne 6. julija. Priznati moram, da je udeležba letos dovolj odstopna, vendar bi želela, da se polletne seje udeležijo vse članice. Prečitani vam bodo računi in druge aktivnosti društva, po pregledu in razsodbi nadzornega odbora. Sestra Cecilija Šubelj je podarila društvu moderne "hlačke", ki pristojajo vsaki blazini. Darilo dobi lahko vsaka brezplačno, pod ednim pogojem, da pride na sejo in razveže zagonetni "gordijski vozec".

Martin Klarič, tajnik.

Ramsey, O. — Društvo Zeleni hribeček št. 279 bo obhajalo svojo 20. letnico na 25. julija v veselico v navadnih prostorih v New Social Hall, Long Run, O. Začetek ob 7. zvečer. Za ples bo igral Fidalov orkester iz Maynarda. Naše društvo vabi vsa bližnja društva, da nas posetijo in ob priložnosti vam vrnemo. Za žejne in lačne bo dobro preskrbljeno. Člani našega društva morajo plačati vstopnino, če se veselice udeležijo ali ne. Izvzeti so le bolniki. Torej na svidenje 25. julija! Pridite, da se bomo skupaj zabavali!

Joe Kosenina, tajnik.

Johnstown, Pa. — Društvo Adrijana št. 3 je sklenilo, da se seja vrši na 5. julija ob 2. popoldne, to pa zato, ker na 12. julija bomo imeli piknik, potem pa se bodo naše seje spet vršile po starem. Na seji bomo izvolili članke, ki bodo imeli v oskrbi delo za piknik. Zato vai na sejo!

Obenem vam naznanjam, da smo v zadnjih par mesecih dobili 21 novih članov, 15 v mladinski oddelek in 6 v oddelek odraslih.

Bratje in sestre! Lani smo bili na tretjem mestu in kampanji, letos pa glejmo, da bomo na prvem mestu!

Iskreno se zahvaljujem br. Janku Gunj, ki mi je pomagal pridobivati nove članke. V Johnstownu in okolici je dosti slovenskih prebivalcev, ki niso v bratskih organizacijah in ki ne vedo kaj in kakšna je SNPJ. Zato bratje in sestre, vsi na delo! Pojasnimo ljudem kako lepe ugodnosti in pogoje naša SNPJ nudi svojim članom in rojakom sploh!

John Oreskovich, tajnik.

Ludlow, Colo. — Društvo Pivka št. 201 je na svoji redni seji dne 14. junija sklenilo, da priredi plesno zabavo v soboto 18. julija pri Johnu Kulu, Highway 85 Club. To ne bo veselica v korist naše društvene blaginje, ampak v korist naše mladine, da jim s tem pokažemo kaj je Slovenska narodna podpora in jednota in da jih s tem čim bolj pritegnemo k nam. Uljudno vabim vse članstvo in rojake od blizu in daleč. Vabijo se tudi vsa sosednja društva, da se udeležijo te plesne zabave, mi smo pa vam pripravljene obisk vrniti. Torej na svidenje dne 18. julija!

Frank Milavec, tajnik.

Chicago, Ill. — V četrtek 9. julija ob osmih zvečer bo seja društva Francisco Ferrer 131, katere se naj vsi člani udeležijo. Ker bo to polletna seja, je važno, da pridete vsi. Na dnevnem redu bo več važnih zadev in društveni nadzorni odbor bo poročal o finančnem stanju in poslovanju društva. Zato je važno, da pridete sami na sejo, da boste videli, kako stojimo.

R. Komater, tajnik.

Cleveland, O. — Članice društva Slov. Sokolice št. 442 uljudno opozorjam na društveni sklep, da se v velikem številu udeležijo piknika skupnih clevelandskih društev SNPJ pod vodstvom clevelandске federacije. Piknik se vrši v soboto dne 4. julija na Pintarjevi farmi. Z vožnjo ne boste imeli nikakih potežkoč. Na koncu ulične proge vas popeljejo primerna vozila na prostor za-

več uspeha kakor posamezna društva. Torej naprej za federacijo!

Kakor vam je znano, je sedaj v teku velika mladinska kampanja. Le to je križ pri našem društvu, da smo že vsi stari, nimamo več majhnih otrok. Dokler smo jih imeli, so bili vsi pri društvu.

Anton Staudohar, tajnik.

Hackett, Pa. — Zadnja seja društva Rdeči prapor št. 90, ki se je vršila 14. junija, mi je dala nalogo, da pozovem tajnika libararskega društva Nicka Hribarja, da prekliče v glasilo reči, s katerimi je obdolžil naše društvo, in sicer brez izgovorov in v najkrajšem času. To je sklep našega društva, ki do danes ni bilo v sovrastvu še z nobenim bratskim društvom.

Za društvo 90, Frank Pernishek.

Cleveland, Ohio. — Najstarejšo društvo SNPJ na vzhodni strani Clevelanda, društvo Tabor št. 139, priredi svoj zlet v prosto naravo v nedeljo 5. julija na cerkvenih prostorih v Maple Gardnu. Vabijo se vsa clevelandska društva, da se udeležijo. Postrežba bo prvovrstna v vseh ozirih, za kar jamči pripravljani odbor. Voznina bo prosta. Prvi truh odpelje ob 1.15 od Warner rd. in Rosewood ave. Potem se ustavi na E. 93rd in Prince ave. in pri Slovenski delavski dvorani na Prince ave. in E. 109th st. Drugi truh bo odpeljal ob 2.30 od E. 93rd in Prince ave. Potem se ustavi pred SDD na Prince ave. in E. 109th st. Člani in članice se morajo udeležiti, če ne, bodo plačali vseeno, kakor je bilo sklenjeno na letni seji, brez izjeme. Torej na svidenje 5. julija na pikniku!

Anton Zelesnik, tajnik.

Fredericktown, Pa. — Društvo 288 SNPJ bo obhajalo svojo 20. letnico v soboto dne 29. avgusta v dvorani Owels. Pričetek ob 7. uri zvečer. Ustanovljeno je bilo 6. avgusta 1916. Društvo je imelo precej slabih časov, ker je šlo skozi več premogarskih stank. Ker to društvo tvori sami premogarji, je v članstvu raslo in

NA NOVO BO SE NAROČILI NA DNEVNIK PROSVETO SLEDECI:

- Sam Godec Girard, Ohio
- Andrew Strah Broughton, Pa.
- Jennie Skvarcha Carnegie, Pa.
- Frank Remitz Enamclaw, Wash.
- Frank Kerener Milwaukee, Wis.
- Math Kmetec Milwaukee, Wis.
- Louis Marr Milwaukee, Wis.
- John Mozir Milwaukee, Wis.
- Jacob Ramsak Milwaukee, Wis.
- John Starich Milwaukee, Wis.
- Frank Walte Milwaukee, Wis.

V NAJEM SE ODDA soba za eno ali dve osebi, v modernu urejeni hiši in lepem, mirnem kraju, priročno do ulične železnice. Vprašati je na 5124 W. 26th Place, Cicero, Ill. — (Adv.)

DVE GLASOVITI STAROKRAJSKI ZDRAVILI: ZA TRPECE NA ŽELONCU — Zdravilni in zdravilni kate, prvotni kraljevi zdravilni, napetost in izguba, so naša najpomembnejša zdravila v našem prvotnem zdravilu. Cena veličnoma zavrži! Je 1 dolar.

TRPECI NA MEHRUJU IN OBISTH — Prvi prvotni zdravilni in napetost, ki so naša najpomembnejša zdravila v našem prvotnem zdravilu. Cena veličnoma zavrži! Je 1 dolar.

MRS. GRETA LESKOVAR 507 E. 73rd St., New York, N. Y.

ZENE Ako vam je mesečno tikčenje (perilo) izostalo ali ako je nerodno ali boleče, naročite si nemudoma moje starokrajško glasovito zdravilo. Stane \$3.—Plačate mi s polnim zaupanjem.

MRS. GRETA LESKOVAR 507 E. 73rd St., New York, N. Y.

padalo, kakor so bile pač delavske razmere. Danes steje nad 60 članov, kar je lepo število za tako naselbino. Tudi se vedno še dobi kak nov član. Na zadnji seji 7. junija smo sprejeli dva člana v odrasli oddelek. Leta 1932, ko sem jaz pristopil k društvu s prestopnim listom, je število okrog 40 članov, na prihodnji seji pa bo šlo 65 članov: Mislim, da je to v tem kratkem času in v sedanjih razmerah že lep napredek.

Kakor sem zgoraj omenil, se proslava vrši v soboto večer dne 29. avgusta. V imenu društva 288 prošim bratska društva v tej okolici, da se prirojajo veselje ali piknikovi omenjeni dan, marveč jih prošimo, da se udeležijo naše proslave. To vabilo velja vsem okoliškim društvom in klubom in vsemu ostalemu občinstvu — Slovincem, Hrvatom in Srbom. V podobnem slučaju se bo tudi naše društvo odzvalo snakemu vabilu. To društvo ne prireja veliko veselice — odkar sem jaz pri njem, še ni bilo nobene — zato vas vabimo z veseljem na to redko slavnost.

Igrala bo izvrstna godba Johna Ludvika iz Canonsburga. Postrežba izvrstna. Torej na svidenje dne 29. avgusta v Fredericktownu v dvorani Owels!

Louis Kira, zapiski.

Soznan priredb društev SNPJ priključenih k Clevelandski Federaciji

PIKNIK CLEVELANDSKE FEDERACIJE se vrši dne 4. julija 1936 na Pintarjevi farmi v Euclid, O.

DRUŠTVO DELAVEC št. 257 West Park, piknik 12. julija 1936 na Bradley Rd. pri Joseph Zornu.

DRUŠTVO "NAPREDNE SLOVENKE" št. 137 SNPJ priredi piknik v soboto dne 18. julija popoldne in zvečer na Pintarjevi farmi.

DRUŠTVO ZAVEDNI SOSEDEJ št. 158 SNPJ v Euclid, O., bo praznovalo 25-letnico obstanka 6. septembra 1936 v Slov. Društvenem Domu Ljubljana na Recher Ave.

DRUŠTVO "VIPAVSKI RAJ" št. 212 SNPJ slavi 20-letnico obstanka svojega društva dne 4. oktobra 1936 v Slovenskem domu na Holmes ave., Collinwood, O.

DRUŠTVO "SLOVENSKE SOKOLICE" št. 442 SNPJ. Proslava 30-letnice obstanka društva, dne 17. oktobra 1936 v SND v Auditoriumu in prizidku.

DRUŠTVO V BOJ št. 53 SNPJ bo praznovalo 30-letnico obstanka s programom popoldne in ples zvečer 8. novembra 1936 v SND na Waterloo Rd.

DRUŠTVO "NAPREDNE SLOVENKE" št. 137 SNPJ priredi veliko januarsko veselico v SND na St. Clair ave. dne 2. januarja 1937.

Tajništvo Federacije objavlja priredbe društev po enkrat na mesec. Oglas za društva, ki so v članstvu v federaciji, stane 50c in je v listu priobčen po enkrat na mesec toliko časa, da se vrši prireditve.

Vse prijave in prispevke pošiljajte na tajnika federacije: J. F. Terbižan 14707 Hale ave. Cleveland, Ohio

Imenik prireditev federacije društev S.N.P.J. zapadne Pennsylvanije v Pittsburgh, Pennsylvanija

Članstvo jednote domače in bližnje okolice se vabi, da se udeležijo teh prireditev.

DRUŠTVO ST. 33 SNPJ, priredi svoj piknik dne 25. julija na Radokovičevem Parku, Valley Road, Ambridge, Pa. Igrale bodo Bregant sestre, nekaj novega za nas. Pridite vsi. Vabi odbor.

DRUŠTVO ST. 306 SNPJ v Bradock, Pa., priredi piknik in proslavo 20 letnice društva skupno s Federacijo zapadne Penne, dne 26. julija 1936 na dobro znanem Church Hill prostoru.

DRUŠTVO ST. 35 SNPJ, priredi velik piknik na Mayer's Farmi v nedeljo dne 2. avgusta v Willock, Pa.

DRUŠTVO ST. 517 SNPJ priredi svoj letni piknik dne 15. in 16. avgusta 1936 na Mue, Pa.

DRUŠTVO ST. 6 SNPJ bo proslavilo 25-letnico obstanka svojega doma SNPJ dne 7. sept. 1936 na Sygan, Pa.

OPOMBA: Tajništvo federacije SNPJ objavlja priredbe društev po enkrat na mesec. Oglas za društva, ki so v članstvu v federaciji, stane 50 centov in je v listu priobčen enkrat na mesec toliko časa, da se vrši prireditve.

Vse prijave in prispevke pošiljajte na tajnika federacije SNPJ: JACOB AMBROZICH R. D. No. 1 McKees Rocks, Pa.

Soznan priredb društev SNPJ priključenih k Čikaški Federaciji

DRUŠTVO št. 490 SNPJ priredi svoj letni piknik v nedeljo dne 12. julija v East Side Forest Preserve na 114th in Ave. D.

DRUŠTVO "PIONEER" št. 559 SNPJ. Letni piknik v nedeljo dne 26. julija 1936 na J. Steinarjevem vrtu Archer Ave. at 97th St.

DRUŠTVO "DELAVEC" št. 8 SNPJ SNPJ priredi piknik atletičnega odseka v nedeljo dne 2. avgusta v East Side Forest Preserve na 114 Avenue D.

FEDERACIJA SNPJ za čikaško okrožje, letni piknik v nedeljo dne 16. avgusta 1936 na J. Steinarjevem vrtu, Archer Ave. at 97th St.

DRUŠTVO "PIONEERS" št. 559 SNPJ, priredi veliko jesensko veselico v soboto dne 3. oktobra v Pilsen Park Paviljon.

DRUŠTVO št. 8 SNPJ priredi veselico z obirnim programom v nedeljo dne 11. oktobra v Hrvatskem domu na 9618 Commercial Ave.

DRUŠTVO "SLAVIJA" št. 1 SNPJ. Vinsko trgatve v soboto dne 17. oktobra 1936 v SNPJ dvorani.

DRUŠTVO "INTEGRITY" št. 631 SNPJ, priredi veliko jesensko veselico v soboto dne 7. novembra. Prostor kje, pozneje.

DRUŠTVO št. 490 SNPJ priredi veselico dne 8. novembra 1936, prostor bo pozneje določen.

OPOMBA: Tajništvo federacije SNPJ objavlja priredbe društev po enkrat na mesec. Oglas za društva, ki so v članstvu v federaciji, stane 50 centov in je v listu priobčen enkrat na mesec toliko časa, da se vrši prireditve.

Vse prijave in prispevke pošiljajte na tajnika federacije SNPJ: Frank Alesh, 2124 S. Pulaski Rd. Tel.: Lawndale 0951. CHICAGO, ILL.

SLOVENSKI ZADRUŽNI POGREBNI ZAVOD (The People's Undertaking Co.) v Frontenac, Kansas

Telefon: 6942

V slučajih potrebe se obručajte na svoje delavsko podjetje. Cene nižje kot drugod.

ČAJ ZA PRSA Proti nadehi in kašlju

Narodite si to slavno starokrajško zdravilo, katero nikdar ne fall. Cena zavoju je \$1.00. Plačite slovensko ali angleško na: MRS. GRETA LESKOVAR 507 E. 73 St., New York, N. Y.

VAŽNO ZA VSAKOGA KADAR pošljete denar v stari kraj: KADAR ste zamenjali stari kraj: KADAR letite koga iz starega kraja!

KARTE za vse izlete Potniki z našim posredovanjem potujejo najceneje in zadovoljno. Denarne politke izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu. V JUGOSLAVIJO V ITALIJO

Za \$ 2.00 ... 100 Din	Za \$ 3.00 ... 100 Lir
" 2.50 ... 200 "	" 3.50 ... 200 "
" 3.00 ... 300 "	" 4.00 ... 300 "
" 3.50 ... 400 "	" 4.50 ... 400 "
" 4.00 ... 500 "	" 5.00 ... 500 "
" 4.50 ... 600 "	" 5.50 ... 600 "
" 5.00 ... 700 "	" 6.00 ... 700 "
" 5.50 ... 800 "	" 6.50 ... 800 "
" 6.00 ... 900 "	" 7.00 ... 900 "

Narodite čisto in potrjeno spremnico, kakor je bilo. Pošljamo tudi denar brezovno in izvršujemo politke v dolarjih. V Vašem lastnem interesu je, da plačate nam s čisto in potrjeno.

SLOVENIC PUBLISHING CO. (Glas Naroda—Travel Bureau) 216 West 18 st. New York, N. Y.

Vabilo na PIKNIK "PREŠERNA" V SOBOTO, 4. JULIJA 1936 KEGLEV VRT, Willow Springs, Ill.

Pojasnilo glede vožnje v dopisu na drugem mestu te izdaje

Godba za mlade in stare: Vstopnina prosta

VABI ODBOR

Soznan priredb društev SNPJ priključenih k Milwaukee in Allis federaciji

DRUŠTVO "VLJOLICA" št. 37 SNPJ, priredi piknik dne 4. julija v De Wirth Parku (High 35).

DRUŠTVO "VENERA" št. 38 SNPJ, priredi izlet na Army Lake dne 12. julija.

FEDERACIJA SNPJ za Milwaukee in West Allis priredi svoj letni piknik dne 19. julija 1936 v Segal Parku.

DRUŠTVO "JOLLY ALLIS" št. 40 SNPJ, priredi veliki piknik dne 26. avgusta 1936 v Kozmuth parku. Članstvo jednote domače in bližnje okolice se vabi na obilo udeležiti.

OPOMBA: Tajništvo federacije SNPJ objavlja priredbe društev po enkrat na mesec. Oglas za društva, ki so v članstvu v federaciji, stane 50c vsa društva in je v listu priobčen enkrat na mesec, toliko časa, da se vrši prireditve.

15. JULIJA se vrši prihodnje skupno potovanje v kraj na novem orjanskem brodarstvu

NORMANDIE Potnike tega potovanja sprejema v New Yorku do Ljubljane italijanski slovenski spremljevalci. V Vašem interesu je, da se pripravi. Plačate nam takoj s polnim zavoju.

CENE ZA POŠILJANJE DENARJA

Za \$2.75 ... 100 Din. Za \$3.00 ... 100 Lir

Za \$3.25 ... 200 " Za \$3.50 ... 200 "

Za \$3.75 ... 300 " Za \$4.00 ... 300 "

Za \$4.25 ... 400 " Za \$4.50 ... 400 "

Za \$4.75 ... 500 " Za \$5.00 ... 500 "

Za \$5.25 ... 600 " Za \$5.50 ... 600 "

Za \$5.75 ... 700 " Za \$6.00 ... 700 "

Za \$6.25 ... 800 " Za \$6.50 ... 800 "

Za \$6.75 ... 900 " Za \$7.00 ... 900 "

Pošiljamo tudi v dolarjih

Vse prijave in prispevke pošiljajte na tajnika federacije SNPJ: LEO ZAKRAJSEK General Travel Service, Inc. 302 E. 72nd St., New York, N. Y.

PROLETAREC Je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsa dela vse in rojak, ki se zanimajo za socializem, bi ga morali redno čitati, ker vam kaže

PRAVO SLIKO SOCIALIZMA Narodina znaša \$3.00 na leto, \$1.75 na pol leta

Naslov: PROLETAREC 2301 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILLINOIS

Plačate po naš cenik knjig!

ULEJSA NA NOGAH Čemu trepeti bolečino. KRČNIH ŽIL VULVA in RAJ bo se lahko odpravilo s HEALING SALV. Zgodovito hitro, ta mazilo vam prinese hitro uspeh.

Zdravi kjer so drugi zdravila odpovedala. Narodite si lonček HEALING-SALV. in se pomagaj.

CENA EN DOLAR FLORIAN DRUG CO. —2200-C So. Pulaski Rd. Chicago, Ill. Narodite prireditve dolar ali Money Order. C. O. D. se ne pošilja.

Vabilo na slavnost Proslava 20-letnice obstanka Samostojnega podpornega društva

"KORUZHNI FAJF" v Cliff Mine, Pa. ki priredi svoj **PIKNIK** dne 4. julija na Math Usenitzkovem prostoru. Igrala bo izvrstna godba, prigrizek in pijača bo prvovrstna. Uljudno vabimo vse domače, bližnje in daljnje okolice, da posetite naš piknik v obilem številu in se zabavate z nami. Pričetek ob 2. uri popoldne. Pridite vsi, vabi Odbor!

Vabilo na PIKNIK "PREŠERNA" V SOBOTO, 4. JULIJA 1936 KEGLEV VRT, Willow Springs, Ill.

Pojasnilo glede vožnje v dopisu na drugem mestu te izdaje

Godba za mlade in stare: Vstopnina prosta

VABI ODBOR

PIKNIK Clevelandске Federacije društev S. N. P. J.

4. JULIJA NA DOBROZNANI PINTARJEVI FARMI

APELIRA SE NA ČLANSTVO, DA SE POLNOŠTEVILNO UDELEŽI TEGA PIKNIKA IN SE SKUPNO POZABAVA, TER POD PRE FEDERACIJO, ZA BOLJSO BODOČO AKTIVNOST.

Federacije S. N. P. J.

Prvi federacijski piknik

Glard, O. — Vzhodnoohijska in pennsylvanska federacija društev SNPJ priredi letošnji prvi piknik v soboto 4. julija v Struthersu, O. To bo torej prva federacijska prireditev v prosti naravi in nikomur ni treba biti v skrbeh, kam bo šel na 4. julija. Na tem federacijskem pikniku bo vsega dovolj in za vse: zabave, razvedrila, dobra postrežba in muzika. Prostor je zelo primeren in velik. Člani tamkajšnjega društva v Struthersu bodo dali vsestransko pomoč na omejen dan, da bo prireditev čim uspešnejša.

Federacijska prireditev se bo vršila na prijazni Grimmovi farmi v Struthersu na Center st. Prostor je lahko najti. Uljudno se vabijo vsa društva SNPJ tega okrožja kakor tudi vse članstvo sploh in rojaki ter znanci iz vseh bližnjih in daljnih naselbin. Vabimo tudi druga društva, četudi niso člani federacije.

Za ples bo igral Umkov orkester. Postrežba bo prvovrstna za stare in mlade. Torej vsi na federacijski piknik v soboto 4. julija v Struthers!

John Bogatay, predsednik.

Johnstowna in Pittsburga ter drugod, kjer je uničevala velika povodenj, so se federacije SNPJ izkazale za dobre organizacije. Naše federacije so vile več življenja med društva in med članstvo sploh, najbolj pa menda še med našo mladino, kjer se s pojavom federacijskega dela poživljujejo enotne aktivnosti.

Naše federacije so se tudi izkazale uspešne v socialnih ozirih. Kjerkoli je šlo za socialno zakonodajo ali proti delavskim zakonom, so nastopile naše federacije in z resolucijami podprle dobre delavške zakone in priporočale odklonitev slabih zakonov.

Vsa korespondenca, nanašajoča se na novo federacijo društev SNPJ na obali Atlantika, naj se naslovi na naslov: Andrew Sprogar, 452 Magnolia ave., Elizabeth, N. J., ali pa na naslov: Leo Bizjak, 2023 Stecker ave., Union, N. J. Radi hitrejših poštnih stikov in boljšega medsebojnega dogovora z izvoljenimi ali pooblaščenimi društvenimi zastopniki, se obrnite na gornja naslova.

Na svidenje na prvem sestanku vseh desetih društev v bližnji bodočnosti!

Andrew Sprogar, 540.

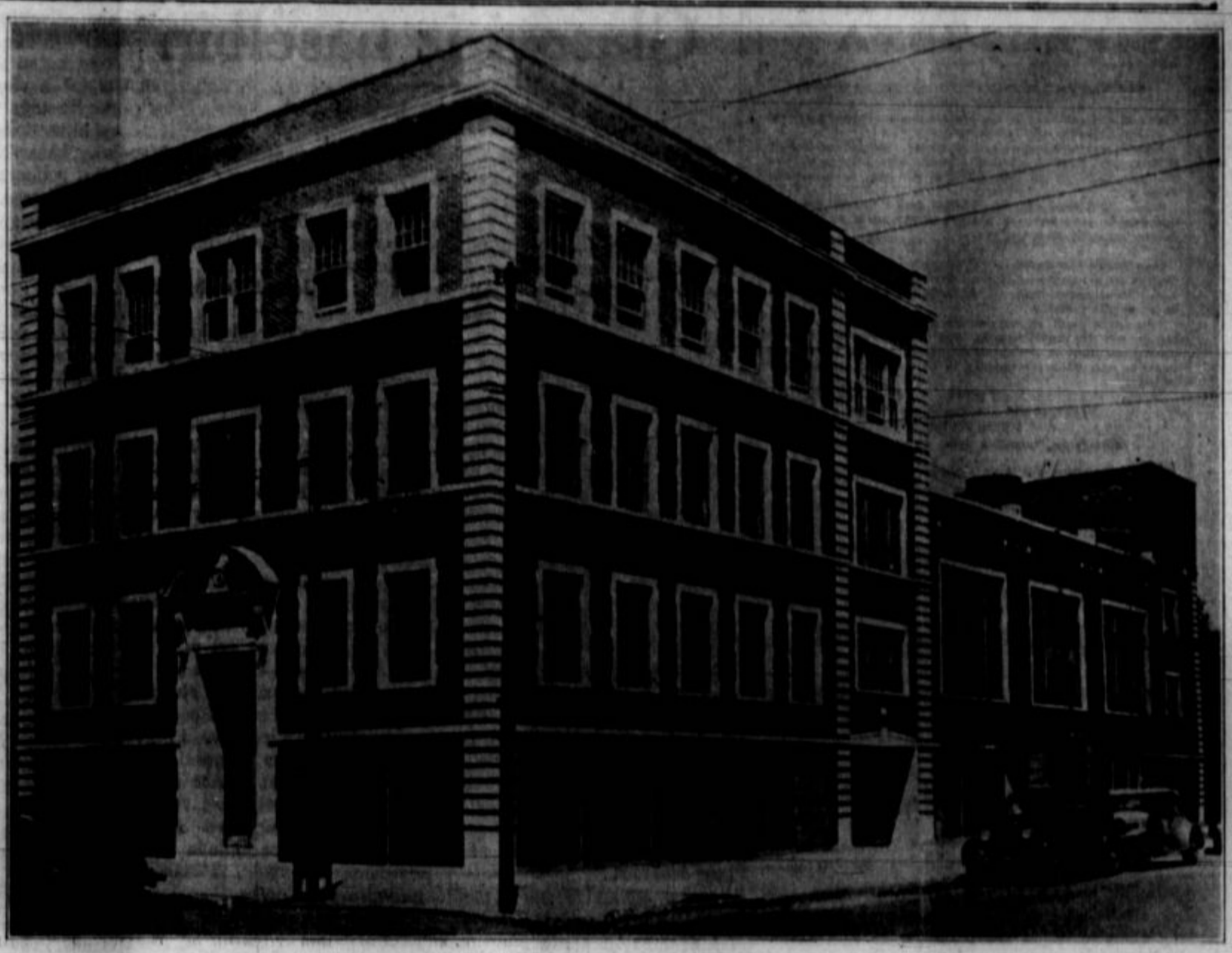
Nottingham in truk bo vozil na piknik do tretje ure. Zadnji truk bo čakal ob 3. uri. In ravno tako bo posluga s trukom zvečer nazaj v mesto.

Kaj in kdo je federacija, ni potrebno povdarjati. Kaj federacija vrši, je tudi vsakemu aktivnemu članu ali članici znano. Da pa bo mogla federacija tudi v bodoče nadaljevati s svojo aktivnostjo, je potrebno, da si o pomore finančno. Ker je sedaj njena blagajna prazna, se ta piknik vrši v korist federacijske blagajne. Izlet 14. junija je stal federacijo precej, namerava pa se prirediti nadaljnji zlet v Penno na Labor day. Ker se je obnesel zadnji zlet v Idora park v Youngstown, O., smo prepričani, da bo zanimanje tudi za ta zlet, članstvo pa se obvešča, da si rezervira ta dan in vam ne bo žal.

Za zunanje goste naj služi sledeči kazipot: Vozite po St. Clair ave. do 260th st. Tam krenite levo in naprej do prve poti na desno ter zavite desno in ste na pikniških prostorih.

Na svidenje 4. julija na Pintarjevi farmi!

Za pripravljalni odbor,
J. F. Terbižan, tajnik.

Dom SNPJ in Prosvete, kakršen je danes, ko je predelani in povečan. Primerjajte to poslopje z našim prvim domom pred 20 leti, čigar slika vidite na 11. strani današnje Prosvete.

Prvi sestanek federacije na vzhodu

Elizabeth, N. J. — Na redni mesečni seji društva št. 540 SNPJ so navzoči člani in članice pooblastili in izbrali dva člana v svrhu sodelovanja pri novi federaciji društev SNPJ ob obali Atlantika. Leo Bizjak in Andrew Sprogar sta pravomočna delegata ali zastopnika tega društva, da z zastopniki ostalih društev SNPJ v tem velikem okrožju ob obali Atlantika organizirajo skupno federacijo.

Da bi pa imeli čim manj stroškov v začetku federacije, da si bi tako njena blagajna malo opomogla, priporočava kot zastopnika društva 540, da se zastopniki vseh društev pisмено dogovorimo, kje in v katerem mestu naj se vrši prva skupna seja zastopnikov. To bi bilo najbolj primerno kje v sredini med New Yorkom in Philadelphijo, med Readingom in Cornwallom. Najprimernejše mesto bi bilo Manville ali pa Elizabeth. Vsa društva, ki se strinjajo z idejo ustanovitve federacije in ki so že prijavila ter izvolila svoje zastopnike, se naprosajo, da nam sporočijo imena izvoljenih zastopnikov, obenem pa povejte, kje želite imeti prvi sestanek — v Manville ali Elizabethu, ali pa v katerem drugem mestu v sredini. To moramo vedeti v najkrajšem času radi federacijskega piknika. To bo prava veselica posebno še za mladino, kakor tudi za vse starejše člane in članice društev atlantske federacije SNPJ.

Velik piknik milwauško-westališke federacije

Milwaukee, Wis. — Kakor je bilo že poročano, priredi milwauško-westališka federacija društev SNPJ veliki piknik v nedeljo 19. julija v Segadnovem parku. Poleg vsestranskega razvedrila, ki ga pripravljajo odbor za goste, bo še posebno dobro preskrbljeno za našo mladino, za naš naraščaj, iz razloga, ker je baš sedaj v teku kampanja za pridobivanje mladine v SNPJ.

Stariši se torej opozarjajo in vabijo, da pripeljejo s svojimi malčke na ta piknik, ki bo nudil otrokom izredna razvedrila. Vstopnice se prodajajo od 1e do 10c. Oddale se bodo tri nagrade: 5, 3 in 2 dolarja. Vstopnice se dobijo pri vseh društvenih tajnikih in zastopnikih. Apellera se na vsa društva spadajoča k naši federaciji, da gredo takoj na delo in skušajo prodati kar največ vstopnic. Kajti polovica celotnega prebitka se bo razdelila med vsa društva enako. Dalje: dve društvi, ki bosta prodali največ vstopnic, bosta prejeli denarno nagrado.

Torej bratje in sestre, sedaj je lepa prilika, da pokažete svojo energijo in ljubezen do svojega društva, do federacije in do SNPJ kot celote s tem, da storite vse kar je v vaši moči za čimvečji uspeh te prireditve!

Joe Vidmar, predsednik.

Glasovi iz naselbin

Seja kluba brezposelnih Chicago. — Slovenski klub brezposelnih, včlanjen v Illinois Workers' Alliance of Cook County, ima sejo ta četrtek 2. julija v spodnjih prostorih dvorane SNPJ. Seja bo važna in člani ter prijatelji kluba so vabljeni, da se je udeležijo v velikem številu.

Na seji bo podano poročilo o večernem zletu 20. junija. Nadalje bodo podana razna poročila o delovanju organizacije, kakor tudi poročilo o resnično kritičnem stanju brezposelnostne podpore.

Bratje, zdramite se vsaj toliko, da se seznanite z razmerami kot so v resnici. Povedano s par besedami: brezposelnih, ki so odvisni od podpore in nimajo sploh nobenih drugih dohodkov, bodo v kratkem zrlji gladu v oči, ako ne dobijo pomoči od sorodnikov ali prijateljev.

Naša organizacija deluje na to, da bi vzbudila javno mислеnje v prid boljši podpori brezposelnim. To delo ni lahko, dasiravno je neobhodno potrebno. Dejstvo je tudi, da mnogo uspehov, ki jih je organizacija dosegla, je bilo v prid takim, ki se za organizacijo zelo malo ali nič ne brigajo. Temu se sploh ne da odpomoči v celoti.

Naši člani in prijatelji, ki so bili na delu za dobrobit organizacije dosedaj, so torej prošeni, da podvojijo svoje aktivnosti v tem oziru. Naše delovanje je v prid brezposelnim, mnogokrat v prid takim, ki si sami ne morejo in ne znajo pomagati. Ti ljudje so naši delavski sovratniki in tako naše pomoči ne le potrebuje, ampak so jo tudi vredni.

Torej, rojaki, seznanite se z našim delovanjem! Pridite na naše seje in pristopite v naš klub!

Odbor.

Dvajset let Prosvete

FRANK ZAITZ, predsednik gl. nadzornega odseka SNPJ

Delegati šeste redne konvencije SNPJ so septembra 1915 v Pittsburgu, Pa., v duhu sklenili ustanoviti dnevnik še predno so se sešli. Kajti navdušenje med članstvom za idejo zgraditve lastnega dnevnega glasila je bilo skoro splošno in javna opozicija neznatna.

Med zagovorniki ideje za ustanovitev slovenskega delavskega dnevnika sta se pojavili dve smeri. Nekateri so priporočali ustanovitev dnevnika v področju JSZ. Rekli so: Če ne bo dnevnik posest socialistične organizacije, ne bo imel pomena, kajti breznacehni ali bolje protidelavskih listov je med Slovenci več kot preveč. Ta nazor so poudarjali največ hrvatski socialisti, ki so bili takrat v JSZ močna in vplivna struja ter so se za delo med Slovenci veliko zanimali.

Pristaši druge smeri so dokazovali, da bo novi slovenski delavski dnevnik obstojal le, če bo za njim organizacija, ki razpolaga ne samo z močno moralno ampak tudi z gmotno silo. Ta dva pogoja pa lahko novemu dnevniku nudijo samo SNPJ. Zagovorniki te smeri so bili kajpada v pravem. Protivno mnenje valed tega ni moglo dobiti trdnih tal in se ni uveljavilo.

Piittersburški konvenciji se je pričela za dnevnik praktična agitacija, to je člani in članice, ki so hoteli, da prične izhajati čim prej, so se lotili nabiranja naročnikov in argumentirali z onimi, katere so nazadnjaki s šušljanjem preplašili, da bodo morali vsled dnevnika plačevati veliko višje asesmente in da bo šlo v SNPJ itak vse k vragu, če se socialistom ne stopi na prste.

Ta agitacija za dobivanje naročnikov je bila težavnejša kot pa so si jo na konvenciji pristaši predloga za ustanovitev dnevnika predstavljali. Kajti navdušenje na sejah društev, shodih ali kon-

FRANK ZAITZ

vencijah je veliko lažja stvar kot podrobno agitacijsko delo, posebno ako ga je treba izvrševati od hiše do hiše. Prerekanja v salunih, kjer se je v onih letih shajalo največ Slovencev (tistotako ljudje vseh drugih narodnosti), je bilo nič koliko. Bili so boji in boji.

Določena šteti plačanih naročnikov, ki ga je odredila pitteursburška konvencija, predno se izdajanjem dnevnika, ni bilo mogoče dobiti v naprej. Bilo je previsoko.

Idejo za rešitev dnevnika je nato rešilo članstvo, ki se je z veliko večino izreklo, naj prične izhajati ne glede koliko naročnikov ima v naprej pridobljenih.

Dne 1. julija 1916 je prišlo pred nas Glasilo Slovenske narodne podporne jednote kot dnevnik z imenom Prosveta. Z njim se je začelo v jednoti in v naši javnosti novo poglavje.

Pred ustanovitvijo Prosvete je marsikdo v dobri veri trdil, da nam tak list ni potreben. Nazadnjaški krogi so prav tako prepričano zagotavljali, da je novi list le potrata jednotnega denarja. Vedeli so pač, da jim bo Prosveta škodovala, dasi tega niso hoteli javno priznati. Okrog Prosvete se je potem zbral lep krog dopisnikov in drugih agitatorjev. Postala je najvplivnejši slovenski list. Nasprotnike—včasih zelo razbrzdane nasprotnike, je imela ne samo izven članstva SNPJ ampak tudi med člani samimi. V začelih bojih niso bili proti nji nič manj brezobzirni, kakor zunanji njeni sovražniki.

Ako bi bila Prosveta začela izhajati zgolj kot list dnevnih novic, ako bi skušala ustrezati vsem in kot taka gojila skrite ali odkrite tendence kakih privatnih interesov, kakor to dela ogromna večina ameriških dnevnikov—angleških in drugih—bi bila res nepotrebna. Ampak Prosveta si je določila na podlagi sklepov konvencij in po volji najdelovnejšega članstva SNPJ določeno pot—zastopati koristi in ni drugega kakor koristi delovnega ljudstva v smislu načel razredno zavednega proletariata.

Taka Prosveta je bila potrebna in je potrebna danes. Valed ugodne okoliščine, da je dnevnik posest organizacije, kateri gmotni problemi ne povzročajo težkih skrbi, in ker je ta organizacija vedno verjela v načelo poštenega gospodarstva in ga branila, kadar je bilo ogroženo, je bilo Prosveti omogočeno razviti se v izbornu urejevan slovenski dnevnik. Prijubijeni je danes med tisoč čitateljev, kakor v prošlosti. Dnevnik Prosveta je jednotin najjačji in najefektivnejši agitator. Pomenu besede PROSVETA odgovarja v polni meri.

Naj Prosveta to tudi ostane, pa naj izhaja že v slovenskem ali sasosoma v angleškem jeziku, dokler bodo potrebne podporne organizacije. In tudi potem, kajti vzgojni glasniki, branitelji ljudskih pravic in graditelji človečanske civilizacije, bodo zmerom potrebni!

Piknik clevelandske federacije

Cleveland, O. — Veliko se je že govorilo, razmotrivalo in tudi precej pisalo o pikniku naše federacije, ki se vrši na 4. julija na Pintarjevi farmi v Euclidu, O.

Vse je pripravljeno. Delavci, da vam bodo postregli, različne igre, da se boste zabavali, in tudi baseballski team, ki bo zabaval mlajšo generacijo. Godba za ples bo izvrstna. In še nekaj, kar pa vam ne povemo, ker hočemo, da se sami prepričate, toda zaguramo vas, da se boste nasmejali, da boste pomnili dolgo časa po tem pikniku.

Vabimo članstvo, da se udeležijo piknika. V kolikor nam je do sedaj znano, nas obiščejo tudi gosti iz zunanjih naselbin. Na pikniku bo prostor, kjer se boste lahko z njimi seznanili.

Piknik se začne popoldne. Prvi truk bo odpeljal izpred SND ob 10.30 ter se bo ustavil in pobral nadaljnje zletniške delavce pred SDD na Waterloo rd. Ta truk je namenjen za delavce, ako pa hoče kateri prisesti, bo dovolj prostora. Nadalje se bo pobiralo posetnike na koncu ulične proge

Vseposod imajo društva SNPJ svoje federacije, le tu na vzhodu je še nimamo oziroma smo dolgo glede tega spali. Sedaj pa je že skrajni čas, da jo tudi mi ustanovimo — da se tudi mi na vzhodu zbudimo in zdravimo ter se organiziramo v federaciji. Gotovo ste čitali v Prosveti kaj go naši mladi člani in članice zmožni storiti s skupnim nastopom. Na 14. junija so v Youngstownu imeli velikansko slavo, ki so ga priredili s skupnimi močmi in sodelovanjem v federaciji. Do deset tisoč ljudi se je udeležilo tega slavlja v Idora parku. To so storili potom svoje federacije. Na lepem uspehu jim čestitaj!

Federacija več društev SNPJ v enem okrožju je velikega pomena za vse pridruženo članstvo in društva. Le v skupnosti nam je zagotovljen velik uspeh. Za boljše medsebojno spoznavanje in sodelovanje ni boljšega sredstva kakor so baš naše federacije. To se je izkazalo že mnogokrat, odkar obstojijo federacije društev SNPJ v raznih okrožjih. Federacije so že mnogokrat priskočile na pomoč prizadetim članom. Tudi prošle pomlad v okolici

Piknik društva "Vijolica"

Milwaukee, Wis. — "Sijaj, sijaj solnce"—tako želimo in prepavamo člani in članice društva "Vijolica" št. 747 SNPJ in se veselim pripravljamo na piknik, ki ga priredimo prihodnjo soboto dne 4. julija v parku De Werth.

Park De Werth je oddaljen izven mesta samo sedem milj, valed tega se tudi imenuje Seven Mile House. Ima lepo lego, je zelo vabljivo, zlasti v sedanjem času, ker je poln cvetja in zelenja; piknikarjem nudi mnogo razvedrila in svežega zraka. Sredi parka je velika, krasna dvorana, ki je porabna za vse slučaje ter varna pred dežjem in nevihto.

Poletna sezona nas vabi iz vsakdanjega življenja ven na sveži zrak, in vai lačemo pota, kam bi se podali na oddih tega dne, da bi v zadovoljstvu in veselju primerno proslavili dan ameriške neodvisnosti.

Vsled tega v imenu društva

vabim in priporočam vsem družinam, posameznim rojakom in rojakinjam, tako tudi našim drugorodnim znanecem in prijateljem, da tega dne vzamete cesto High 55, ki vas bo privedla na piknik društva "Vijolica" v park De Werth. Na prireditvah našega društva je še vedno med gosti vladalo veselo razpoloženje, ali bolje rečeno prava domača zabava. Tako bomo tudi sedaj skušali zadovoljiti vse naše stare in nove prijatelje, ki bodo gostje tega dne. Imeli bomo raznovrstne hladne pijače, okusen prigrizek in godbo, ki bo brez dvoma zabavala in zadovoljila vse stare in mlade.

Za naš piknik vlada v naselbinah in okolici vsestransko zanimanje, radi tega pričakujemo veliko udeležbo in lep dan, ki naj bi nam prinesel prijateljstvo in bratstvo in slogo za skupen nastop in za našo delavsko pravico.

Ker je park De Werth še mnogim nepoznan, se mi zdi potrebno, da slovensko javnost z njim seznanim in navedem par podatkov. Ko dospete na križišče North 35th in West Burtleigh, vzemite W. Fond du Lac cesto, ki je označena s High 55 in vozite približno sedem milj ter pazite na desno stran, kjer bo pred vhodom v park razobešena ameriška zastava z znamenjem "St. 747 SNPJ".

Izletnikom, ki nimajo svojih avtov ali preskrbljene vožnje, priporočam, da se poslužijo naših društvenih avtov. Rojaka Mike Zagar in Frank Androjna bosta od 1. do 5. popoldne redno vozila v park. Pričakovala vas bosta na North 34 st. in W. Fond du Lac ave., pred postajo ulične železnice; do tukaj se pripeljete z N. 35th poulično karo in s Fond du Lac karo.

Park bo odprt od 1. popoldne, bo prosta vstopnina in dobra po-

strežba ter se bomo prav po domače zabavali do belega dne.

L. Ambrozich, 747.

Zlet tamburašev Benwood, W. Va. — Mladi tamburaški zbor "Velebit" v Boggs Runu, W. Va., uljudno vabi vse Jugoslovane na svoj zlet 4. in 5. julija, ki se bo vršil pri Geo. Thomasu v Riley Hillu v Warwoodu, W. Va. Imeli bomo obilo zabave in postrežba bo dobra. Ta zabava bo trajala kar dva dni skupaj. Omenjeni zbor se udeležuje na radiu že več kot tri leta in zabava naše rojake s svojimi muziko. Naši mladi tamburaši so vsi člani SNPJ. Na svidenje na pikniku!

Mile Perkovich.

Domova glavna seja Verona, Pa. — Pozivamo vse člane tukajšnjega Narodnega doma, da se gotovo udeležijo glavne seje v nedeljo 5. julija ob 5. popoldne. Na tej seji se bo

izvolil domov oskrbnik in rešile se bodo druge važne zadeve. Pristopilo bo nekaj novih podpornih članov k domu. Odbor.

Vabilo na piknik East Pittsburgh, Pa. — Društvo Sloboda št. 629 je na zadnji seji sklenilo, da se bo prihodnja seja obdrževala prvo nedeljo v juliju, torej na 5. julija. To pa iz razloga, ker imamo naš drugi piknik na 12. julija. Bratje in sestre, ne zamudite prihodnje seje 5. julija! Potrudite se tudi, da se vsi do zadnjega udeležite društvenega piknika v nedeljo dne 12. julija. Društvo je sklenilo, da vsak član in članica plača 25c, če se udeležijo piknika ali ne. Na pikniku bo vsak član dobil za 25c tiketov. Prosimo, da vsi člani in članice upoštevate društvene zaključke. Piknik se bo vršil na Cappsosovi farmi dne 12. julija. Bus bo vozil po Beech st., East Pittsburgh, vsako uro brezplačno. — Chas. D. Brnčič, blagajnik.

Muzikalna drama KAMNOLOM v soboto 4. julija ob 8. zvečer v dvorani Sokol Havliček 2619 S. Lawndale Ave. - Chicago, Ill.

Uprizore jo ob priliki XI. rednega zbora JSZ in Prosvetne matice Detroitčani. Petje v igri spremlja orkester iz Detroita. Po predstavi plesna in prosta zabava, na kateri igra John Kochevarjev orkester. - Vstopnice v predprodaji 40c, pri blagajni 60c. Režiser Frank Cesen. - Dirigent John Berliag. - Masker Filip Godina.

PROSVETA

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnost: in Ederne države (taven China) in Kanado
\$1.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; na Chicago
in Kanado \$1.50 na leto, \$2.75 na pol leta; na Vancouver
\$2.00

Subscription rates: for the United States (except Chicago)
and Canada \$1.00 per year, Chicago and Canada \$1.50 per year,
London countries \$2.00 per year.

One cent per copy.—Kopijati dopolniti in enarodne
glasilo se ne vračajo. Kopijati literarne vsebine (štrije, po-
vesti, drame, pesmi itd.) se vračajo pošiljalca in v slobo, da
je prišlo do pošiljalca.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of announce-
ments and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Member on via. bar line with a letter:
PROSVETA
2027-28 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Desetletnica društva št. 589
Canonsburg, Pa. — Tukajšnje
angleško poslujoče društvo Pioneers of Washington Co. št. 589
SNPJ bo dne 4. in 5. julija ob-
hajalo svojo desetletnico. Zato
bo letošnji četrti in peti julij za
našo naselbino velik in pomen-
ljiv dan.

Na iniciativo takratnega taj-
društva Postojnska jama br. Ja-
koba Pavčiča, ki letos pade baš
na soboto, bo pevski zbor France
Margaret Fecko. Nastop glavne-
ga predsednika br. Vincent Can-
inkarja. Zopet velik piknik v
Drenikovem parku.
John Koklich, 138.

Prešeren priredi piknik
Chicago, Ill. — Četrtega julija
ali praznik neodvisnosti Zedi-
njenih držav, ki letos pade baš
na soboto, bo pevski zbor France
Margaret Fecko. Nastop glavne-
ga predsednika br. Vincent Can-
inkarja. Zopet velik piknik v
Drenikovem parku.
John Koklich, 138.

Ko je SNPJ pričela z akcijo
organiziranja angleško poslujo-
čih društev, je sprva bilo prav
malo odziva za ustanavljanje
društev med našo mladino. Toda
društvo št. 589 je dalo spodbudo
drugim naselbinam v zapadni
Penni, da so potem še po drugih
naselbinah pričela rasti in se
razvijati društva naše mladine.
Dokler so bila vrata Združenih
držav na široko odprta priseljen-
cem, toliko časa se ni nobena slo-
venska podporna organizacija
bavila z vprašanjem, kje dobiti
dotok novega članstva. Tega tu-
di ni bilo treba, ker z vedno več-
jim prihodom novih priseljencev
v to deželo so bila pota za pri-
dobivanje članstva precej gladka.
Z ekonomskega vidika takrat še
nismo računali, da bomo morali
pričeti ustanovljati angleško po-
slujoča društva iz vrst naše mla-
dine. Svetovna vojna in nje ža-
lostni konec pa sta spremenila
tudi to jako predečo vprašanje ter
ga porinila na površje. Kajti po
sprejetju ostrih zakonov v Zdru-
ženih državah, kateri so omejili
priseljevanje, nam je ostal edini
vir pri naših podpornih orga-
nizacijah naša nebudna mladina.
Ker je SNPJ pričela prva s to ak-
cijo, z organiziranjem angleško
poslujočih društev, je deležna tu-
di med prvimi najlepših uspehov.

Ker se zadnje čase redno ude-
ležujem se tukajšnjega angleško
poslujočega društva, mi je raz-
vidno, da se naša mladina temeljito
pripravlja na slavnost
desetletnice. Upam in želim, da
bodo ta dan starejši člani znali
upoštevati delo naše mladine ter
se v velikem številu udeležili te
slavnosti z mladino vred.

Program se prične ob drugi ur-
i popoldne dne 4. julija. Sode-
loval bo tukajšnji pevski zbor
"Ilirija", dramski klub "Soča" pa
bo uprizoril kratko burko, v kateri
je smeha in obličij. Kakor se
čuje, bo ta dan med nami tudi
glavni predsednik brat Vincent
Cainkar.

Po programu bo ples v dvorani
društva Postojnska jama št.
138 SNPJ, na katerem bo igral
eden boljih orkestrrov, namreč
Herrickov. V Drenikovem parku
pa bo igral za nas bolj počasne
in stare br. John Boje in njegov
orkester. Prav uljudno vabim v
imenu angleško poslujočega dru-
štva na to slavnost stare člane,
mladino iz vseh naselbin zapadne
Pennie in tudi iz drugih držav.
Preskrbljeno bo za okrepčilo in
zabavo prvovrstno.

Program: Ob 2. popoldne 4.
julija otvoritve programa po Au-
gustu Riški, predsedniku, ki po-
zdravi navzoče in razloži zgodovino
društva. Govorita Joseph
Beček, podpredsednik angleško
poslujoče federacije, John Koli-
ch, predsednik društva Postojnska
Jama št. 138 SNPJ, nastop
pevskega zbora "Ilirija", govor
glavnega predsednika Vincent
Cainkarja, igra "V posre-
dovallnici", uprizori dramski
klub "Soča". Nato prosta zaba-
va in ples v dvorani in v Dreni-
kovem parku.

V nedeljo 5. julija popoldne
ob drugi uri petje in umetni ples,
ki ga izvajajo Vivian Betonte,

Stella Guadagni in Romeo Mar-
cantino, na glasovir spremlja
Margaret Fecko. Nastop glavne-
ga predsednika br. Vincent Can-
inkarja. Zopet velik piknik v
Drenikovem parku.
John Koklich, 138.

Ob priliki zletanja v Idora park 14.
junija, me je brat Trčelj in par
drugih znancev povabilo, naj se
udeležim piknika Federacije SN-
PJ zapadne Pennie dne 21. junija
v Strabanu, Pa. Najprej je bil
povabljen gl. blagajnik brat Vo-
grick, kateri pa je bil prisiljen
vseled slabega zdravlja povabilo
odkloniti. Jaz sem njihovo pova-
bilo, da nastopim kot govornik
ob tej priliki, z veseljem sprejel,
posebno še zato, ker mi je s tem
bila dana prilika, da obiščem naš-
o napredno naselbino Canons-
burg-Strabane.

Brat Trčelj in drugi so mi več-
krat pripovedovali o društvenem
in gospodarskem življenju
in napredku te naše male nasel-
bine v zapadni Penni. Z veseljem
priznam, da ni brat Trčelj prav-
ni pretiral, ko je hvallil svojo
"domačo vas". Marsikatera več-
ja naselbina bi z dobičkom posla-
la svoje opazovalce v Strabanu,
da se prepričajo, kaj vse se da
doseči, ako je med ljudstvom slo-
ga in veselje za skupno delo.

ma solventna. "Business as usual",
je bilo njihovo geslo, med-
tem ko so se drugod omejevala
izplačila vlog na male odstotke.
Vodja tega finančnega podjetja
je aktivni član SNPJ August Ri-
ska, kateri se udeležuje tudi v
naši podporni organizaciji.

Tudi trgovska zadruga je mo-
goco podjetje pod vodstvom
sobrata Frank Drenika in bi de-
lala čast mnogo večji naselbini
kakor je Strabane. Letni promet
je trgovine je ogromen, in letna
finančna poročila te trgovine po-
vedo več o zavednosti in zmocno-
sti naših delavcev kakor pa naj-
lepši govori in najsvetlejša teo-
rija.

Društveni dom, kateri je iz-
ključna last našega SNPJ dru-
štva "Postojnska jama" št. 138,
popolnoma zadošča lokalnim po-
trebam te naselbine. Poleg pro-
storne dvorane, namenjene za
večje prireditve, imajo več manjših
prostorov, kjer se zbirajo
naši rojaki za pouk, zabavo in
razvedrilo.

Ako so moje besede pohvalne,
bi ne želel, da bi bile vzete za
prazno laskanje. Moje priznanje
tem našim zavednim in napred-
nim rojakom je popolnoma iskreno
in odkritosrčno.

Ob tej priliki sem se počutil
srečnega, da sem še ponovno se-
stal z mojimi mnogimi prijatelji
in znanci, katere sem imel čast
prvič srečati pred mnogimi leti
na raznih sestankih in konven-
cijah. Prav res prijetno je, se-
stati se s takimi iskrenimi ljud-
mi kot so Trčelj, Ambrožič, Koli-
ch, Glažar, Kvartič, Dermota,
Smrekar, Augustin in mnogimi
drugimi. Prepričan sem, da mi
bo ta obisk ostal dolgo časa v
najlepšem spominu!

Ob povratku domov sem do
Lisbone, Ohio, potoval v družbi
Jakoba Berganta in njegovih
hčera, ki so se tudi vračali s pik-
nika v Strabanu. Bergantove
hčere so muzikantke in so igrale
na pikniku. Bergant ima prijaz-
no in lepo obdelano farmo, nekaj
milij od Lisbone, O., kjer v krogu
svoje prijazne družine živi mirno
in zadovoljno življenje kmeto-
valca. Ob pogledu na njegovo
zdravo družino sem prišel do za-
ključka, da bi mnogo naših ljudi
imelo boljše življenje na kmeti-
jah kakor ga imajo pri trdem
delu v rudnikih in tovarnah.

"Glasilo naj postane dnevnik!"
Arma, Kans. — "Glasilo SN-
PJ naj postane dnevnik!" smo
ponavljali delegatje v svojih
poročilih na 6. redni konvenciji
SNPJ leta 1915 v Pittsburghu,
Pa. In ko je potem br. Molek
prečital zadevno resolucijo, smo
jo z velikim navdušenjem spre-
jeli. Vendar pa je še potem bilo
precej zaprek in dvomov, pred-
no se je naša želja uresničila.

Dnevnik Prosveta se je hitro
priljubil članstvu in številu na-
ročnikov je naraščalo. Izoljšan-
je se je po vsebini in obliki od
leta do leta. Dnevnik je postal
najboljši agitator za SNPJ in
njene principe. Postal je naše
mogočno orožje, s katerim se je
odbijalo napade na organizacijo,
katera je šele potem dobila svoj
pravi razmah. Na vseh poznej-
ših konvencijah je dnevnik imel
dovolj zagovornikov, ki so skr-
beli, da se je ohranil in če le mo-
goče izboljšal. Za pravo delav-
sko izobrazbo med našimi nase-
ljenci je storil več kot vsi drugi
slovenski listi v Ameriki skupaj.

Ko pridemo pri delu skupaj,
člani in naročniki na dnevnik
Prosveto pripovedujejo dneve,
svetovne novice, ki so jih čitali
v Prosveti, medtem ko oni brez
dnevnika—molče in poslušajo.

Nekoč smo se pogovarjali v
domaćem krožku in prijatelj je
omelil, ko pride z dela, da mora
biti pred njim na mizi jed in pa
dnevnik Prosveta. Da ne ve, ka-
ter bi bolj pogrešal, ako ju ne
bi bilo pred njim, in ker prihaja
dnevnik le petkrat na teden, sta
dva napol prazna dneva v tednu.

Člani, ki zmorete doplačati
dodatne cente za dnevnik, narode-
te si ga! Težko si predstavljate
kaj zamudite, ker ne čitate
dnevnik vest o svetovnih dogo-
dkih, katere prinaša in kome-
ntira Prosveta z delavskega
stališča. Njeni uredniški članki
so za pravo delavsko izobrazbo
neprecenljive vrednosti. In izob-
razba je potrebna vsem, ki hoče-
jo iti z duhom časa naprej.

Poročilo o bratovi smrti
Sygan, Pa. — Dne 17. junija
sem iz Nokomisa, Ill., prejel
vest, da je moj brat Matt Kau-
čič težko bolan in da ni upanja
na okrevanje. Dva dni pozneje
sem prejel brzojavko, da je umrl
v starosti 58 let. V Ameriki je
bival nad 30 let. Doma je bil iz
Podgore nad Škofjo Loko na
Gorenjskem. Tu zapuščal soprogo,
dve hčeri, dva brata in eno se-
stro. Njegovi soprogji se iskreno
zahvaljujem za soročila. Nje-
na želja je bila, da se je udeležil
pogreba, kar bi zelo rad storil,
a mi radi tehtnega vzroka ni bilo
mogoče. Pokušnjem mojemu
bratu naj bo lahka ameriška gru-
da, ohranimo mu trajen spomin,
prizadeti družini pa naše globo-
ko sožalje!

Kopanje v reki

Za vse ljubitelje kopanja, posebno pa za lju-
bitelje rečnih kopeli, bi bilo dobro, da si za-
pomnijo naslednja pravila:

1. Ne kopaj se po nočeh brez spanja, po
hudih razburjenjih, neposredno po glavnem
obedu in po velikih naporih. Kopati se smeš
samo dve uri pred obedom ali dve uri po njem
in prav tako po dvehurnem odmoru po napor-
nem delu.
2. Telo naj bo ogreto. Po močni ohladitvi
ali pa če te zebe se ne kopaj! Zmerno znojenje
ne škoduje. Manj ti škoduje, če stopiš nekaj
znojen v kopal, nego da se izpostaviš prej
hladnemu zraku.
3. Ko dosepeš do kopalšča, še malo oblečen
počivaj, potem se sleci in pojdi takoj v vodo.
Pri tem pa rajši opusti skok z glavo v vodo,
ker to ušesu in sluhu ne dene dobro. Z obilnim
gibanjem ali plavanjem skušaj telesno toplotu
tako dvigniti. Nauči se plavati čim prej,
če tega v svojo sramoto in v svojo škodo še ne
znaš.
4. Trajanje kopeli je odvisno od tempera-
ture vode in od tvojega občutka. Za slabotne
osebe zadostuje, če so pet do deset minut v
vodi. Čim začutiš neprijetno mrazenje, ostavi
vodo.
5. V lepem vremenu se vdaš še kratki son-
čni kopeli. Slabotne osebe in vse osebe, kadar
ni sonca, pa naj se hitro oblečejo, dobro spre-
hodijo na prostem in napravijo nekaj pošitne
dihalne telovadbe.
6. Alkoholnih pijač se pred kopanjem ali
po njem izogibaj.
7. Kdor ni utrjen, se sme samo v topleni,
mirmem vremenu kopati v reki.

Spalne navade živali

Angleški živaloslovec dr. E. G. Boulanger je
pred kratkim objavil zelo zanimivo razpravo
o spalnih navadah živali, ki jih je bil opazoval
dolgo let.

Med drugim pravi, da se je domači pes na-
vadal ponoči počivati, dočim je njegov dirji
prednik ta čas izkoriščal za to, da je odhajal
na lov. Kako lahko pa se vrne tudi pes k pra-
davnim navadi, je videti iz tega, da so psi čuvali
baš ponoči najbolj živi.

Levi imajo navado, da odhajajo o mraku na
lov, toda v ujetništvu se navadijo zavoljo red-
ne hrane podnevi tega, da ponoči spe. Naj-
manj spanja potrebujejo sloni. Opazovali so,
da se debelokožci le poredko vležejo, ob naj-
manjšem šumu pa se spet dvignejo. Noč pre-
bijejo večinoma v nemirnem zibanju sem-
tja in z neprestanim sopenjem. Najdaljše in
najgloblje spanje imajo ptice, kar zavrača sta-
ro trditve, da je potreba po spanju tem večja,
čim večji obseg imajo možgani.

Izumirajoči bizoni

Čeprav veljajo bizoni za izumirajočo živa-
sko vrsto, ugotavlja neka varšavska statistika,
da jih živi samo v Evropi še okrog 170. Ta
vrsta ima dve zvrsti, evropsko in ameriško.
Evropskih bizonov je vsega skupaj kakšnih 70
ter se delijo spet v bialoveške in kavkaške.
Poljska jih ima 21, v Nemčiji jih je 18, An-
glija jih ima 11.

V Rusiji so poskusili križati izumirajočega
evropskega in ameriškega bizona, katerega je
dosti več, in ta poskus se je posrečil. Rusija
ima 28 teh križancev. Potem sledi Nemčija s
20 križanci. Zanimivo je, da se baš Nemčija,
ki je vendar nasprotna vsem rasnim zmejnja-
vam, trudi v tem pogledu na vse pretege. Se-
veda upa, da bo na ta način osvečila in okre-
pila kri evropskih bizonov, potem pa da bo z
novimi poskusi ameriške znake odpravila. To-
da mešanje ras je vendarle še za kaj dobra,
navzlic vsem ideologijam nemških rasistov...

Celofan zoper sončno pripeko

Nova kopalna doba nas postavlja spet pred
vprašanje, kaj je bolje: da predamo svoje telo
za daljši čas sončnim žarkom in si s tem za-
kopljemo skoraj neizogibno škodo na koži, ali
pa se zadovoljimo samo s kratkimi sončnimi
kopelmi.

S tem vprašanjem so se, kakor kaže, dolgo
časa bavile tudi obrežne vile v Delmonteju v
Kaliforniji, kajti sedaj izjavljajo, da se je mo-
goče toliko časa brez vsake škode izpostavljati
sončnim žarkom, kolikor kdo hoče. Potrebno
je le to, da si telo odeneš z vrečo iz celofana,
potem se lahko predaš soncu, ne da bi se ti bilo
bati kožnih opeklin. Velja torej preizkusiti...

Pred dvajsetimi leti
(Iz Prosvete z dne 1. julija 1916)

Iz slovenskih naselbin.—Martin Zupan, bolan
na jetiki, je izvršil samomor v Springfieldu, Ill.
—V Chisholmu, Minn., je umrl star naseljencev
Jože Jakše, bivši mestni svetovalec, trgovec in
nazadnje farmar. Pobralla ga je pljučnica.

Iz delavskega sveta.—Stavka 3500 strojni-
čev v Newarku, N. J., za osemurnik je bila kon-
čana z zmago za delavce.—V Walsenburgu,
Čeno, so izpustili iz zapora zadnjih osem stavo-
karjev iz velike premogovne stavke. Predsednik
so dve leti in sedem mesecev v ječi zaradi iz-
gredov v novembru 1913 v južnem Colorado.
Svetovna vojna.—Avstrijci so bili spet tepe-
ni v Galiciji in Rusi so okupirali Kolomejo.
Francoski so potisnili Nemce nazaj nad Verdun.
Italijani poročajo o novih uspehih v juž-
nih Tirolih. Turki poročajo o porazih Rusov v
Perziji.

Dvajsetletnica Prosvete

Dvajsetletnica je v življenju slovenskega del-
avskega dnevnika velika doba—prav za prav
je unikum do danes.

Prosveta je do danes prvi in edini slovenski
delavski, socialistični dnevnik, ki živi nepretr-
goma dvajset let!

V Ameriki in kjerkoli zunaj stare domovine
je Prosveta edini dnevnik te vrste. V stari
domovini je bilo že več slovenskih delavskih
dnevnikov, ali noben ni obstal več ko nekaj
let. Taka je usoda naših delavskih dnevnikov!

Naš dnevnik Prosveta živi dvajset let—in
lahko živi še nadaljnjih dvajset let!—iz več
razlogov.

Prvič je to organ največje slovenske podpor-
ne organizacije na svetu. Drugič se je naš dnevnik
Prosveta porodil iz volje večine članstva te
organizacije, reprezentirane na konvenciji in iz-
ražane v splošnem glasovanju. (Glej zgodovino
Prosvete na 9. in 11. strani današnje številke.)
Tretjič je naš dnevnik Prosveta imel zaslanbo
v velikem številu članstva te organizacije in ta
njegova zaslanba vztraja še danes kljub naj-
večji gospodarski krizi, skozi katero bredemo
do pasu že sedem let.

Naš dnevnik Prosveta je od začetka—in še
štiri leta prej kot tednik Glasilo SNPJ—list
kremenitih delavskih principov in za seboj ima
močno zadrugo zavednih slovenskih delavcev, ki
so sprejeli te principe v svoje meso in kri. To
je vsa tajnost dvajsetletnega obstanka Pro-
svete!

Naša Prosveta je zrasla iz Slovenske narod-
ne podporne jednote, iz živga prepričanja član-
stva te jednote, in dokler bo živel to prepri-
čanje in zavest, da je Prosveta, kakršna je bila
zadnjih dvajset let, potrebna temu članstvu, to-
liko časa bo Prosveta živel in korakala po svo-
jem začrtanem potu.

Člani SNPJ, ki stoje za dnevnikom Prosveto
in jo drže pri življenju in njeni bojovni sili, so
prepričani, da je naš dnevnik od začetka bil
in še danes je—največja gonilna sila Slovenske
narodne podporne jednote.

V tem se ne motijo. V dvajsetih letih, odkar
ima SNPJ svoj dnevnik, se je naročilo na Prosveto
na tisoče rojakov, ki niso bili člani, so pa postali
člani kasneje, ko so iz Prosvete spoznali, da je
SNPJ najboljša slovenska podporna organizacija;
če jim ne bi bila Prosveta pomagala k temu
spoznanju, najbrže ne bi bili nikdar člani naše
velike organizacije.

Naš dnevnik Prosveta ima v svojem seznamu
naročnikov 500 do 700 imen (glej poročilo
upravitelja Filipa Godine na drugem mestu današnje
številke) rojakov, ki so naročniki od prve
številke dnevnika, torej skozi vseh zadnjih
dvajset let.

To je naš bataljon prve linije! To je častna
lista Prosvetne armade! Ta imena Prosvetinih
dvajsetletnih naročnikov so najprej cvet v vencu
Prosvetinega jubileja!

Spodobilo bi se—in nam je zelo žal, ker se to
ni zgodilo—da bi v tej jubilejski številki ob-
javili seznam vseh teh zvestih in kot skala trdnih
dvajsetletnih naročnikov dnevnika Prosvete, ki so
stali z nami vse dvajset let v dobrih in slabih
časih. To številko, kakor pravi br. upravitelj,
bi bilo veliko večje, če ne bi bila ta nesreč-
na kriza prihrumela pred sedmimi leti — — —

Bratje in sestrel! —
Čim bolj se staramo tem več rojstnih dnevov
imamo. To velja za ljudi. Glede človeških stvari—
časopisov, organizacij—je pa drugače. Tudi te stvari
se lahko starajo, dokler žive—all pa se ne starajo.
Odvijeno je od karakterja in idej, ki so gonilna
življenjska sila teh stvari.

Rekli smo že, da gonilna sila dnevnika Prosvete
je napredno članstvo SNPJ in obratno je Prosveta
pogon naprednosti članstva SNPJ. V tem jasnem
dejstvu je garancija stalne mladosti in živavosti
naše jednote in Prosvete; dokler se bomo takole
med seboj jaciili in injeirali sok življenja drug
drugemu, ostanemo—stalno mladi, krepki, bojevitii
in nepremagljivi!

Toliko časa bomo tudi rasli in napredovali.
Bratje in sestrel, nobenega zastoja ne sme biti
med nami! Z istim ognjem, s katerim smo ali na
delo za ustanovitev dnevnika Prosvete pred dvajsetimi
letii, z istim ognjem delajmo za obranitev dnevnika
Prosvete še mnogo, mnogo let!

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

2637-43 Lawndale Ave., Chicago, Ill. Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.
UPRAVNI ODSEK:

PREDSIEDAJUŠI: 2667 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
V. P. VIDER, gl. tajnik. 2667 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
K. A. GRADISHEK, taj. bol. odd. 2667 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
L. A. VOGRICH, gl. blagajnik. 2667 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
M. P. GODINA, upravitelj glasila. 2667 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
J. P. MOLEK, urednik glasila. 2667 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:
PRVI PODPREDSIEDAJUŠI: 996 E. 74th St., Cleveland, O.
FRANK SOMERAK, drugi podpredsednik. 1097 E. 169th St., Cleveland, O.
GOSPODARSKI ODSEK:
PREDSIEDAJUŠI: 253 E. 151st St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH, 983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP, 149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODSEK:
PREDSIEDAJUŠI: 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
JOHN GORŠEK, Box 27, Agma, Kans.
ANTON SULAR, Box 257, Strabane, Pa.
JOHN TRČELJ, Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK PODBOJ, 19511 Muskoka Ave., Cleveland, O.
FRANK BARBIČ.

NAZDORNI ODSEK:
PREDSIEDAJUŠI: 2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRANK ZAITZ, 26 Central Park, Peru, Ill.
FRANK MALGAI, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
JACOB AMBROZICH.

Za 25 novih celoletnih naročnin dobi PETINDVAJSET DOLARJEV v gotovini ali v blagu (ura ali kaj primernega) enake vrednosti.

Za 10 novih celoletnih naročnin dobi DESET DOLARJEV v GOTOVINI ali v blagu (prstan ali kaj podobnega) enake vrednosti.

Za 5 novih celoletnih naročnin dobi PET DOLARJEV v gotovini ali napojnik (fountain pen) te vrednosti.

Za dva, tri ali štiri nove celoletne naročnine dobi vsakdo po EN DOLAR v gotovini od vsake naročnine.

Bratje in sestre! Zavijajte zdaj rokave in vsi na delo za pridobivanje novih naročnikov dnevniku Prosveti!

Prostovoljni prispevki za poplavljenca

Po zadnjem priobčenem izkazu prostovoljnih prispevkov za žrtve zadnje povodnji v Pennsylvaniji, Ohiu in Zapadni Virginiji je gl. urad prejel še od naslednjih:

Slovenski dom v Collinwoodu, O. \$ 17.80
Društvo št. 422 v Standardvillu, Utah. 5.00
" " 2 v La Sallu, Ill. 5.00
" " 569 v Chicagu, Ill. 10.00
" " 659, St. Louis, Mo. 5.05

Skupaj.....\$ 27.80
Izkazano 3. junija.....554.25

Škupaj prejeli do 29. junija.....\$597.10
V imenu prizadetih se toplo zahvaljujemo vsem darovalcem.
F. A. VIDER, gl. tajnik.

POROČILO O NAKAZANI BOLNIŠKI PODPORI

Nakazana dne 17. junija 1936

REPORT OF SICK BENEFIT PAYMENT

Payments of June 17, 1936

- Karolina Maceri \$19, Michael Koder \$19, Agnes Zvolak \$26.50, Martin Humjan \$12.
- Joseph Cipich \$6, Filipina Petak \$7.50, John Cerjak \$17.50, John Jurkovich \$17.50, Rado Svirar \$25.
- Anton Rogulinski \$16, Karl Dernaš \$57, Anton Lihar \$17.50, John Zagore \$25, Minnie Zimmerman \$15, Tony Yaki \$26, Sophie Matich \$25, John Kovacevich \$26, George Maric \$51.
- Metod Bilin \$16.50.
- Frank Mison \$60.
- Paul M. Stark \$5.50, Frank Boltz \$25, Joseph Perc \$17, John Pavlin \$26, Ann Fahlanec \$12.
- Math Sternets \$17.50, John Stimec \$18, Frank Osepok \$12.
- Francos Bono \$16, Frank Gaspir \$58.50, Mary Klonowski \$18, Walter Sakely \$20.50, Frank Hogler \$88.
- Johana Somic \$17.50, Vinko Jagric \$19, Joseph Melle \$8, Andrew Drobnic \$8, Frank Krajc \$12, Johana Kos \$17.50, Michael Osaben \$25.
- Matt Poljanec \$25.
- Frank Ojster \$16, Joseph Kos \$42.
- Anna Perenc \$45, Peter Valah \$22, George Jakopin \$25.
- Anton Kinkela \$2.50, Frank Mazon \$14, Paul Kocer \$46, John Senha \$88.
- Ignaz Reuber \$36, Peter Habjan \$7, Frank Jerala \$16.50.
- John Coslovnik \$8, Frank Turk, Jr. \$14, Albin Gaseln \$28, Victor Hode \$49, Ivan Prap \$68.
- Anton Bukovac \$16.
- Valentin Cukljik \$26, John Pano \$12.
- Anna Kamelkar \$11, Franca Bustronic \$27, Josephine Benzin \$11, Frank Kubar \$4, John Supanelc \$17.50, Joseph Barke \$17.50, Joseph Gorisek \$12.
- Frank Delaholic \$20, Josepha Brekan \$32, John Mueller \$29.
- Anna Kopisar \$24.50, Rose Jellih \$28, Joseph Zalar \$16.50, Kristine Novak \$19.
- Mary Logar \$16, John Miklanec \$25.
- Agnes Tomc \$19, Francos Tomc \$18, Anna Janesic \$6.50, Mary Puvaca \$12.
- Valentin Coromna \$21, Angelo Bismich \$22.50.
- Theresa Gillach \$17.50, Katie Alch \$25.
- Louis Baloh \$40, John Stevor \$28.
- Albert Bolt \$25, Frank Zolidero \$26, Frank Vodopivec \$76, John Kropar \$26.
- Luella Encinilo \$15, Jennie Yurkovich \$16.
- Francos Oswald \$10.
- Anton Bartol \$23, Lazo Gurich \$14.
- John Tomc \$20, John Gornik \$50, Anton Dolenc \$108.
- Paul Nokrat \$18, Maria Jurkovich \$16, John Gasparic \$17.50.
- Mary Favalovic \$26.50.
- Mary Favalovic \$25.
- 202 Anna Silan \$16.
- 203 Joseph Korosec \$21.
- 204 Lucy Pimha \$2, Mary Muhvic \$28, John Podraj \$27.
- 205 Alexander Terbesar \$31.50, Frank Mihelich \$40.
- 206 Maggie Benedict \$14, Mary Krains \$25.
- 207 Valeria Oberlitter \$15, Anton Cukar \$15.50, Andrew Toran \$10, Joseph Kropar \$76.
- 208 Louis Gromel \$15, Peter Topir \$6, Mary Matich \$5, Joseph Hriber \$25, Joseph Volker \$25.
- 209 Katharina Kerkes \$23, Matthew Cennik \$32.
- 210 John Orasen \$20.
- 211 John Kunic \$70, Andrew hartosa \$22.
- 212 Matthew Krolina \$25.
- 213 Agatha Marolt \$14, Peter Lilek \$18.
- 214 Anna Pincolic \$16.
- 215 John Stimec \$18.
- 216 Katherine Nikolich \$24.
- 217 Theresa Loncar \$25.
- 218 John Bogunovic \$15, Frank Rome \$22.
- 219 John Walagora \$21.
- 220 Joseph Gredenc \$13, Anton Kastelic \$18.
- 221 George Martinovic \$40.
- 222 Mary J. Grabunovic \$22, Anton Grabunovic \$26.50, Martha Krasovc \$21.50, Charles Cerjak \$17.50, George J. Yunetz \$13.50, Helen Grabunovic \$60, Charles Cerjak \$10.
- 223 Theresa Vidmar \$21, Francos Stoklaric \$21, Carmine Daddario \$25, Simon Dolnar \$25, Alois Mieske \$48.50, John Cokolj \$25.
- 224 Francos Milavec \$12, Anton Berdnik \$25, Juraj Rohic \$78, Peter Troha \$26.
- 225 Anton Knochec, Jr. \$15, Frank Balaban \$25.
- 226 Andrew Potkovek \$17.
- 227 Rose Beniger \$14.50, Milka Rohic \$22, Albert Milich \$24, Peter Skalic \$21.
- 228 Mary Gutman \$14.
- 229 Anton Tomc \$17.50.
- 230 Frank Martincic \$6.
- 231 John Pogrebn 19, Anna B-lewicz \$24.50, Jacob Korovic \$24.50, John Franko \$20.
- 232 Anton Turk \$25, Anton Dusa \$24.
- 233 Rado Tatalovich \$45.50.
- 234 George Cilionica \$26, Nikola Selogov \$20, Andrew Petrich \$50.
- 235 Frank Bosnar \$14, David Kolich \$14.
- 236 Emil Jellih \$18.
- 237 John Bellan \$29.
- 238 Anton Boglic \$14, Peter Marincik \$24.
- 239 Nick Drenon \$47, Karol Krajer \$42.
- 240 Frank Karic \$25.
- 241 Mary Ansel \$17.50.
- 242 Mary Dolic \$6.50, Pauline Jauer \$27.50, Josephine Doo Anlezer \$17, Christina Vu \$11, Joseph Kustich \$26.
- 243 John Krvic \$21.50.
- 244 Joseph Dubic \$15.
- 245 Stefan Vokc \$26.
- 246 Jacob Troch \$28, Frank Makor \$11.
- 247 Rose Kuzich \$17.
- 248 Rose Korovic \$25, Martin Koprivc \$24.
- 249 Anton Sumanj \$24, Frank Marvic \$22.
- 250 Emil Komar \$20.
- 251 Anna Siodic \$20.

svi, in mladine se bo nekaj darovalo brezplačno. Ker morajo posamezna društva še več stvari urediti za skupni piknik, je torej vaša dolžnost, da se vsi udeležite seje in poveste svoje mnenje o poročilih svojih zastopnikov. Na veselo svidenje! Jacob Kunstelj, tajnik.

Euclid, O. — Društvo Cvetoči Noble št. 450 priredi piknik v Jager Willows na Bliss Rd. in St. Clair ave., Euclid, v nedeljo 5. julija, pričetek ob 2. popoldne. Uljudno vabimo vse člane našega društva, prav tako druga društva in splošno občinstvo na obilo udeležbo. Društvo je sklenilo, da bo moral vzeti vsak član za 50 centov pivskih tiketov, katere dobi pri tajniku. Potreba bo prvovrstna, kakor je to navada na priredbah našega društva, za kar bo skrbel pripravljalni odbor. Igral bo Barbičev orkester.

Naznanjam tudi, da je bilo na zadnji seji 14. junija sklenjeno, da društvo plača bolniško preiskavo za vsakega novega kandidata v odrasli oddelek, za kandidate v mladinski oddelek pa plača jednota. Bratje in sestre, na delo za povečanje društva in jednote! So še ljudje, ki ne spadajo k nobeni podporni organizaciji, samo treba je iti na delo.

Končno na svidenje na pikniku 5. julija!
Frank Tegel, tajnik.

Adamson, Okla. — Društvo Litija št. 58 vas vabi, da se gotovo vsi udeležite prihodnje seje v nedeljo 12. julija ob 10. dopoldne pri tajniku. Ukreniti moramo več važnih stvari. Storitvi moramo nekaj za blagajno, ki je prazna. Pridite vsi na to sejo, da bomo lahko ukrepali in da bomo s sklepi vsi zadovoljni.

Zalostno je, ker moram sporočiti, da večkrat ne moremo imeti seje radi premajhne udeležbe. Vsakemu so znana pravila SNPJ, ki govore, da se mora seja vršiti vsaj enkrat na mesec ter da se mora vsak član udeležiti vsaj vsake tretje seje. In če ta opomin ne bo zadostoval, bo društvo primorano kaznovati vsakega člana, ki zanemarja društvene seje. Vsak mora vedeti, da tako ne more biti napredka pri društvu niti pri jednoti. Torej ravnajte se po jednotlivih pravilih.

Anton Strukely, tajnik.

Canton, O. — Na zadnji seji društva 315 dne 21. junija je bilo sklenjeno, da se nekdanjim članom odpusti ves društveni dolg, ako žele pristopiti nazaj. Torej naj vam to ne stoji na poti. Prosi se tudi dotične člane, ki dolgujejo društvu, da skušajo poravnati svoje obveznosti, lahko tudi v majhnih vsotah. Že večkrat je bilo omejeno, da se društvene seje vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne, toda članstvo tega ne upošteva in se prav malo zanima za napredek društva 315. Bratje, tako ne more iti! Dolžnost vsakega je, da vsaj na sejo prihaja enkrat na mesec. Omenim naj tudi, da je zadnji dan za plačevanje asessmenta 25. v mesecu, kar blagovolite upoštevati.

Mary Horwath, tajnica.

Willard, Wis. — Društvo Slovenski kmetovalec št. 198 je sklenilo na redni mesečni seji dne 21. junija, da priredi društveno zabavo na 4. julija zvečer. Vabljeni ste posebno bratje, je kakor tudi ostali rojaki. Pa tudi bratje in rojaki iz Sheldona boste iskreno sprejeti.

Tajnik.

Little Falls, N. Y. — Opozorjam vse člane društva 282, da se bolj številno udeležite seje, posebno glavnih sej. Zadnjič je bilo na polletni seji komaj eno četrtno članov. Udeležite se se bolj polnoštevilno! Tudi svoj asessment plačajte pravočasno. Kdor ne bo plačal dveh zaporednih asessmentov, bo suspendiran. Mislim, da ima vsak član (-ica) pravila, katere naj prečita in se po njih ravna.

Na 18. julija bo naše društvo praznovalo 30. letnico. Opozorjam vse člane in članice, da se gotovo udeležite te proslave. Vabljeni so tudi vsa sosednja društva v Little Fallsu, Cooperstownu in East Worcesterju, N. Y. Pripeljite s seboj tudi

svoje znanec in prijatelj. Za lačne in žejne bo skrbel odbor, za plesalce pa tamburica iz Forest Cityja ter John Zorc s svojo harmoniko. Veselili se bomo od 9. zvečer do 3. zjutraj. Torej ne pozabite te proslave v soboto dne 18. julija!
Martin Slivsek, tajnik.

East Worcester, N. Y. — Pred kratkim je v Loehselyju, W. Va., umrl član SNPJ Jakob Stegel, doma iz Hrenovec pri Postojni, kjer se je rodil 14. julija 1877. Pogreb se je vršil tukaj, kamor so pripeljali njegovo truplo v spremstvu njegovih petih sinov. Na pogreb so prišli tudi njegove tri hčere in sin iz New Yorka. Pokojni Jakob je želel biti pokopan poleg svoje žene v East Worcesterju, N. Y. Lepo je bilo videti njegove sinove in hčere, ki so svojo očeta spremljali na zadnji poti, da se nam je vsem, kar se nas je moglo v zadnjem trenutku nasmehati o pogrebu udeležiti spreveda, milo storilo in sleherni je imel rovine oči. Škoda, da nismo bili člani društva Slovenski Farmer

St. Marys, Pa. — Društvo 581 se iskreno zahvaljuje vsem članom in članicam, ki so nas obiskali dne 21. junija na našem pikniku, tako tudi vsem sosedim in prijateljem v bližini in daljni okolici—Kane, James City, Wilcox, Ridgeway, Emporium, Smithport, Crosby in Oleon, N. Y. Prav lepo se zahvaljujemo vsem skupaj za veliko udeležbo.
Gabriel Uljan, tajnik.

Bolniški asessment za \$1 podporo opuščen za prihodnja dva meseca članom SNPJ v Združenih državah

V smislu 15. člena pravil SNPJ in zaključka gl. upravnega odbora z dne 15. aprila 1936 so člani Slovenske narodne podporne jednote, ki so zavarovani za en dolar dnevne bolniške podpore in kateri spadajo k društvu SNPJ v Združenih državah, PROSTI ASESMENTA V JULIJU IN AVGUSTU 1936 V BOLNIŠKI SKLAD.

To pomeni, da tajniki društev od takih članov pobirajo 70c manj asessmenta v juliju in avgustu kakor običajno.

Za člane SNPJ, ki živijo v Kanadi, ta zaključek upravnega odbora ne velja iz razloga, ker so izdatki iz endolarkega bolniškega sklada za kanadske člane še vedno višji kakor dohodki. Vseled tega v Kanadi živijo člani plačajo asessmente v juliju in avgustu kot običajno.

Društveni uradniki in člani v splošnem naj to upoštevajo.
F. A. VIDER, gl. tajnik.

Velika polletna kampanja za nove naročnike Prosveti

Se je pričela 1. julija in traja do 31. decembra 1936. Dve vrsti nagrad za naročnike in agitorje

Po sklepu gl. upravnega odbora SNPJ je razpisana kampanja za pridobivanje novih naročnikov dnevniku Prosveti. Kampanja traja od 1. julija do 31. decembra 1936.

Kampanje se lahko udeležijo vsak član in članica SNPJ, ki se naj pridruži, da dobi čim več novih naročnikov na naš dnevnik in člani jednote ali nečlani; vsak novi naročnik je dobrodošel.

Število naročnikov Prosvete je treba pomnožiti, da se s tem proširi naša kulturna mislija na čim večji delokrog in da bomo lahko ob koncu kampanje povečali dnevnik Prosveto.

Pogoji kampanje

Vse naročnine bomo šteli kot celoletne. Dve polletni naročnini ali štiri četrtletne naročnine bodo seštete kot ena celoletna naročnina.

Pri članih, kjer jih je več v družini, se lahko pridobi nov naročnik na dnevnik na ta način, da eden teh članov ali vsi skupaj doplačajo \$1.20 in če štirje člani iz družine odstopijo svoje tednike naročnini na dnevnik. Vse, kar je treba, je, da se priprišejo ime in v družstvene številke teh članov v eni družini k novi naročnini na dnevnik.

V slučaju, da je pet članov v družini prišteti in ti člani nič ne doplačajo v gotovini za naročnino na dnevnik, ne more biti dovoljena nagrada. Prav tako ne bomo upoštevali onih, ki v Chicagu in Cicero, Ill., doplačajo le \$1.50 kot delno poštnino, kjer je pet članov vstetih pri eni naročnini.

Kdor naroči dnevnik z željo, da se list pošilja sorodniku ali prijatelju v stari domovini ali kjerkoli v Združenih državah ali Kanadi, mu drage volje ugodimo kakor žel.

Iz gornjih pogojev in pojasnil je razvidno, da je sistem naročnin dnevnika Prosvete drugačen kakor pri drugih listih. Pri nas se lahko prištejejo člani SNPJ v eni družini k naročnini za dnevnik, dočim tega pri drugih listih ne more biti.

Ta sistem družinske naročnine je sledeči:

Dnevnik Prosveta stane v gotovini	Za Cicero in Chicago je.....\$7.50
Plačajo v gotovini v Združenih državah in Kanado za leto	1 tednik in.....6.30
2 tednika in.....5.10	
3 tednika in.....3.90	
4 tednika in.....2.70	
5 tednikov in.....1.50	
Za Evropo je.....9.00	
2 tednik in.....4.30	
3 tednika in.....3.60	
4 tednika in.....2.40	
5 tednikov in.....1.20	
nič	

Nagrade naročnikom

Kdor se v teku kampanje sam naroči na dnevnik Prosveto za leto in direktno nam pošlje naročnino brez vsakega odbitka, katero je izdala SNPJ, ali pa angleško knjigo "The Native's Return" spisal Louis Adamič. Ti dve knjigi sta na razpolago toliko, dokler jih bo kaj v zalogi.

Kdor se v teku kampanje sam naroči na dnevnik Prosveto za pol leta in direktno nam pošlje naročnino brez odbitka, dobi v dar eno od naših knjig, katerokoli si izbere, dokler jih bo kaj v zalogi: Peter Malaventura, Jimmie Higgins, Zajedalec, Zakon biogeneze, Slovensko-angleška slovnica ali katero drugo knjigo enake cene.

Nagrade agitorjem

Za agitorje, ki nabirajo nove naročnike za Prosveto, so določene sledeče nagrade:

Za 100 novih celoletnih naročnin dobi pisalni stroj, vreden \$100 ali STO DOLARJEV v gotovini.

Za 50 novih celoletnih naročnin dobi mal pisalni stroj (portabilni), vreden \$50 ali PETDESET DOLARJEV v gotovini.

NAŠI ODRI

Zadnji klic za "Kamnomolom"

Detroit, Mich. — Sodeč po informacijah, vlada v javnosti ogromno zanimanje za Seliškar-Berlisko muzikalno drama "Kamnomolom", ki bo uprizorjena na odru Havličkove dvorane v Chicagu, Ill., dne 4. julija ob 8. zvečer ob priliki konvencije JSZ. Detroitški igralci in peveci, 30 po številu, že "pokajo" svoje kovčge natrpne s kostumi, notami in raznimi rekviziti, orkester pa ugašuje svoja godala, da kar strune pokajo. Vsi so silno navdušeni za čikaško predstavo ter trdno odločeni, da dosežejo uspeh kot še nikdar prej. Z ansamblom pride v Chicagu tudi več gostov, kar znači, da bo detroitska grupa štela nad 50 ljudi.

Vsebinska "Kamnomoloma" je socialnega značaja. V njej se krešeta dva svetova za nadoblast. Na eni strani ponižano in zatirano delavstvo, na drugi pa kapital, kateremu ni nobeno sredstvo preostudno za dosage svojih ciljev. Glavni karakterji v tej drami so: delavski voditelj Milan, njegova žena Liza, njegova oče Adam in lastnik ogromnih kamnomolov Alfred. Poleg teh nastopi še 10 igralcev s manjšimi vlogami ter mešani zbor "Svoboda". V originalu je "Kamnomolom" tragedija v štirih dejanjih, priobčena v Drušinskem koledarju 1929, izpod vsekega peresa Toneta Seliškarja, znanega književnika in literata iz Ljubljane.

Dasi je ta tragedija dovršeno delo, smo ji kljub temu z ozirom na poznejši razvoj svetovnih dogodkov dodali še več delavskih dialogov propagandnega značaja. Glavna atrakcija bo pa nedvomno krasno petje, ki prepleta to dramo vseskozi, kot studene ukladajo mešani zbor, tri dvospeve in pet solospjevov. Pismi je uglasbil naš pevovodja J. Berliag, kot tudi orkestracijo, ki bo v krasni harmoniji spremljala dogodka na odru.

Izvelek vsebine je v kratkem sledeči: V delavski četrti industrijskega mesta živi mlad, energičen delavski voditelj Milan s svojo lepo ženo Lizo. Njun zakon je prva leta srečen, toda usoda pripelje nenadoma na pozorišče lepega pa moralno propalega delovodjo kamnomoloma Alfreda. Ker je Liza bolj nagajna, se razvijejo med njima intimni odnosi, ki pa ne ostanejo dolgo tajni. Sušljanje o tej aferi doseže tudi Milanovo uho, zato se v njem naseli črv ljubosumnosti, ki gloda v njegovi duši, dokler ne prikipi z vso silo na površje. V takem položaju najdemo Milana, ko zatuli tovarniška sirena, kateri se on po skrajnih duševnih mukah le nerad odzove. Ko se Milan odpravi na delo, se pa nenadoma pojavi pri Lizi Alfred. V njegovi glavi se je porodila zločinska misel, da bi postal Milanova v bosanske kamnomolome in si s tem otvoril prsto pot k Lizi. Tedaj pa stopi v sobo Adam. Med njim in Lizo se zavrhli burna scena.

V drugem dejanju se pojavijo delavci in delavke, ki uživajo pred kamnomolom svoje borno kosiilo. Nekateri se šaljijo, drugi čitajo in tretji filozofirajo, dočim misli Milan na svojo žalost.

no usodo ter na "kalne in vode-ne oči" svoje Lize. Medtem pa pokliče Alfred Milana hoted ga pregovoriti, da bi odšel v bosanske kamnomolome. Tedaj pa tudi Milan vaplanti. Z dinamično silo bruhne na dan srd, ki ga je gojil do tega lopova: pove mu brez oklevanja kaj misli o njem, obenem mu pa zagrozi s dinamično patrono. V Milanu se zavrhli duševni preobrat. V svoji bolni domišljiji vidi groteskne poostai, ki se mu režijo v obraz. Tedaj ga pa pokličejo delavci, da jim razstreli skalo. Milan pa ostane na nevarnem mestu, dokler se ne zavrhli eksplozija. Posledice so grozne; strašno pohabljenega in slepega prinesejo delavci Milana iz kamnomoloma.

Tretje dejanje nas popelje v Milanovo stanovanje. Adam je v svojem elementu; kot groteskna maska stoji pred Lizo ter ji narekuje grozno sodbo, toda ona je izgubila poslednji čut dostojnosti, zato se mu roga v obraz. Na pozorišče pride Alfred s nedelnicami nameni. S seboj prinese šampanjca in avilene obleke. Sleddijo pilske orgije, katerim sledi tudi druge, da jih ne o- vira Milanov duh. Liza plava v rajskih višavah. Čašo opojnosti je izpila do dna. S svojo koketnostjo tira Alfreda v obup. Višek predzrnosti pa doseže s tem, da pripelje pohabljenega Milana iz sobe ter se norčuje iz obeh. Tedaj se pa tudi v Milanovih bolnih možganih pojavi še iskričica življenja; pritrpije se do Lize ter jo v svoji agoniji prične daviti. Alfred, videč to, skoči po nož, katerega mu Liza potegne iz rok, ter ga zasadi svojemu soprogu Milanu v srce. Po tej tragediji se razmerje med Lizo in Alfredom temeljito spremeni. Mrtvega Milana najde njegov oče Adam, ki ga sklene kruto maščevati.

Cetrto dejanje: Liza pride vsa obupana za svojim ljubimcem v vilo. Dasi navna, vendar se prične polagoma zavediti svojo zločina, zato roti Alfreda, da jo vzame s seboj na Dunaj, toda pri njem je naletela na nepričakovan odpor. Lopov, dasi skrivni zločina, zvali vsa krivdo na Lizo in se ji pri tem še roga. Iz njegovih sarkastičnih opazk izprevidi ona, da mu je bila le prilježnica kot že nešteto drugih, zato se v njej pojavi uporni duh. Sleddijo skrajno napeti prizori, ki bodo globoko posegli v naša čustva. Medtem pa pridruvi na pozorišče razjarjena množica pod Adamovim vodstvom iskajoč Alfreda, toda strahopetec jim uide. Tedaj pa planejo teniske po Lizi in jo potepajo do smrti. Njene poslednje besede so posvečene Adamu, njene oči pa izražajo nemo obtožbo proti razuzdanim predstavnikom kapitalizma, ki je kriv smrti dveh mladih in ljubečih src.

Javnost v Chicagu in drugod še enkrat opozorjamo na to krasno muzikalno dramo, kjer se krešejo karakterji kot v nobeni drugi. Jedro te drame je polno čustev. Odklikujejo ga ljubezeni, intrige, sovraštvo, razredna borba in žavest, umori in krasno petje. Igralci so same trenirane in izbrane moči, zato vam bo ostal duševni užitek iz "Kamnomoloma" nedvomno še dolgo v spominu.

Frank Cenen.

Ten Years With The Prosveta

Louis Beniger, First Assistant Editor

It will be ten years this summer since I am serving on the editorial staff of the Prosveta. The late Joze Zavertnik, at that time editor-in-chief of the Prosveta, said that by accepting this position I chose "the most difficult vocation." "Because," said he, "an editorial worker must have a 'tough skin' to be able to bear the acid criticism and everlasting naggings to which he is constantly exposed by the nature of his work."

It is often said that life is a paradox—credible truth. One makes plans which all too often fall flat. Disappointments and discouragements threaten to crush or weaken you, or they may strengthen and prepare you for the inevitable combats of life. It all depends upon one's general makeup, upon his understanding the actual conditions with which one comes in daily contact.

Joze was right; he spoke from actual experience. Was he not a newspaper worker a good many years here and abroad? And the newspaper profession—if one chooses to call it that—like any other work is considerably lightened only when the one engaged in it has the necessary stamina, will and liking for it; if he puts his heart into it, if he lives it, so to speak, so that it becomes a part of his life. Only then can he add his honest share of work to the united efforts.

The daily and weekly Prosveta, official organ of the Slovene National Benefit Society, unquestionably and without any self-praise is the most influential and the best edited paper among us. It is the biggest labor daily among the Slovenes here and abroad. Slovenia itself cannot boast of its own labor daily. And this year the daily Prosveta is celebrating its 20th anniversary. No other Slovene daily in America has accomplished nearly as much educational work for the Slovene workers as has the Prosveta. Its record and its prestige as a bona fide labor newspaper since its very inception twenty years ago, are unprecedented and unsurpassed.

Ten years ago the official organ Prosveta ventured upon a new field, namely, that of inaugurating and printing its English Section, which was the first of its kind among all our papers and organs of fraternal societies. At the beginning this section appeared on one page only, but the 9th regular convention of the SNPJ in 1929, at which there was a strong demand for a separate English organ, decreed to publish the English Section in three pages weekly. In the fall of 1927 I took charge of this section, and in July 1929, the newly-elected editor in chief, Ivan Molek, placed in my charge also the editorship of the Mladinski List.

During the past ten years, since I am with the Prosveta, it has become my lot to edit the great majority of Slovene communications for the daily, most of the Slovene lodge reports and manuscripts for the weekly and the entire English Section of the Prosveta. Letters and lodge reports consume a great deal of time, especially the Slovene letters; English communications are in many respects better written. The bulk of this work comes on Mondays and Tuesdays. Lodge secretaries and reporters in general are in the habit of writing most of their reports on Saturday and Sunday, and all of them demand that their communications be printed in the weekly. This, it seems, is of vital importance to them. No wonder that each Monday—of all days!—I am confronted with a pile of Slovene and English letters which I am forced to tackle, prepare and edit in a veritable "fordization" system in order that they may see the light of day in the official organ.

The daily Prosveta more than any other Slovene newspaper in America has a long future before it and every opportunity to expand and grow, and to continue to spread among our workers enlightenment, encouragement and cheer as it has in the past. Moreover, it has every chance to expand. Its main support unquestionably is its subscribers and readers, but the problem of advertisements should not be underestimated. This problem in the future must be given more attention so that an advantageous solution may be made.

During its 20 years of existence the Prosveta has achieved an enviable place for itself. Its meritorious work in the field of labor newspapers rates as the highest. Its mission has not come to an end. Its need is greater than ever before. I see a day in the near future when it will also have a daily English section. Therefore, it shall live, continue to enlighten and lead our workers along the right path for many, many years!

Ten Years With The Pennsy Pioneers

CANONSBURG, PA.—The Pioneers have been busily making preparations for the past months for their TENTH ANNIVERSARY, and have all preliminary details well in hand. This event that has been so capably steered by the General Committee will take place on July 4 and 5 at the SNPJ Hall in Strabane, Pa.

Pioneers are glad to have the opportunity of welcoming and extending an invitation to all SNPJ members and their friends to attend this gigantic affair, and in this way return some of the hospitality that has been received in the past. Word has been received from out of state lodges that they will be represented and a 100 per cent attendance from our neighboring lodges is expected. With all these in attendance, this affair can't help but be a tremendous success. Again—PIONEERS WELCOME YOU.

Route to Canonsburg

For the benefit of those who are planning to drive in, it is suggested that you come in by route 19 from Pittsburgh to Canonsburg. Then travel up the Canonsburg Pike to Strabane avenue where a large sign on the left hand side will be placed, directing you to the SNPJ Hall.

JULY 4th PROGRAM

The morning will be spent in welcoming guests by the Reception Committee and in arranging a Muehball Game between the married and single men. Lawn bowling will also be participated in. The afternoon Program will get under way at 2 o'clock with August Riska acting as Master of Ceremonies. Welcome speech will be given by the chairman Joseph Holay, followed by the Slovene Singing Ensemble "Iliria" from this vicinity, rendering several vocal selections. This society is under the tutelage of Anthony Rozanc. John Koklich, chairman of the Senior 138 Lodge, and Joseph Becek, vice chairman of the E. S. Western Pennsylvania Federation, will address the audience.

A one-act play, "V posredovalnici," by E. Klavzar, will be produced by the Dramatic Club "Soča" under the direction of Mrs. Joseph Novak. Characters in the play are: Mrs. M. Tekautz, Miss Agnes Troha, Miss Frances Terשל, Mrs. J. Kocijan, Mrs. M. Balle, Mrs. A. Rozanc, Miss Mildred Batista, Mrs. F. Batista, Miss Josephine Pleskovitch, and Mrs. A. Mavrich. Presentation of gifts to the Organizers—August Riska and Jacob Pavlic.

In concluding this Program, the Pioneers are glad to announce that they have the honor to present the Supreme President Vincent Cainkar who will speak in Slovene. Dancing to the music of John Boles will follow this Program at Drenick's Park and will continue throughout the evening. Freddie Herick's popular band from the Pittsburgh area, has been secured for the evening of the 4th for the younger element. Dancing will be in order from 8 till 12.

ured for the evening of the 4th for the younger element. Dancing will be in order from 8 till 12.

JULY 5th PROGRAM

Sunday's program will begin with a Picnic and last throughout the entire day. During the afternoon John Boles will furnish the music and in the evening Stan Vinton's orchestra. Sunday afternoon's Program will consist of speeches, singing and dancing. Bro. Vincent Cainkar will again address the audience in English; Attorney George Modrak will sing several selections; a movie of the SNPJ activities including the Idora Park affair, and dance steps by Grace Vivian Betone as tap dancer, Stella Gudiangana as acrobat, Romeo Marcantonis as tap dancer, and Anthony Rappe as comedian. The piano accompanist during the program will be Mrs. Fetchko. Following this program in the evening, dancing at Drenick's park will take place with Stan Vinton's Band furnishing the music.

JO AMBROSE,
Lodge 539.

Jolly Allis Lodge

West Allis, Wis.—With the picnic season in full swing, here are a few that you are sure to enjoy. This Saturday, the Fourth, the place is De Werth Park on the Fond du Lac Road, where SNPJ Vjolica Lodge 747 are celebrating. They promise lots of fun for everyone. Also the Badgers and Jolly Allis will tangle in an exhibition baseball game. This is their first game together in years and promises to be a good one.

On the Fifth, Sunday, the Moderns in Sheboygan, so they tell us, want this scribe to descend from his lofty pinnacle high in Wisconsin's beautiful hills and pick up the gang and help them make merry. Perhaps we will if we can forget their last apertions on my perch.

On the Twelfth, SNPJ Lodge Venera are holding their picnic at Army Lake. Those who can't go there or come back early in the evening, stop in at Kozmuth's Park, where the West Allis Slovene Auditorium club will celebrate.

On the 19th one of the biggest events of the picnic season, the SNPJ Federation's picnic will be held at Segadin's park. Races and games with prizes for the kiddies and a scheduled baseball game between the Badgers and Jolly Allis will feature the afternoon's events. Music for dancing will be furnished by Louis Bachel and his orchestra.

On the Second of August the Jolly Allis Lodge will hold their annual picnic at Kozmuth's. More about this later.

Attend all the events mentioned above and you'll never regret it. Enough for now, except to remind you of the meeting next Wednesday. Be sure to attend! So long.

THE OLD MAN
OF THE MOUNTAIN.

Notice! Suspension of Assessment

In accordance with article 45 of the by-laws and the decision of the Supreme Administrative Committee rendered at its meeting on April 16 of this year, all members residing within the boundaries of the United States and INSURED FOR ONE DOLLAR DAILY SICK BENEFIT ARE EXEMPT FROM PAYING ASSESSMENT INTO THE SICK BENEFIT FUND FOR THE MONTHS OF JULY AND AUGUST. This means that the local secretaries shall collect 70c less monthly assessment than ordinarily for the months of July and August for those members insured in the \$1 sick benefit class.

Members residing in Canada are excluded from this privilege due to the fact that disbursements from the \$1 sick benefit fund for Canadian members are still higher than the income. In view of this situation members residing in Canada must pay their assessment for July and August as usually.

Local secretaries are requested to take the above into consideration.
F. A. VIDER, Supreme Sec'y.

Prosveta's Twentieth Birthday

By Ivan Molek, Editor

Today our daily Prosveta passed its twentieth milestone. Prosveta was born July 1, 1916.

Previously the Society's organ was a weekly, called Glasilo SNPJ, which grew from a monthly by the same name.

We are proud to state that ours has been the first Slovene fraternal society which began to publish its own official organ; all other societies at that time had privately-owned papers for their organs. This was a radical departure for the SNPJ, and soon the other societies started to follow our step.

We began in 1908 with a monthly in magazine form and two years later we changed it into a four-page and seven-column size weekly; after another period of two years the weekly was enlarged to eight pages of six-column size.

Yet the bulk of the SNPJ members was not satisfied. A spirited campaign in behalf of a daily paper commenced in the middle of 1914 arousing a great wave of enthusiasm which culminated at the sixth SNPJ regular convention in Pittsburgh, Pa.—the first and only SNPJ convention held thus far in the Smoky City—in an overwhelming vote for the resolution establishing the daily Prosveta. Said convention, held in September, 1915, decided that the publication of the daily Prosveta should start upon the receipt of five thousand annual subscriptions paid in advance.

Six months later, in March, 1916, the total of the advance subs for the daily was about 3000. This pace was too slow, so the demand arose: Let's change the convention's limit by referendum. The Administrative Board acquiesced in this demand and ordered the referendum vote in the following April. Over 7000 members (the SNPJ membership at that time was about 12,000) voted six to one for the motion that the daily Prosveta shall appear on July 1, 1916, regardless of the number of subs paid in advance. The matter was settled.

Thus the evolution of the SNPJ organ from the monthly into the daily was completed in eight and one-half years.

The rest is history. How our daily progressed during the world war; how it spread in the post-war era until it reached the peak of 8000 subscribers; how it was hit hard as the long years of the depression dragged on, and how it had to reduce its size and suspend the Saturday issue with the advent of 1933, this reduction having been partly restored two years later, all this is on record. After the sufficient recovery we are again on the up-grade—and just now we are launching a very promising six-month campaign for new subscribers.

Twenty years of hard work! Twenty years of lively agitation! Twenty years of magnificent struggle! And twenty years of great achievements!

Such, in brief, is the history of our daily Prosveta.

During these twenty years of the Prosveta's life the SNPJ grew from 12,000 to 44,000 adult members, besides 18,000 juveniles. This highest total was cut down by the depression, but the Society is again on its way to regain and to pass that peak.

When we say that our daily Prosveta was, and still is, the Society's greatest asset, its greatest life-giving force, we said all. Thousands of the non-members who subscribed for the daily in the period of the last twenty years are the SNPJ members today.

The remarkable fact is that out of that original army of three thousand subscribers who came before the Prosveta was born, we still have on our mailing lists some 700 pioneers of our daily to whom the Prosveta for twenty years had been and still is their daily bread!—The names of these sturdy pioneers are our greatest roll of honor.

Dear young brother or sister of the ES SNPJ, the above roll of honor perhaps contains the name of your dad or mother. If you read Slovene, do you read your dad's best paper? If not, what's the reason? Why isn't what is perfectly good for your father and mother, good enough for you?

The Editor would like to hear from you if you have any suggestions in regard to the daily Prosveta. For instance, if the daily English page is added would that cause you, and many others like you, to subscribe for our daily?

Isn't it about time that our young generation takes stock of its relationship to the daily Prosveta and enlivens its interest in it? It's mostly you who will decide for the daily Prosveta whether it's "to be or not to be" in the next twenty years.

Musketeers' Musings

Moon Run, Pa.—The observance of the Musketeers' sixth anniversary celebration was just as it had been so desired—a success, financially as well as morally.

The Musketeers extend our sincerest thanks to Miss Mary Ambrosic, who so willingly donated the guess cake, also to the lodges and individuals who were present and aided in making our sixth anniversary an unforgettable affair, namely, the Comets, Reveliers, Lucky Stars, Veronians, Clairtonians, Good Will Ambassadors, Morning Star, Eighty-Niners, Lodge 16 of Presto, Miss Dorothy Plutz of Cleveland, our own senior Lodge 88, and the others I've failed to mention though unintentionally. The Musketeers vow to give you a return visit in the very near future.

The weather was ideal for June 20 and 21, with the moon up high and the music so grand one just couldn't resist the temptation of dancing to Don Sayles and orchestra in the beautifully decorated, well waxed open air pavilion.

Did you take notice to a Wimpy and his friends who were going after the delicious sandwiches like a mad fire! The boys and girls that worked in the refreshment stand were continuously busy throughout the two

days, we would say they were as busy as the bartenders and waitresses in a large downtown restaurant during the busiest hours, lunch and dinner. To sum it all up everyone had an enjoyable and unforgettable time at our affair.

Very sorry to learn of Joseph Caesar's mishap while en route to our picnic, but fortunately all escaped without injuries.

Congratulations are in store for Mr. and Mrs. Stewart Way (nee Zornik) who were recently united in matrimony. May you have a life of continual success and an abundance of joy and true happiness.—One mustn't forget to congratulate the graduates of high schools and colleges who are leaving their dear old alma maters and who will seek a different kind of living.—Musketeers in their midst have a very young promising sales-lady. Keep the work up, kid.—L. Jakovac certainly attracted the girls' attention.—Rumored that J. Krally will soon say "I do."—Juvenile Campaign is still on—get your members now.—Congrats to the Penny Pioneers upon their Tenth Anniversary. We'll be seein' ya.—The SNPJ Day was a huge success.

ELIZABETH M. AMBROSIC,
Lodge 706.

The Hungry Shall Not Starve

July is the vacation month and right after the glorious Fourth is celebrated to be duPont and a lot of Chinese merchants take the wolves away from their doors, little Gloria Vanderbilt is going on her annual outing. Gloria is heir to about \$4,000,000 worth New York Central railway profits.

When an ordinary Labor stiff gets ready to take a vacation he piles everything into secondhand car and hits for the lake where fishing is good and rents are low. That's about all he can hope for.

But when little Gloria takes a vacation her guardian has to go to court and get some judge to okay her expense account. So last month a small army of attorneys walked into court and had the stamp of approval placed on her outing. The court said she could spend \$4,000 on her July vacation and not a cent more. Gloria is only 12 years of age and that account for the small allowance. She was given the kid rate.

Rent is going to cost her a flat \$1,000. For those little incidentals like buying a toothbrush to replace the one left behind she is allowed \$150 per week. Coal will cost \$65 for the month and in order to permit her to keep abreast of the news while she is away from her New York mansion, the court set aside \$15.17 for newspapers. This item alone is twice the cost of a one-month subscription every newspaper and tabloid published in New York.

It was Hoover who said "The hungry shall not starve." Or was it Confucius? Or Confucius? Anyway, the court saw to it that Gloria will be armored against starvation. He allowed her \$700 for food, and if ice cream cones are taboed as food she'll just have to get along without them.

Happily, she's getting the fresh air, sun and mosquito bites for nothing—the same as an ordinary Laborskate.—A. F. Lockhart.

Hideous Floggings Fail to Cow American Workers

By Chester M. Wright

Beatings. With straps; with whips; with clubs; with the heavy toes of boots and brogans.

Beatings. Men kicked in the ribs; in the stomach; in the back; on the head.

Eyes gouged.

Tendons cracked and wrenched to maim for life?

Is it just a good old American custom? Why these beatings?

From Alabama, from Arkansas, from Florida—stories of beatings.

Terrible, barbarous, inhuman beatings of men.

Why do these things happen? Are reprisals not expected? What can men—and authorities—be thinking about?

Or are they not thinking at all?

The case of Sherman Dalrymple, president of the United Rubber Workers, is the most hideous of all. Beaten, while the sheriff watched. Beaten, while his wife was compelled to stand by and watch. Beaten until he had she not been there to have taken his bruised body away, he would, in all probability, have died in Gadsden, Ala.

How came this thing to happen? From Arkansas come similar stories. Tens of farmers' leaders beaten.

From Florida there have come several accounts of beatings in the past two years. One man has never been found since he was invited out for an evening's beating.

In all of these cases the "offense" was solely in seeking to improve the condition of workers!

It is curious how authorities seem always to be on hand, even taking part.

There was Tampa!

Remember Tampa? And the declaration by the American Federation of Labor that it would not meet in Tampa unless the courts dealt with the official savages who perpetrated the Tampa outrages.

What lurks back of these things?

Is it all just a spontaneous indignation of groups against labor organizers?

It is nothing of the kind.

Scratch the surface in every case and it will be discovered that there are alliances, tacit or formal—often with bankers playing a hand likewise.

And remnants of the Klan and the newer Black Legion—all tied in with time-serving officialdom.

What can these people be thinking of?

Do they believe beating up men is the way to meet industrial problems?

(Continued on page 8.)

Young Americans and Wolverines Sponsor Invitational Tournament

To All E. S. Lodges of the SNPJ

DETROIT, MICH.—The great celebration, SNPJ Day at Idora park, sponsored by the Western Pennsylvania English Speaking SNPJ Federation, at Youngstown, Ohio, on June 14, was witnessed by the members of the Young American and Wolverine Lodges of Detroit, and all of us enjoyed ourselves to the utmost.

We readily agreed that this was and will be for some time one of the greatest celebrations ever sponsored by any unit of the SNPJ.

However, we from Detroit went to this affair to gain any and all information possible, in regard to entertainment and general get-together of Slovenes. We found out plenty; how such a gathering can be housed; how to entertain such a group, and a good many other items necessary for such an event.

And we came to the conclusion that the plans laid out by the combined efforts of the Young American and Wolverine Lodges Entertainment Committees can and will go through.

We are not going to try to rival the great gathering of Idora park at Youngstown, or entertain our attendees in such a manner as we were while at Idora park. But, we will try to entertain you in a different manner, entirely, as you will readily see as this article goes along.

On July 19, 1936, the Wolverine Lodge and the Young American Lodge of Detroit, Mich., will unite in an effort to celebrate Ten Years of English Speaking Activity in the SNPJ. We will commemorate these TEN years with an INVITATIONAL TOURNAMENT, for the purpose of getting together the largest Athletic gathering ever attempted by any SNPJ unit.

Every English Speaking Lodge in the SNPJ is cordially invited to attend Detroit's Invitational Tournament. Any Lodge having a Softball, Muehlen or Indoor Team, qualifies to enter this tournament. Badminton, horse-shoes, tug-of-war, and various other athletic games will be staged at this affair. The entire program will be published in the Prosveta one week prior to this event.

The picnic grounds of Detroit were visited by a committee and Tymochko park located on Wick road, near Telegraph (U. S. 24) road and Ecorse road, was chosen. This park has a dance hall that can comfortably hold 500 couples. The grounds at this park cover ten acres. Eddie Minich and his New Yorkers have been engaged to entertain at this affair. This orchestra recently came to Detroit for a series of engagements, and the Young Americans and the Wolverines consider this a very fine investment to engage them for this gala affair. This orchestra proved popular enough to be engaged for the following Universities and Colleges commencement exercises: Cornell, Yale, Columbia, Pennsylvania, Dart-

SNPJ Invitational Tournament July 19

Detroit, Mich.—A little late but first, we would like to make a few comments concerning the SNPJ Day at Idora park. We point with pride to the fact that one-third of the Wolverine Lodge and also a large number of Young Americans made the 240 mile trip from Detroit to be present at this great celebration. We are glad that we were able to show such a good representation.

It was with pleasure that we renewed old acquaintances and made many new ones with various members of our sister lodges. Naturally the subject of our conversation with these members concerned the possibility of their being present at the YOUNG AMERICAN-WOLVERINE SNPJ INVITATIONAL TOURNAMENT IN DETROIT ON SUNDAY, JULY 19.

The comments were as follows: **CLEVELAND:** Per Bro. John "Lindy" Lokar, Bro. Vehar and others—a promise of at least three or four baseballs which will include a muehlen team. **AVELLA:** Per Bro. Ed Potochan, Bro. Debelak, Bro. Dolinar, and Bro. Brihar—a promise that they would be represented by at least one carload and, if at all possible, additional car loads and a strong muehlen team. **AMBRIDGE REVELIERS:** Per Bro. Koseja, Bro. Beck, Bro. Obed, and Bro. Spec—a promise to stir up enthusiasm in the Reveliers and that they would do their best to bring their championship muehlen team to our SNPJ INVITATIONAL TOURNAMENT ON JULY 19, and also a list of routes. They seemed enthused at the prospect of being able to return the many visits that we have had them.

GOWANDA, N. Y.: Per Bro. Matkovich and company—a promise that they would do their best to be represented in large numbers. **PITTSBURGH, PA.:** Per Bro. Kres—a promise that at least he and his bride would be here and quite possibly many others. **LIBRARY, PA.:** Per Bro. Lamath—a promise to do his best in the way of being represented at this TOURNAMENT OF SNPJ LODGES.

AND—This is the medium of the Prosveta; INTEGRITY Lodge of Chicago, we have been warned by Bro. Fleischhacker that they are bringing a stronger muehlen team out

derbilt-Biltmore Country Club at Asheville, North Carolina. We consider it a privilege to be able to submit an attraction of this calibre to those attending this Invitational Tournament of SNPJ Lodges on July 19.

We will present Slovene music in the early part of the afternoon which will be just as good in its field of music as Eddie Minich is in his, and you can be sure of hearing and dancing to good old-fashioned Slovene polkas.

THIS—the Young American-Wolverine SNPJ Invitational Tournament—is a strong gesture on our part to give both our lodges and others a feeling that we are pushing forward and progressing; that we are getting away from the stagnation that, especially here in Detroit, has seemed to hold us in its clutches. **WE BELIEVE, AND WE ALREADY HAVE FACTS TO VERIFY THIS BELIEF, THAT THIS EVENT WILL MARK THE BEGINNING OF OUR RISE TO LARGER AND MORE ACTIVE MEMBERSHIP. WE SOLICIT AND WILL APPRECIATE YOUR COOPERATION.**

Let's make it, "ON TO DETROIT, JULY 19."

TONY STEFFLER, ALBIN OBED, Sec'y., Wolverine Lodge 677.

Universal Comets

Universal, Pa.—An official communication from the Supreme Office announces that all members insured in the one dollar sick benefit class are exempt from paying assessment in the sick benefit fund for the months of July and August. Every member so insured in this class can adjust his dues by paying 70c less than usual. All other members otherwise insured will pay their regular assessment. You can aid your secretaries by co-operating with them in the likewise manner.

The Comets and the local senior SNPJ Lodge held a joint picnic for the benefit of our juveniles. It was picnic day on June 11, when the youngsters were eagerly awaiting the arrival of the busses that transported them to Highland Park Zoo.

After a twelve mile ride to the park, lunch was immediately served. After luncheon the little army was then escorted to all parts of the Zoo under the guidance of Jos. Girdich, Helen Previc, Grace Kumer, Helen Yereb and the committee. It was here that many had their first opportunity of seeing real live wild animals. Especially did they want to hear the lions roar. Before departing they were again feted with ice cream and orangeade. In spite of the threatening rainy afternoon, the day was well spent.

By sponsoring such an outing for our juveniles the Comets have taken the initiative as being the first lodge, irrespective of various organizations that exist in our community.

Just about ten more days left for that monstrous Comets' Annual Picnic at Jones' Pleasure Grounds on Sunday, July 12.

The park is shaded by trees; the site is a novel attraction; the admission will be free; the games will be abundant; the prizes liberal, and, oh yes, dancing to the tantalizing strains of melodious music. Dancing will predominate when the afternoon performance shall be concluded. The dance pavilion is large, roomy and well ventilated. We invite you and urge you to be there on Sunday, June 12. Come and spend the whole day and evening with the Comets.

On August 16, a joint picnic in conjunction with our seniors will be held on the same premises. At least once a year such a gathering is sponsored by the two lodges. This is done to show the co-operation of concerted and united action in the interests of both lodges. In the past this has served as a medium of friends, old, young and new. It is proposed to serve the same purpose again this year, because we will all be one great big family. **JOSEPH CAESAR, Lodge 716.**

Many other lodges will be represented here on this day, some from as far as KANSAS. From all indications there will be enough lodges represented by teams that this Invitational Tournament of SNPJ Lodges will determine, unofficially, of course, the muehlen champions of the SNPJ.

Visitors arriving here on Saturday, July 18, need have no fear of having to sleep on park benches as our Housing Committee has gone to work and will be able to accommodate any number of guests. We will also have dancing and entertainment on Saturday, July 18, evening, so those who are planning to come at that time will be assured of plenty of things to do.

OUTLINE of the Day's Program will be published in the Prosveta at an early date.

For the benefit of out-of-town guests who will have to leave early, dancing will begin at 5 p. m. and will last until midnight. It is with pleasure that we are able to announce that we are able to announce we have secured the services of **EDDIE MINICH** and his **NEW YORKERS**, who are featured on both NBC and CBS networks, Coast to Coast. Eddie Minich and his orchestra is one of the latest additions to Detroit's musical circles. This attraction will, no doubt, be the same sensation here that it has been throughout the East. His record proves this point with a New England tour as far as Boston, Mass., and a Southern tour as far as Atlanta, Ga., including a party for the Vanderbilt at the fashionable Van-

Pioneers' 10th Anniversary

Strabane, Pa.—With this little piece of news, we are informing you for the last time that the SNPJ Strabane-Canonsburg Pioneers' Tenth Anniversary Celebration will take place on July 4 and 5. In these ten years the Pioneers have grown into a large English speaking lodge. We are proud to say that we have visited practically all lodges in Western Pennsylvania and some out of the state. These frequent bus trips were plenty of fun! (That's where our "crooners" and "opera singers" were discovered.)

The committee has prepared a handsome souvenir book for this occasion. This book promises to be incomparable. In charge of these books will be our charming hostesses.

As the final week of preparation for our Tenth Anniversary draws closer to the 4th and 5th of July, the committee are working diligently to put the finishing touches on the program they have arranged. Our committee has been fortunate in securing the services of the following dependable and hard working aides to help them in their work. This committee of workers are asked to report to the hall on Saturday, July 4, at 9 o'clock. They are Arthur Snepenger, Sam Dellarso, Frank Sweton, Dorothy Frankovich, August Podboy, Paul Podboy, Mary Sweton, Anna Verchek, Lucy Kolkich, Tommy Plovic, Jos. Progar, Jos. Chesnic, Frank Batista, Josephine Plaskovich, John Holsey, Pauline Balsama, Mamie Progar, Katherine Yonack, William Tomsic, Matilda Tomsic and Joseph Verchek. We feel certain that this committee and its aides will do everything possible for the convenience and entertainment of our guests.

In arranging the program the committee have not forgotten the older generation. We have arranged for Slovene singing and also a play for them. Also, Bro. Vincent Cankar, President of

OFFICIAL NOTICE — LODGE WOLVERINES 677

DETROIT, MICH.—Your meeting which was scheduled for Sunday, July 5, has been postponed until Sunday, July 12. This postponement is due to the fact that most of our members and officers expect to be out of the city on July 5.

All members are urged to attend this meeting as it will be our last before the Young American-Wolverine SNPJ Invitational Tournament is held and we will need the cooperation of all members.

All sold and unsold tickets covering the Motorola Auto Radio should be turned in or at least a report given at this time. **ALBIN OBED, Sec'y Lodge Wolverine 677.**

LODGE 319 GIVES DANCE

Cuddy, Pa.—Another notice of the dance which will be held Friday, July 3, by Lodge 319, SNPJ. The Moonlight Serenaders will furnish the delightful melodies. We'll be looking forward to seeing you all then. **Molly.**

Detroiters Present Drama at JSF Convention

Chicago.—From all indications and predictions coming from various sources, the presentation of "Kamnolem", a play with music, by the Detroit group of branches 114 and 315, JSF, Saturday, July 4, at the Havlicek hall, will be witnessed by one of the largest crowds that have attended our plays in recent years.

The play will be presented Saturday evening, July 4, at the Havlicek hall, Lawrence near 26th st. Large delegations are expected from Waukegan, Milwaukee, Sheboygan, West Allis and other Wisconsin towns, also from La Salle and Olesky, So. Chicago and Pullman, Arizona and Joliet. From Detroit alone about 80 people will make the trip. The admission is 7c in advance and 60 at the door. **PUB. COMMITTEE.**

For the past several years the JSF conventions have taken on a new life by having among their representatives a goodly number of delegates from the younger generation. The JSF conventions are held biennially. Among the veteran members and workers of this organization will

SNPJ, will deliver a speech in Slovene on July 4. He will also speak to the English speaking Slovenes on July 5. We shall also have a Slovene orchestra to play for the older people.

For those coming from a distance we have arranged for sleeping quarters for all who desire them. Meals will also be served at the hall in charge of the best cooks in our lodge. So come early and stay late. Parking space has also been provided for those coming in cars and nothing has been left undone for the comfort and convenience of our guests.

On July 4 and 5 we are looking forward to seeing our many friends from Alliquippa whom we have not seen for quite a while; friends from Ambridge, Library, Sygan, Universal, Harmarville, Moon Run, and many others.

Did You Know—

That the biggest affair in Penna. will take place on July 4 and 5 at Strabane, Pa., with the Pioneers as hosts; that the best cooks in the lodge will take care of all meals; that the well-known "Barroom Barons" will be on the wrong side of the bar. Instead of quaffing the refreshing beverage they will be dispensing it (but have no doubt about it, they will be on the right side before it's over); that the Pioneers who missed Idora park will make up for it on July 4 and 5; that two extra bars will be erected; that if you don't come to Strabane on July 4 and 5 you'll miss a good time and be sorry. So don't forget, our town is yours for July 4 and 5, and until then—so long!

FRANCES PODBOY, Lodge 589.

Turn On the Heat!

Yukon, Pa.—The opening gun in the campaign to organize giant America's steel industry was fired in the Pittsburgh district on June 21 at a mass meeting at McKeesport and Brackenridge. Thousands of steel workers heard the message of industrial unionism, the need of unity and the support that is being given to them by the Committee for Industrial Organization (consisting of ten of the most powerful unions in the country). Large delegations of miners attended these rallies showing their solidarity with the men in steel.

For the next several months the eyes of America will focus on the Pittsburgh district, the key that will open or close the progress of American labor in the future. Events that will make history will occur, especially if the C. I. O. will not turn back.

Steel must, Steel will be organized! And now with the solid trade union support and substantial organizing funds never was a more favorable time to "crack open" and organize, to unionize the steel industry. Production is on the upgrade. A greater radicalism of the masses and even more militancy right in the company unions where recently at their elections some fifty or more progressives were elected on committees in the Pittsburgh area. Imagine the company unions revolting against their creators!

And above all, the whole situation may come to a head in the midst of a most bitter election campaign since 1860, with capitalist politicians scrambling for votes, although being financially backed by the steel barons. The steel workers will be in a very strategic position and the eyes of America will focus on steel. The organization of steel was the hope of progressives for a long time. It may become a reality. It will be no picnic. A bitter struggle may be engaged, sacrifices must be made and with the experiences of hundreds of battles the miners will throw in their support to their neighboring class brothers. And we're ready! The discussions in small mining town hotels, street corners, down in the mines on the man trips and at the face—it is steel! We're ready to give you more financial and moral backing. Victory is yours! Take the opportunity! We took ours. The promise of vacations and pay raises is an attempt to stall organization; they fear it. What they fear you should welcome, should support and should join.

Steel workers: Fight Fascism by fighting Weir, Morgan and Mellon by building militant industrial unions! The future is either backward or forward. It depends on steel! The A. A. welcomes you! Join now!

Victor Power, Lodge 729.

ANNIVERSARY CELEBRATION

Ramsay, O.—Lodge 279, SNPJ, is celebrating its 30th anniversary, and for that occasion we are holding a dance on July 25 at New Social Hall, Long Run, O. Dance will commence at 7 p. m. Music by Fidelity orchestra from Maynard, O. Neighboring lodges are cordially invited. **Mary Wisnki.**

Integrity Broadcast

Chicago.—I believe the Integrity's 1936 platform is the same as that of 1928. But are the same old guards (I may call them so) pushing forward with those that are working toward the success of the Lodge, so that when the 10th anniversary rolls along we'll celebrate it in the proper way? When the time comes who will be honored by the great event? Nobody else but the 1928 Brothers and Sisters, if they still will be with us. We hope they will.

The Integrity has today the best opportunity to grow very rapidly to become a real lodge. Because we do maintain the principles for which it has been organized. We would like to see some of those brothers and sisters to fall in line with the active members and to advertise our lodge. It is about time that you come out again and help the Lodge in those matters that you once advocated. We are hoping you will be with us soon again.

Sister Josephine Kallinger left for Willard, Wis., to visit the folks. She was accompanied by her two sisters and two nephews, our Juveniles.—We hear that Sister Emma Zager left for the Badger state, also.—The Kovich family are taking a trip to New York City. We hope you have an enjoyable journey.—Our ex-treasurer just bid Chicago adieu taking along a huge bouquet of roses and a tiny circle of diamonds on her left hand. (This bit of news has been sent to me by one who knows all. We wish you a happy wedded life, Cookies.)

No member of the Integrity lodge should have any opposition in regards to the sports. Because the members of Sports Club do not use the Lodge's money; they work to produce their own capital; not only that, but they do work for the Lodge affairs 100%.

Loyalty is the first duty of every member, and that means not only passive acquiescence in the management of the Lodge but also assuming one's just share in furthering of

the work. He who enjoys its privileges and benefits and does not on all occasions point out the advantage of membership in the Lodge to his friends and those with whom he comes in contact, is only doing a portion of his work.

Wanted—Several good members to work on the Juvenile Campaign with the Secretary. Apply at my home or at the meeting. My desire is—Action for the Lodge. I do not seek glory or riches from this work, which many have in mind. "Sure, he gets pay," that's what some say. Would you work for 6c per hour? That's what it amounts to for the time I put in the Lodge work. If you do not believe this, you are welcome to work side by side with me. Then you would say, "I would do that for 50c per hour." I do this work with pleasure for the benefit of the Lodge and its members. I would love to see the Integrity Lodge to be the Largest English Speaking Lodge in the SNPJ. With our principles we could do it easily. If every member would go hand in hand in all activities.

Is there anything you can suggest to increase the membership and interest in our Lodge?

The Chicago SNPJ District Federation is sponsoring a picnic on August 16. At this picnic the Integrity team will play the Pioneer team in an exhibition game. We would like to see the Integrity members present in large numbers.

Integrity Fall dance Nov. 7 on the North Side. Music by the Redhead music maker and his pals.

We have a Juvenile Campaign. We would like to see more articles on this matter from the Supreme board in the Prosveta. Keep out the political campaign from the Prosveta. I don't care what organization may be, we have work on our hand to expand the Juvenile Dept. and nothing else.

MICHAEL FLEISCHACKER, Sec'y Lodge 631.

Badgerland News

Milwaukee, Wis.—Now that our picnic is over we have plenty of time to devote in making our 10th anniversary celebration one to be long remembered. Those on the adv. committee especially must get busy at once. So far most of the work of this committee has been done by L. Schweiger and O. Jereb. Let's give them a little help. The dance committee has been enlarged and attempts are being made to secure one of Milwaukee's leading orchestras. More on this later.

All of the Milwaukee and W. Allis lodges were well represented at our picnic June 14. Waukegan and the Pioneers were also with us, the Pioneer boys breaking all speed records to get here after their game in Chicago. The \$5 and \$3 prizes were won by Little Fort members, Stanley Shuster taking first and Frank Mase second, the third prize of \$2 going to Joe Chesvick of Milwaukee. We hope that all our visitors enjoyed themselves. The committee wishes to thank all those who helped in making this picnic a financial success.

The Louis-Schmeling fight delayed our last meeting but once we were started our business was speedily transacted. The attendance was very slim and something must be done to bring more of the members to our meetings. The lodge can only be what you make it and only thru your help and co-operation can we make for a bigger and better Badger lodge. One new member was initiated—Henry Thein. We're glad to have you with us, Hank, and we hope your stay with us will be a long and enjoyable one.

On July 4, SNPJ Lodge "Vijolice" will hold their picnic at De Werth's park "7 mile house." Vijolice is the newest SNPJ lodge in Milwaukee, so let's give them our support. The Jolly Allis and Badger baseball teams have been asked to play a baseball

game, and will play if too many players are not out of town on the 4th.

On July 19, the SNPJ Federation picnic will be held at Sagadin's Grove and the Jolly Allis picnic at Kosmutz's on August 9. The Pioneer-Jolly Allis baseball game will be the feature of this latter picnic.

Badger Shorties—Anton Kamnikar was a visitor at the last meeting. He had \$15 on Louis so he didn't have much to say.—Mr. and Mrs. Frank Patia of Integrity were visitors here over the week-end.—Mr. and Mrs. Schweiger, Fanny Kropussek and Henry Marn are leaving for their home town in So. Illinois, and Zup and Frank Bolka will spend next week in Minnesota.—All those with picnic tickets still to account for, do so immediately so that the committee will have a complete report for our next meeting.—While our secretary is on his vacation, the secretarial duties will be taken over by Frances Jereb. So remember from July 3 thru July 13, Frances will take care of you at her home, 810 So. 3rd st.

The Badgers extend their sincere sympathies to the Pink family whose father passed away on June 25. Good pitching by A. Piki and hard hitting by the Badger team enabled the Badgers to take the De Lads of So. Chicago into camp by a 11 to 7 score, on June 28. The De Lads were outbait 16 to 7 but erratic fielding allowed several unearned runs to cross the plate. Piki, O. Jereb, J. Barbarich, L. Lonener and L. Glavan hit home runs. Several Pioneers were at the game, and we also met our old friend Jennie Kubel of the Sentinels. As usual, we hurried back to the Slovene Workers' Center after the baseball game, to polish up on our balina game. After a few games of balina we were on our way home. Our sincere thanks to the Groszer family for their kind hospitality.

FRANK OBLUCK, Lodge 584.

Spirit-O-Grams

By Whoosht

St. Louis, Mo.—Spirits, how many of you are talking for, or working on the Juvenile Campaign, or for that matter the securing of adult applicants? At least two members in our midst have been active along these lines. Sis. Frances Zimmerman has displayed her thoughtfulness by nominating three new Juvenile applicants, namely, Louise Kasin, Walter Ewanich, and Alvin Kasin. Bro. Frank Roshel has not allowed the grass to grow under his feet either. The Spirit witnessed the initiation of his wife, Sis. Winelov Roshel, at the last regular meeting. And to top the whole thing, Bro. Roshel has promised to climax the next regular meeting with a keg of beer at his own expense. Boy, oh boy!! That's what I call real fraternalism. Bro. Roshel; yes, sir. Just to show that I'm tickled and really imbued, I'll offer to follow suit. Are there any more candidates in our midst to keep the ball rolling and to keep our get-to-

gethers more interesting and attractive? Naprej! Spirits, naprej! We hope Sis. Roshel will enjoy our Society and our ideals and we hope she will be always actively with us. Thanks to Bro. and Sis. Roshel and she has demonstrated again and again as an untiring, active member. More power to you, Sis. Zimmerman, and I'm sure the membership joins me in expressing appreciation for your efforts and results.

Spirits and friends, if you are touched by the lure of legends, if you are imbued by the hidden powers of the mighty and mastery Father of Waters, well, you have your opportunity to cruise the silent and mysterious waters of the Mississippi with the Spirits on the Saint Paul on the eve of Thursday, July 16. Every member will receive tickets and anyone receiving these tickets must take notice that all unsold tickets must be (Continued on page 5)

READ
Dr. Zaverinik's Article
"When Prosveta was Young" on Page 12

Lodge Letters

Brief Notes Concerning Activities of Local Lodges

SPIRIT-O-GRAMS

(Continued from page 7)

In the hands of Bro. Jake Kacin no later than Thursday, July 16, before 12 o'clock noon. Anyone sending un-sold tickets to Bro. Kacin after the given time will be held responsible for those tickets. Bro. Kacin's address is 2665 Ann ave.

Will all members willing to attend the 4th of July meeting of the SNPJ Central Illinois Federation (which the Spirits have joined recently), get in touch with Brothers John Spiller, Al Kacin, or John Copak. The above mentioned members are striving to organize the Spirits trip to the Federation's meeting place in Gillespie, Ill., and to keep the group compact so that those with room to spare in their autos may give another member a chance to go along. There will be a picnic after the meeting.

Bro. John Spiller and Bro. Stanley Schober have been elected to represent the Spirits at the Federation meeting. Be there, Spirits, and let's have an enjoyable trip.

UNIVERSAL COMETS

Universal, Pa.—The present Juvenile Campaign has created quite a bit of interest and brought about excellent results according to recent reports. This same interest is not lacking in the Comets' lodge if one notes the number of proposals which were made at our recent meeting, both in the juvenile and adult department.

In our locality, our progress is being viewed with interest by non-members, and because of our competent officials and cooperative members, we are certain to further increase our membership.

The recent SNPJ Day celebration was morally and no doubt financially a success. Credit is due the committees who worked so tirelessly to make the occasion a well remembered one; yet it must not be forgotten that the response of the visitors from far and near was needed.

The Jones Pleasure Grounds on July 12 will be the scene of plenty merrymaking. We ask you to reserve that date for the Comets. The previous issues carried descriptions of the lovely picnic grounds. The program, outlined by a capable committee, appears to be one that will keep you in action. But we'll let you judge.

TEANIE KUMER, Lodge 715.

INTEGRITY SPORT FLASHES

Chicago.—For the benefit of those who were unable to make a trip to Lincoln park Sunday, June 28, I am going to give a summary of happenings on the above date. The story as a whole leads particularly to a group of young men and women who invaded our city yesterday to seek honors. Did they get them? You'll see later.

To start the day right I'll consider the weather. Yes, it was a typical summer day, sunshine, and plenty of it. As we reached the park we saw a few teams of ball players, men and women, occupying our diamond; men wearing red shirts with beautiful white lettering rather flashy, and the young women wore plain white shirts with blue trousers, very snappy. And to our surprise the young women were small, but what ball players! They sure could smack the apple around the lot. If you'd compare the team you'd never believe your own eyes how so small a team could hold the Wisconsin High School championship, but now we're convinced, they sure took the Integrity girls for a stretch. The final score was 22 to 9. Help. Integrity girls just naturally hit on everything the Wisconsinians gave. Now we'll see what happened to the boys.

The game started like all games do, but after the first man was up things didn't look so hot. The Jolly Allis lads had 3 runs piled up before you could say boo. The game was a very fast one with all the excitement you could ask for. It seemed as though we couldn't hold them back. They scored 3 in the 1st inning, 2 in the 2nd and 4 in the 4th. The Integrity scored 1 in the 1st, 2 in the second, 1 in the 3rd, and 6 in the 4th, which really won the game. The final score was 10 to 9 in favor of Integrity. It was a hard game to lose, but you know, every game has a loser, but you know, every game has a winner. After the games we had a little party at Trailer's place. And if you didn't get enough to eat and drink, don't blame Mr. Emile Heidenreich (to us it's "Trailer") and his wife, as well as the rest of the members, because it's not our fault. After the beef was gone, the party was over. So there being nothing else to do, everyone started for their homes; did you?

ALBERT ROYCHT, Lodge 631.

SNPJ LODGES GO TO CANADA

Buffalo, N. Y.—From time to time the various lodge activities have been recorded in our organ as great and important events in the history of our organization—as was the recent SNPJ Day.

And again in the interest of SNPJ we have put our best foot forward—this time "across the border" into the Province of Ontario, Canada, where SNPJ Toronto Lodge 648 held its first outing of the season on Sunday, June 21. "The States" were represented by members of lodges from Ohio, Pennsylvania, and New York. Heretofore very little mention has ever been made of our Canadian brothers and sisters but we found them a most enthusiastic SNPJ spirited group. As hosts they spared no effort in making our visit most enjoyable. We were received, actually, royally—with all the pomp and ceremony befitting a king. We acknowledge with many thanks for your truly wonderful hospitality—SNPJ Canada.

And comments? It's the beginning of another great accomplishment. There is no doubt but that it is the first time in the history of any Slovene organization that such an "international day" was observed. It's the beginning of a new friendship—binding us closer fraternally. It may mean a problem of modern day—the perpetuating of the English Speaking Lodge Movement.

So speaking for Buffalo Big Four as a whole we certainly enjoyed ourselves and will look forward to a similar affair sometime in the future. May we reciprocate on August 9, when Buffalo's combined SNPJ lodges will sponsor a picnic?

JOHN KREN JR., Lodge 710.

ATHLETIC EVENTS HELD AT IDORA PARK ON SNPJ DAY

Library, Pa.—The first national athletic affair of the SNPJ went over with greater enthusiasm and success than was predicted. Winners were from all parts of the country, ranging as far north as Chicago and as far south as West Virginia; as far east as Gowanda and as far west as St. Louis. Such great enthusiasm was shown for these events that it seems as though we must use a whole day for our athletic activities next year. One need only read the names of the winners below to see that all mentioned above is not mere bally-woo.

Musball game: Ambridge Reveliers vs. Cleveland Federation All Stars. Batteries—Kuhel, Blaczak, Zalatel and Dolsak. Score: Ambridge 11, Cleveland 2.—Softball game: Gowanda Boosters vs. Cleveland Fed-

eration All Stars. Score: Gowanda, 1—Cleveland, 0.—50 yard dash: Boys, 14 years and under. 1st—Charles Mahoney.—25 yard dash: Boys, 12 years and under. 1st—Lawrence Laney.—Sack race: Boys, 14 years and under. 1st—Charles Mahoney.—Sack race: No age limit. 1st—Ralph Mahoney.—Three-legged race: Boys, 14 years and under. 1st—Tony Grandovic and Dan Obed.—Three-legged race: Boys, 12 years and under. 1st—Joseph and Philip Snowey.—Wheelbarrow race: Boys, 14 years and under. 1st—Will Anderson and Jim Corbet.—Wheelbarrow race: Boys, 12 years and under. 1st—Nicholas Alexander and Lawrence Laney.—Pie eating contest: Boys, between 12 and 14 years old. 1st—Will Anderson.—100 yard dash: No age limit. 1st—Frank Rosenberger.—Tag of war: Ohio vs. Penn. Cancelled.—50 yard dash: Girls, 14 years and under. 1st—Angelina Chess.—25 yard dash: Girls, 12 years and under. 1st—Mary Hune.—Sack race: Girls, no age limit. 1st—Julia Petras.—Three-legged race: No age limit. 1st—Jewel Petras, Katherine Grandovich.—50 yard dash: Boys, 10 years and under. 1st—John Tirono, 2nd—James Tirono.—Women's race: 30 yards. 1st—Blanche Victor, 2nd—Mary Karnicic.—Rolling pin contest: 1st—Mary Roycht, 37½ yds., 2nd—Mary Karnicic, 36 yds.

Notice—Will Lodges wishing to enter the E. S. F. of Western Pa. musball league please notify me at once. Address: Library Rd., Library, Pa. ANDREW PRIJATELJ, Lodge 682.

ONCE AGAIN: "HOW TO KILL LODGE MEETINGS"

Imperial, Pa.—How to be a poor member and ten ways how to kill the lodge meetings. You are one of this type of a member, if you fail to attend meetings.

1. Don't come to the meetings, but if you do, please, come late.
2. When asked to help, say yes, mean no, and pass the work to the officers and those interested.
3. If you do not attend the meetings, find fault with the work of the officers and the members who do attend.
4. Never accept an office; it's easier to criticize than to do things.
5. Nevertheless, get sore if you are not appointed on a committee, but if you are do not attend the meetings or do anything, just keep raising hell.
6. If asked by the chairman to give your opinion on some important matter, tell him you have nothing to say. After the meeting tell everybody how things should be run if you were given the chance.
7. Do nothing more than is absolutely necessary but when other members roll up their sleeves and willingly and unselfishly use their ability to help matters along, howl the organization is run by a clique.
8. Don't bother about getting new members. Let the officers do it; you are too busy.
9. If your lodge is having a social affair do not attend, go somewhere else even if it does cost you more. Just show the others who you are. You are better than they are.
10. Never pay your lodge dues on time. You get something for nothing. And if you are suspended, howl like hell. Several of the lodge officers are trying to run the whole lodge.

And last of all—if the shoe fits put it on.

L. L. Zupancic, Lodge 716.

HIDEOUS FLOGGINGS FAIL TO COW AMERICAN WORKERS

(Continued from page 6)

Do they think that when a union leader is beaten up, no others will arise to carry on? Is greed so ignorant and so blind—so stupid and so buried at the mudsills of barbarous yesterdays? Look out, you minions, you subordinates of the overlords!

America needs justice, peace, progress. You are dangerous above anything else among us.

You ought to know that clubs have never yet been sufficient to beat down the just aspirations of mankind.

You menace the welfare and progress of the nation. The nation had better do something about you before you do irreparable damage.

Buffalo Big Four

"BUFFALO BIG FOUR'S" ANNUAL PICNIC

Buffalo, N. Y.—The Buffalo Big Four will run their Annual Picnic jointly with Lodge 405 and the Serbian National Federation 55, on August 9 at Muench's Farm on River Road near the Grand Island Bridge. Everybody is invited to attend and we hope all of our old friends will be there, especially the Gowanda Boosters, Pathfinders, Niagara Falls and Toronto Lodge 648. The Committee is working hard to make this a long remembered affair.

On June 21 a large number of Buffalo Big Four attended Lodge 648's picnic at Beamsville, Ontario, and after arriving home late agreed that we all had a good time, even though some of us had a hard time finding the picnic grounds.

BUFFALO BIG FOUR 710 JENNIE KOSMERL, Sec'y.

CLEVELAND EXPOSITION AND THE SNPJ FEDERATION PICNIC JULY 4

Cleveland, O.—After you have come to Cleveland's Public Square, you are a mere two blocks from the mighty entrance pylons of the Cleveland Exposition which is located on St. Clair ave. next to the Public Hall.

The Great Lakes Exposition lasts 100 days and nights, and it celebrates 100 years of progress since the incorporation of the city in 1836. It is the dramatization of the industrial and cultural development of the entire Great Lakes region, the greatest trade empire on earth.

The exposition occupies 150 acres on the lake front between West 6th and East 22nd streets. The site is divided by natural terrain into upper and lower levels. The grounds are beautifully landscaped and impressively illuminated.

The entrance on the Mall is marked by the huge Sherwin-Williams plaza, with its orchestra shell for nightly concerts by the Great Lakes Symphony orchestra under Rudolph Ringwall and six guest conductors.

The central dramatic theme of the exposition is "The Romance of Iron and Steel," depicting the story of metal from primitive times. Other noteworthy exhibits are the Automotive Building and Hall of Progress, the Horticulture Building, the Florida and Firestone exhibits, the Enamel Home, the Higbee Tower, the Christian Science Monitor and the Western Reserve University buildings.

If you are in Cleveland on July 4, don't forget that the Cleveland Federation of SNPJ lodges is holding a picnic at Pintar's farm which is off St. Clair ave. on East 20th, about 13 miles from the Public Square.

Our picnics generally start about 2 p. m. There will be dancing and refreshments. Don't forget to see this SNPJ festival. It will mean an opportunity to get acquainted with your brothers and sisters of the Slovene metropolis.

FRANK BARBIC, Lodge 53.

RECORD OF ACHIEVEMENT

Cleveland, Wis.—Miss Matilda J. Droll, daughter of Mr. and Mrs. John Droll of Cleveland, Wisconsin, formerly of Sheboygan, Wisconsin, received her bachelor of arts degree in Sociology and Political Science on June 22 from the University of Wisconsin at Madison.

Before matriculating at the University, Miss Droll attended grade school at Sheboygan from which she graduated in 1927. She then attended Sheboygan high school where she received the silver and gold AAUW scholarship awards, she was girls' tennis champion, she received the letters "S" in debating and in the Girls' Athletic Association, and she was a member of the Philomathean Literary Society, Glee Club, Swimming Club, Tennis Club, National Forensic League, and the Lake Breeze Weekly and Lake Breeze Annual staffs. Miss Droll graduated from high school in 1931.

Immediately after high school graduation, she attended Sheboygan Business College from which she obtained a diploma in business methods in 1932. Miss Droll is also a possessor of a certificate in harmony from the Chicago Conservatory of Music.

While attending the University of Wisconsin for four years, Miss Droll majored in Sociology and Political Science. She was a member of the Dolphin Club, Swimming Club, and St. Francis Chapter Board; also a group organizer at the city of Madison YWCA. She worked part of her way through school by doing stenographic work, by tutoring in the Yugoslav languages, and by writing.

Last May Miss Droll was offered a position in Italy doing educational work, but she did not accept the position. J. D., Lodge 344.

AFTER IDORA—STRABANE

Pittsburgh, Pa.—"Let's put it over," was the slogan of the SNPJ Day, which certainly turned out to be a great success. The SNPJ Day Committee deserves a great hand, but we must not stop yet as Cleveland and Girard, Ohio, are due for a lot of praise for their hard work, that helped us to make it a great success. We cannot leave out Detroit, Chicago, Gowanda, N. Y., Ohio, W. Virginia, Pezins, and so many other SNPJ branches and their friends. Many thanks to everyone for their cooperation.

It was the most enjoyable picnic that I have ever attended. It was indeed a great pleasure in meeting my old friends and making new acquaintances.

Let us give some attention to the Pennsylvania Tenth Anniversary Celebration on July 4 and 5 at Strabane, Pa. "Let's help them put it over!" As one of the oldest and largest English speaking lodges in Pennsylvania, it should have all the attention from every SNPJ Lodge in Pennsylvania.

My best wishes for a great success. Julia Bogatay, Lodge 665.

GENERAL MEETING

Verona, Pa.—The general meeting of the National Home will be held Sunday, July 5, at 5 p. m. We will elect a new manager and take care of other important business. We hope for a 100% attendance.

COMMITTEE.

LODGE 265 HOLDS PICNIC

South View, Pa.—Lodge 265, SNPJ, is having a picnic on Saturday and Sunday, July 4 and 5, at Locust Grove, the beautiful new picnic ground at South View. There will be a good orchestra playing, and everyone is invited to come.

Sec'y.

SECURE NEW SUBSCRIBERS FOR THE "PROSVETA"

Two Constitutions

By Oscar Ameringer
MUCH is being said about the Constitution of the United States of America. Nothing is said about my Constitution. Yet my Constitution is by far the most important, for it is the Constitution of every man, woman and child on the earth.

The Constitution of the United States of America was written a century and a half ago.

My Constitution was written millions of years ago.

The Constitution of the United States of America, we are told, is the greatest document ever conceived by the mind of a mortal man.

My Constitution was promulgated by the All Father who sowed the stars into space, separated light and darkness, land and water, and breathed life into dead forms.

The Constitution of the U. S. is written on paper.

My Constitution is written in every bone, muscle, blood corpuscle, nerve and cell in my body.

My Constitution demands three meals a day, a bed to sleep in and clothing to keep it warm.

The approved way in which I satisfy the demands of my Constitution is by turning the raw materials of nature into things useful to me and my Constitution.

I work with soil, sunshine and rain, to feed and shelter my body.

I work with wind, water, and fire, to shape my tools.

I am mature and life.

I am cause and effect.

I am purpose and means.

I am the child of creation, creating.

I am born. I mate and beget and return to earth in accordance with eternal law.

The Constitution of the U. S. A. says nothing about soil, sunshine, and rain; says nothing about food, clothing, and shelter; says nothing about the tools of my trade; says nothing about birth, mating, and death. Begotten by the puny mind of mortal man, it knows not the might of Nature.

What a queer thing this Constitution of the United States! After declaring the protection of life, liberty, and the pursuit of happiness the purpose of government, the Constitution delivers life into the hands of property!

Nature knows nothing about property. It sheds its bounties in return for my labor. Yet under the Constitution I am denied access to Mother Nature and the tools of my calling unless I possess an admission ticket called title deed.

The Constitution gives me the right to speak, write, and vote. It denies me the God-given right to work and eat unless I am the possessor of soil and tools.

Propertyless, I only can earn the wherewithal of my being at the sufferance of property.

Propertyless, I have neither the right to toil, beg, or steal. Under this queer Constitution, I am free to do anything but to satisfy the demands of my Constitution either honestly or dishonestly.

The other day the custodians of the Constitution of the United States said property cannot be taken, no matter how great the suffering of millions. It said, though hunger devour your very entrails, these millions of idle acres are not for you to raise food for yourself and brood. It said these thousands of silent factories filled with the iron slaves of science are not to create shoes for your bare feet, clothing for your naked back, roofs for your homeless heads. And though the woe of you and your kin may drive you to crime and suicide, they cannot be used by you, for they are property and property is king—now and forever, amen.

Ah, there's the rub. If I were property, the Constitution of the United States would protect me as it protects ass, ox, bull and bank account. But alas, I am not property. My body is not property. The strength of my arms, the skill of my fingers, the cunning of my brain is not property. It is only life. And my life may be taken without due process of law by simply depriving it of access to soil and tools. So they drive life off of land for non-payment of taxes or interest. They drive it out of mine, factory, store and office, whenever their owners decide there is no more profit in human life.

They close up their factories, up their machines, and let life lie in back alleys.

The plow rusts in fallow fields while discarded husbandmen seek food in garbage cans.

Idle mine mules munch hay in warm stables. Idle miners hunger in chilly shacks. Fathers pound the bricks in search of honest toil. Some roam the highways, moaning handouts. Daughters walk the streets selling flesh for clothes. Breasts dry up. Babies starve. Mothers weep in their sleep. Who cares? The Constitution of the United States is not for them.

War comes. I am dragged from home and loved ones. My body contracts lice, rheumatism, pneumonia, stinking trenches. The light of my eyes is switched off by flying bombs and iron splinters. My ear drums are burst by detonation of murder machines. My lungs are drenched in poison gas. My entrails mix with dirt and gore. My jaws are gone, my legs blown off. I am a festering carcass in a man-made hell hole.

All this is very hard on my Constitution, but in full accord with the Constitution of the United States, for under it property is all and life is nothing. Yet my Constitution will prevail in spite of dungeons, fagots, gallows, and Supreme Court decisions. My Constitution laughs at all of them. And such is the humor of its belly laugh that it shakes down thrones, altars, charters and constitutions.

The nine old gentlemen in Washington heard the distant rumble of that belly laugh, dipped steel gowls in black fluid and solemnly wrote—"Denial! Thou art unconstitutional!"

What a ghastly farce! My Constitution unconstitutional! My Constitution put to shame the decrees of princes, popes and kings. My Constitution swept into the rubbish chamber of history institutions declared eternal by mortals claiming authority from God Himself.

My Constitution unconstitutional, is it? I am to live and perpetuate life only with the consent of property! I am to be cast aside like a broken sword blade whenever property has no more use for me? Don't make me laugh, gentlemen. The belly laugh of my Constitution shook down Babylon, Tyre, Athens and Rome, and it will bury you, for my Constitution is life eternal.

THE 89ERS' DANCE

Midway, Pa.—Folks, as you know by previous notices in the Prosveta, that Midway SNPJ Lodge 89 is holding a dance on July 3. This is just a last minute reminder for all you folks from here, there and everywhere to brush up your Sunday-premeeting clothes and head your dancing feet our way on July 3. Of course, it is known that those that have attended any of our affairs have always enjoyed themselves to the utmost. This dance at the SNPJ hall in Midway on July 3 will be no exception. We will do everything in our power to insure an evening of dancing to Al Lucy that will not be forgotten. So you Cavaliers, Lady Stars, Jolly Jrs., Wash. Co. Pioneers and all the rest of the SNPJ lodges not mentioned come and help to make our dance a huge success. Will be seeing you on July 3 at Midway.

ANN M. LUKAN, Lodge 89.

NOTICE TO MEMBERS

Members who submit items such as a "Card of Thanks," a "Memorial," a "Surprise Party Notice," a "For Sale Ad," or any other similar item for publication in Prosveta, please note that all such items are considered advertisements and are charged at regular advertising rates. No such items, therefore, can be published free of charge.

Philip Godina, Manager.

The John Smiths

By Harold Magin

OUR STORY THUS FAR:

WE MUST CUT WAGES 10% SO WE CAN UNDER-SELL OUR COMPETITORS AND BOOST OUR STOCK PRICES IN THE MARKET!

YES, SIR—WE GOTTA ORGANIZE THAT'S OUR ONLY HOPE!

JOHN SMITH, A WORKER AT THIS PLANT, REALIZES THE NEED FOR ORGANIZING THE PLANT TO RESIST THE WAGE CUT. HE CALLS A UNION ORGANIZER.

E. Z. UPSTART, MILLIONAIRE PRESIDENT OF THE E. Z. UPSTART MFG. CO. ORDERS A WAGE CUT FOR HIS EMPLOYEES.

THE WORKERS OVERWHELMINGLY ACCLAIM THE UNION!

UPON LEARNING OF THE UNION, E. Z. UPSTART SUMMONS ELIAS SNOOP, A STOOL-PIGEON IN THE PLANT.

SNOOP, I WANT YOU TO INFORM ME AS TO JUST WHAT YOU SEE AND HEAR—I'LL PAY YOU WELL FOR THIS INFORMATION!

YES, MR. UPSTART.

SNOOP REPORTS THE UNION'S MEETINGS AND CAUSES JOHN SMITH AND BARNEY JENSEN TO BE FIRED BECAUSE OF THEIR LEADERSHIP.

YOU GOTTA HAVE A MAN WITH NERVE ON TH' COMMITTEE! I'VE GOT ANOTHER DRINK, BOYS!

ACTING ON UPSTART'S ORDERS, SNOOP, BY BEING AN ALL-AROUND "GOOD FELLOW," MANAGES TO GET ELECTED TO THE COMMITTEE TO ACT ON THE DISMISSAL OF SMITH AND JENSEN.

CONTINUING OUR STORY—

HAVE YOU MET WITH THE COMMITTEE YET?

NAW—I POSTPONED TH' MEETIN'—I WAS SICK.

GOOD!...THE LONGER YOU DRAG THEM ON THE BETTER!

NEXT, SNOOP, I WANT YOU TO GET ME THE MEMBERSHIP LIST OF THE UNION.

I'M AFRAID, SIR, I'LL BE NEEDIN' SOME MORE MONEY TO DO THAT.

VERY WELL—HERE'S \$500—BUY THE MEN OFF IF YOU MUST, BUT GET ME THAT LIST!!

BUY NOTHIN'—I'LL POCKET TH' \$500 AN' STEAL TH' LIST!!

NAJBOLJŠE KOSE NA SVETU

Starokrajske kose zvane STONICH, katere so rezila, da jim nobena druga niso par—kakor tudi motike in drugo—kar je še dobro znano Slovincem po vsej Ameriki. Pošljamo na vse kraje, poštno plačamo mi.

Mot'ze, ročno kovane, po..... \$1.25

Kose, zvane Stonich, s rinka 25-28-30-32 palcev..... \$1.50

Kose poliranke, ozke, samo 32 palcev dolge..... \$1.75

Košička, lepo izdelana, javorjev les..... \$2.00

Drusilni kamni, Bargamo po 60 centov, boljši po..... \$2.25

Klepalo orodje; kladivo teško, ojstro na obeh koncih..... \$2.50

Srpi, veliki..... \$1.25 in \$1.50

Ribniki za repo ribati z dvema nošema..... \$3.00

Nemške britve \$2.75 in po..... \$3.25

Starokrajske plošnate pile za šage brusiti velike po..... \$4.00

Nadalje prodajamo razno pohištvo, najboljšje elektr. prašne struje lamparne Zenith, vzakovrstne peči in radio. Pri nas kupite na lažja mesečna odplačila. Z naročilom pošljite poštno nakaznico ali denar v gotovini. Naslov napišite samo:

STEPHEN STONICH, Chisholm, Minn.

GLASILO SNPJ OD MESEČNIKA DO DNEVNIKA

Slovenska narodna podporna jednota je bila prva, ki je ustanovila lastno glasilo. Razvoj od mesečnika do dnevnika je trajal osem let in pol

Glas Svobode prvo glasilo SNPJ

Prvo uradno glasilo SNPJ je bil tednik Glas Svobode, svobodnomiseln list, ki je izhajal v Chicagu ob času, ko se je jednota ustanovila (1904). Lastnik tega lista je bil Martin Konda, eden ustanoviteljev in drugi gl. tajnik SNPJ. Konda je v Glasu Svobode vodil agitacijo za ustanovitev svobodnomiselnih podpornih organizacij in ta list je potem naravno postal uradno glasilo jednote.

Tri leta in osem mesecev je bil Glas Svobode glasilo SNPJ. V letu 1907 je pa prišlo do konflikta med lastnikom glasila in drugimi člani SNPJ in posledica tega spora je bila, da so delegati tretje redne konvencije, katera se je vrnila v La Salle, Ill., v septembru omenjenega leta, poleg radikalne spremembe v gl. odboru in poleg drugih radikalnih sklepov sprejeli tudi predlog, da SNPJ ustanovi lastno glasilo.

Prvo lastno glasilo

To je bilo prvo lastno glasilo slovenske podporne organizacije v Ameriki; vse druge slovenske jednote in manjše lokalne podporne organizacije, ki so takrat že obstale, so še dolgo potem imele privatne liste za svoja glasila.

Lasallska konvencija je sklenila, da lastno glasilo izhaja enkrat na mesec pod imenom "Glasilo Slovenske narodne podporne jednote". Prejemati ga imajo vsi člani in letni prisrpevek je bil 50c.

Prva številka tega mesečnika je izšla v januarju 1908 na dvestih straneh v obliki majhnega formata ali revije. Frank Kerže, ki je bil na lasallski konvenciji izvoljen za gl. tajnika SNPJ, bil obenem urednik in upravnik Glasila. Mesečnik je prinašal uradne stvari jednote in društev, dopise članov, razna navodila članom in društvene odbornike ter članke za propagando jednote.

Po dveh letih tednik

Mesečno Glasilo SNPJ je izhajalo dve leti.

Na četrti redni konvenciji v Clevelandu v septembru 1909 je bilo zaključeno, da se mesečnik spremeni v tednik velikega časopisnega formata, ki naj prinaša poleg uradnih stvari in dopisov tudi splošne vesti in članke v interesu delavstva ter leposlovno delo. Frank Kerže je bil izvoljen za urednika in upravnika tednika. Tednik je bil namenjen za vse člane SNPJ in naročnika. Bila en dolar na leto. Ta dolar so člani prispevali po 10c mesečno v upravni sklad.

Tednik, ki se je še vedno imenoval Glasilo SNPJ, je pričel izhajati 28. januarja 1910 na štirih straneh s sedmimi kolonami. List imel šest palcev široko glavo, katero je narisal pok. slikarski mater Aleksander Toman. Na eni strani te "umetnine" je Toman narisal krepkega delavca s krampom in nakovalom, na drugi strani pa mogočnega orla z razpetimi krili, dočim so bili vmes polni obrabci, ki so predstavljali ameriške industrije in življenje na farmah. (Tudi prejšnji mesečnik je imel na naslovni strani sliko mornarja — najbrže posnetek — krepke ženske, ki drži klobčič nad skupino slovenskih imigrantov.)

Uredništvo je v prvi številki tednika pod naslovom "Glasilo v prvi obliki" navdušeno naznanilo, da "kak takega se še nikdar ni videlo, odkar izhajajo v slovenskem jeziku časniki" — namreč je to "prvi list, ki je izšel iz naroda in po volji naroda, ne pa sameznih osebnih" ...

Na koncu tega članka je pa urednik zapisal: "Po našem mnenju ne bo (ta list) zastopal kake posebne politične stranke. Vsak član SNPJ ali pa čitatelj naj se prikloni, ako mu drago, oni stranki, čere načela nanj najbolj prepričevalno vplivajo. Mi bomo spremljali vsih strank kot časniki in v ozir jemali, posebno tiste, ktera so za splošne napredek človečanstva. In po tem potu bomo gotovo dosegli smer, ktero si želi narod sam" ...

Vaska številka tednika je bila polna delavskih vesti, dopisov, članke iz stare domovine, ponatjanjenih podlistkov pa tudi originalnih satir in sarkastičnih komentarjev, ki jih je pisal urednik Kerže. V prvem letniku tednika vidimo tudi serijo poljudnih javnostnih člankov o razvoju zemlje; te članke je prispeval danes že pokojni Ivan Kaker.

Dne 16. junija 1911 je urednik Kerže naznanil na prvi strani Glasila, da je odpuščal službo uredništva iz razloga, ker je gl. odbor SNPJ sklenil, da se priobči v Glasilo dopis društva Triglav 2, ki je bil "najostudnejši napad na mojo (Keržeovo) osebo" ... Kerže je objavil zadržani dopis, toda Kerže je smatral, da mora tem preklicati, kar je prej napisal v omenjenem članku, zato je tudi pustil uredništvo.

Odbor je nato ponudil uredniško službo Glasila SNPJ Jožetu Zavertniku, ki je ponudbo sprejel in prevzel uredništvo 1. julija 1911.

List takrat še ni imel svojih prostorov in uredništvo ter upravni sklad sta bila v privatnem stanovanju urednika. S spremembo uredništva se je Glasilo preselilo v Zavertnikovo stanovanje na naslovu 821 So. 40th Ave.

Povečanje tednika

Peta redna konvencija SNPJ, ki se je vrnila v Milwaukeeju, Wis., v septembru 1912, je poleg mnogih drugih radikalnih korakov tudi zaključila, da se tednik poveča na osem strani šestimi kolonami, razen tega je pa dala listu določen program. Glasilo SNPJ je na tej konvenciji dobilo socialistično smer na podlagi resolucije, ki je bila sprejeta soglasno. Kljub povečanju lista so člani še vedno prispevali po en dolar na leto kot naročnino. Dalje je ta konvencija sklenila, da Glasilo dobi stalnega upravitelja, katerega naj najame gl. odbor. Odbor je kasneje odklonil odgovornost in prepustil članstvu, naj izbere upravitelja s splošnim glasovanjem. Peta redna konvencija je tudi zaključila, da je urednik Glasila SNPJ član gl. odbora. Jože Zavertnik je bil izvoljen soglasno.

Med decembra 1912 je bilo splošno glasovanje glede več predlogov — med drugim tudi, če jednota zgradi lastni urad — in gl. odbor upravitelja. Prijavilo se je trinajst kandidatov za upravitelja

(Dalje na 11. strani)

Gornji fotografski posnetek kaže razvoj glasila SNPJ od mesečnika do dnevnika. Na sredi je slika mesečnika, ki je bil začetek; na levi je slika tednika, ki je izhajal od januarja 1910 do julija 1911, na desni pa slika tednika, kakršen je bil od januarja 1913 do 1. julija 1916. Spodaj je slika prve številke dnevnika Prosvete, ki je izšla 1. julija 1916.

Kaj vidimo v prvih številkah dnevnika Prosvete

Vesti, dopisi, članki in drugo pred dvajsetimi leti

Kaj smo pisali, kaj poročali pred dvajsetimi leti?

Poglejmo v prvo številko dnevnika Prosvete, datirano 1. julija 1916. Prosveta ima danes še okrog 700 naročnikov, ki so naročniki od prve številke dnevnika nepretrgoma 20 let, ali koliko jih je med njimi, ki še hranijo prvo številko?

Na prvi strani prve številke vidimo sledeče velike naslove: "Vabilo na naročbo, Ameriške vesti, Homatije v Mehiki, Evropska vojna, Inozemstvo, Iz delavskega sveta."

Pod temi naslovi so grupirane vse važne vesti prejšnjega dneva in nadaljuje se na tretji strani lista. Takrat še ni bilo formule: največji naslov za najvažnejšo vest, manjši naslovi za manj važne novice in vsaka vest zase, vse pomešano. Na primer pod glavno "Ameriške vesti" v prvih dveh stopcih je opisanih 20 dogodkov, ki so na vrhu označeni s podnaslovi.

Vesti o evropski vojni se niso zdele uredništvu tako važne, da bi jih objavilo v debelih naslovi na prvi strani, pač pa so porinjene na tretjo stran, dočim so prvi le na kratko označene s podnaslovom "Zadnje vesti".

Najvažnejša vest za prvo številko dnevnika Prosvete je bila, da je mehiški predsednik Carranza izpustil ameriške ujetnike. Škaf takrat za ameriške čete prodirale v Mehiko od severne strani in z morja od Vera Cruz. Za Ameriko je bila takrat "mehiška

vojna" važnejša kakor treskanje na tucat frontah po Evropi.

Med delavskimi vestmi pod glavno "Iz delavskega sveta" na prvi strani je na prvem mestu "Zmaga stavkajočih strojnikov v Newarku", nato pa "Zadnjih osem žrtev coloradskega štrajka na prostem".

Na prvem mestu druge strani sta uvodnika "Vojaška služba v vojni obvezna" in "Težke posledice vojne."

Potem so dopisi. Prvi dopis je iz Gilberta, Minn., s podpisom Član SNPJ, drugi je iz West Parka, O., podpisani Josip Janežič, tretji iz Chesterja, Minn., podpisani Joe Cerovsšek, član društva št. 114 SNPJ, četrti iz Lincoln, Ill., podpisani Andrew Sprogar, peti iz Skidmora, Kans., podpisani John Zakrajšek, Columbus, Kans., šesti iz Aurora, Minn., podpisani Aurorčan, in sedmi iz Trimountaina, Mich., podpisani Math D. Liković, tajnik. Tri in pol kolone dopisov.

Na tretji strani so poročila o vojni v Evropi in druge inozemske novice. Trije stopci. Nato pol stopca "Iz slovenskih naselbin."

Med novicami iz naših naselbin je zanimiva prva iz Bessemerja, Pa., ki sporoča, da se "tamkaj klatijo tajni nasprotniki Prosvete, ki se rojakom lažejo, da je Prosveta list znanelega hrvaškega šifkartaša Zoltija". Rojaki so posvarjeni, naj da je mehiški predsednik Carranza nasedajo tem lažem. Prosveta je lastnina SNPJ in nobenih privatnih šifkartašev.

Sledita članka "Stare laži" (o socialistih in socializmu) in

"Poročilo o vojni in delavskem gibanju".

Četrta (zadnja) stran: dve široki koloni povesti "Smrt", spisal Emile Zola, za Prosveto poslovenil M.-k. Dalje članek Fr. S. Tavčarja "Naš napredek in slovenska javnost v Ameriki", ki se zaključuje: "Ti, Prosveta, pa uči, budi, ublažuj in zabavaj! ..." V šesti koloni dva kratka članka "Oborožena Portugalska" in "Japonska in Združene države".

To je kratek pregled vsebine prve številke dnevnika Prosvete. Pva številka je izšla na soboto; druga pa je datirana na ponedeljek 3. julija 1916.

Tudi v tej se ponavljajo na prvem mestu Ameriške vesti s podnaslovi: Prohibicionisti se povsod pridno gibljejo, Strela udarila v cerkev, Čikaški župan na kraljevpastirskem turnirju itd. — Iz Delavskega sveta (Zvezni uslužbenici se organizirajo itd.) — Ofenziva zaveznikov, Mehikiški stvari in Razno iz inozemstva.

Zavezniška ofenziva na zapadni fronti ima v drugi številki Prosvete dve koloni proštora na prvi strani.

Na drugi strani uvodnik "Ali se lahko živi s 33 centi na dan?" in drugi članek "Kdor za blato prime, se umaže". Dva dolga dopisa. Prvi iz Eveletha, Minn., s podpisom Štrajkarski opazovalec in drugi iz Pueblo, Colo., podpisani Frank Boitezar. Nadalje poročilo o tretjem zboru Jugoslovanske socialistične zveze, ki se je vrtil 2., 3. in 4. julija v

Narodni dvorani s 44 delegati in člani eksekutive.

Na tretji strani vesti, na četrti pa nadaljevanje povesti in dva daljša članka "Pogovor med delavcem in gospodarjem" ter "Pomlad" (F. S. Francetov).

V torek je bil praznik Neodvisnosti in Prosveta ni izšla. Tretja številka je datirana v sredo, dne 5. julija 1916, ki je bila obenem prva uradna številka Glasila.

Glavni naslovi na prvi strani: Ameriške vesti, Iz delavskega sveta in Zavezniška ofenziva se nadaljuje. — Druga stran: Inicijativni predlogi za spremembo enotnih pravil (razprave članov in resolucije društev). Zapisnik redne seje gl. upravne odbora z dne 15. junija 1916; podpisana Jos. Kuhelj, podpredsednik, Ivan Molek, zapisnikar. Sledita še dva zapisa na tretji strani: Izredna seja gl. upravne odbora in zastopnikov JSZ glede skupne tiskarne in druga redna seja gl. upr. odbora. — Dopisi: Neff, O., podpisani Leopold Plahuta in Mary Dernač; Bryant, Okla., podpisani Fr. Cemažar; Frontenac, Kans., (zapisnik seje zastavnega odbora), podpisani John Bedene in John Repovš; Conemaugh, Pa., podpisani Fr. Podboj, tajnik.

Na četrti strani imamo uvodnik "Kdo bo plačnik?" (milijonov, ki jih je kongres določil za oboroževanje Ameriki), nakar se vrste ameriške in inozemske vesti ter rubrika "Iz slovenskih naselbin."

Zanimivi sta peta in šesta stran. Pod naslovom Splošne razprave in pod naslovom "Se nekaj o naših naloga" piše dr. Fr. J. Kern iz Clevelanda o našem naprednem slovenskem časopisu v Ameriki in se bridko pritožuje, da je med nami "preved socialistične in socialistične propagande" ... Nato je članek "Zakaj ne pomagava Avstrija?" a podpisom — k, ki polemizira z Glasom Naroda zaradi apela za pomoč rojakom v starem kraju. Peta stran je zaključena z dopisom iz St. Louisa, Mo., pod katerim je podpis Monte Carlo. Tudi ta dopis je polemika z Glasom Naroda.

Na šesti strani je nadaljevanje Zolajevoga romana "Smrt", zatem pa tri in pol stopca dolga in zelo zanimiva črtica "Adam in Eva" a podnaslovom "Iz bodoče biblije"; avtor ali prevajalec ni naveden. Zelo dobra "bodoča biblija" na znanstveni podlagi. — Na sedmi strani se pa prvič predstavi Anton J. Terbovec s svojo satirično in humoristično kolono "Piše Gregor Korobač pl. Gajžla", katero piše "iz zračnih višav", menda v aeroplanu. Terbovečeva kolona je potem redno izhajala enkrat v tednu ob sredah. — Osmo stran je napolnjena z oglasi.

To je površen pregled vsebine prvih treh števil dnevnika Prosvete z dne 1., 3. in 5. julija 1916. Času in razmeram zelo prikladna vsebina! Prosveta je imela takoj od začetka pestro in bojevito vsebino — in to dvoje jo karakterizira vseh nadaljnjih dvajset let.

Upravitelj ima besedo

27,250,000 iztisov Prosvete je šlo med naše ljudi v prvih dvajsetih letih! Porabljenih je bilo čez 680 ton papirja! Na delo! Pred nami je nadaljnjih dvajset let boja!

S to številko Prosvete je dvajsetletna doba dnevnika Prosvete za nami.

Zdi se mi, kakor da je to bilo včeraj, vendar je že preteklo čez tisoč tednov!

V teh dvajsetih letih je šlo med naše ljudi po Združenih državah, Kanadi, Južni Ameriki in stari domovini čez SEDEMINDVAJSET MILJONOV DVESTOPETDESET TISOČ iztisov dnevnika (brez oficelnega tednika) Prosvete! Za tisk te ogromne gore iztisov smo v tem času porabili preko 680 ton papirja!

To je ogromna masa časopisa. Trdno sem prepričan, da ta masa Prosvete ni šla mimo; bila je skrbno prečitana in marsikaj je ostalo v glavah naših naročnikov in zvestih čitateljev; precej je zalaglo na polju naše izobrazbe. Poleg tega je bila Prosveta desna roka naši jedoti: oglašala jo je dnevno in ji pridobivala novo članstvo.

Bili so časi, ko je Prosveta imela čez tisoč naročnikov, ki niso bili člani SNPJ, toda kasneje so postali člani.

Precej agitacije in dela je bilo predno smo dobili svoj dnevnik. Od začetnih korakov, ko je društvo 217 SNPJ v Davisu, W. Va., iniciativno predlog v prid dnevniku in članstvo je ta predlog podprlo, pa do izida prve številke dnevnika dne 1. julija 1916, je bilo treba izvršiti ogromnega dela z dobavo treh tisoč naročnikov, ureditvijo naslovnika itd.

Kasneje smo od leta do leta list izboljšavali z uspehom. Tu pa tam smo naleteli na majhno opozicijo, katera se je pa kmalu podala volji večine.

V teh dvajsetih letih smo imeli dobre in slabe čase. Vodili smo kampanje za dnevnik in nekatere so se dobro obnesle, druge pa ne. Imeli smo mnogo prijateljev, ki so želeli listu napredek in nam pomagali, imeli smo pa tudi dosti nasprotnikov, ki so želeli Prosveti pogin. Bili so to naši načelni nasprotniki, nekaj je pa bilo takih, ki so se z nami sprli iz osebnosti in osebnih ambicij.

Vse to smo preboleli in z vztrajnim delom smo se pretolkli skozi dobo 20 let.

Z današnjim dnevom pa stopamo v prihodnjo dvajsetletno dobo dela in boja! Še smo mladi in žilavi in še hočemo biti na prvi bojni liniji!

Upamo, da ostanejo z nami v sprednjih vrstah vsi naši prijatelji, naročniki in čitatelji in naši stari bojovniki-agitatorji. Dokler vsi ti ostanejo z nami, bo Prosveta še dolgo živeča!

Danes se prične jubilejna KAMPANJA za nabiranje NOVIH naročnikov za dnevnik Prosveto. Seznan nagrad za naročnike in agitatorje ste čitali. Upamo, da so dovolj primerne in zadovoljive, da vam vsaj deloma povrnejo trud, ki ga vložite v agitacijo.

Sicer pa—kdor je resnično navdušen za naš list, je delal, dela in bo delal in agitiral zanj vselej in povsod, četudi ni nobene kampanje!

Kot upravitelj Prosvete sem pričal, da imamo še danes 500 do 700 zvestih naročnikov, ki so stalni naročniki skozi vseh dvajset let od prve številke dnevnika!

To število bi bilo lahko večje, toda mnoge že krije črna zemlja, drugim je opešal vid, največ starih in dobrih naročnikov nam je pa požrla depresija v zadnjih sedmih letih, katera jim je uničila finančna sredstva. Mnogim od teh še danes pošiljamo list—kdor vpraša zanj—v upanju, da se bodo razmere izboljšale in da bodo prej ali slej vse pošteno povrnil.

Na delo, bratje in sestre! Oklenimo se naše kampanje za dnevnik Prosveto, ki traja prihodnjih šest mesecev in zagotovimo našemu dnevniku krepko življenje v prihodnjih dvajsetih letih!

PHILIP GODINA, upravitelj.

PHILIP GODINA

LUČI

(Zloženo k dvajsetletnici Prosvete)

Si kdaj se znašel v gluhi temi, ko nisi vedel kam ne kod? In si zaman iskal si pravih cest in si zaman iskal po nebu zvezd, ker črna tema bila je povsod; si kdaj se znašel v taki temi?

A se zgodi, da v temi lučke zagorijo, varljive, blodne lučke nad močvirji. Izkušeni popotniki jih že poznajo; naj še tako vabljivo plapolajo—če hočeš h cilju: nobeni teh ne verji, ker prave luči vse drugač žarijo!

Popotnik v temi dobro ve, da ni rešitve zanj v lučkah nad močvirji; iščeč si žarkov prave luči, tiplje se v temi dalje . . .

Iščoč resnice si v znanstvu, tiplji se v dvomih dalje, ker ni rešitve zate v glavah nad brevirji, kar vsak prosvetljeneec prav dobro ve!

Si kdaj se znašel v hudih dvomih, ko vse se je strnilo v prazen pomiselnjaj? In si zaman iskal resnice vir v veri in si zaman iskal miru si v neveri, ker vse se je zostrilo v žgoč zakaj? Si kdaj se znašel v takih dvomih?

Strušno je, kogar dvom razjeda! A to te naj ne plaši! Zberi svoj pogum, ko lučke ti zaplapolajo: Nam veruj! V premišljanju je satan. Nič ne premišluj!—ti dvomu na stečaj odpi ves svoj razum, ker iz duševne bede dvigne te le veda!

Dvajset let za uredniško mizo Prosvete

Ivan Molek

Dvajsetletnica dnevnika Prosvete je hkrati dvajsetletnica mojega uredniškega dela pri Prosveti. Ta moja dvajsetletnica je važna za našo javnost le toliko, kolikor je ta javnost profitirala od tega mojega dela.

Če so uredniki listov javni delavci—in vsakodnevno, ker so vsak dan ali vsak teden v indirektni zvezi s tisočermi in tisočermi čitatelji—imajo do javnosti neke dolžnosti; to se pravi do onega koščka javnosti, ki sprejme in odobrava njihovo delo. In kdor se zaveda teh dolžnosti, je pravilno, da vsaj na vsakih—dvajset let poroča javnosti, kaj misli o svojem delu.

Znano dejstvo je, da je v Ameriki malo slovenskih urednikov. Kmalu jih bomo lahko prešteli na prste obeh rok. Še manj je med nami izrazitih delavskih urednikov, ki se dosledno drže svojega pravca in principa. To razmerje se ni v zadnjih dvajsetih letih dosti ali pa nič spremenilo, kar pomeni, da so naloge slovenskega delavskega časnikarstva in delavske izobrazbe v Ameriki vedno slonele in še danes slone na ramah pol tucata ljudi.

IVAN MOLEK

Kdor razume to dejstvo, mu je jasno, da stizice slovenskega delavskega urednika v Združenih državah, ali kjerkoli zunaj stare domovine, niso poslani z rožicami; življenje teh ljudi mora biti po potrebi viharo in malokomu izmed njih je zapisana visoka starost.

Prosveta ni v meni dobila novince. Ze deset let prej sem se "šolal" pri treh tednikih in imel sem že docela utrjeno kožo za časnikarja, nisem pa še imel izkušenj pri dnevniku. Med tednikom in dnevnikom je velika razlika. Pri tedniku se delo porazdeli po dnevih—vsak dan kaj drugega, dočim je pri dnevniku vsak dan lista "lajna", kajti list mora biti zaključčen zvečer ali zjutraj.

Tehnična plat slovenskih—in v tem oziru menda vseh tujezekskih—dnevnikov v Ameriki je bolj ali manj mizerija. Živeti morajo od ameriških dnevnikov ali od angleškega materiala, katerega je treba hitro prevajati, kolikor ga potrebuješ. Prosveta je že čez deset let naročena na "press service" delavske časnikarske agenture Federated Press; dnevno prejemo poročila in krajše vesti, ali vse to gradivo je v angleščini in moramo ga prevesti v slovenščino. Naši listi niso navajeni na vpslano gradivo, godno za tisk, razen kar ponatisnejo iz starokrajških časopisov in literature. Domači dopisi so do 90% taki, da jih je treba predelati in prepisati. To le mimogrede.

Najzanimivejša leta pri Prosveti sem preživel v prvi polovici svoje uredniške dobe. Vso to dobo sem bil prvi pomožni urednik s precejšnjo mero samostojnosti.

Jože Zaverčnik, moj šef, je bil slab "boss". Asistentom je pustil proste roke; glavno je bilo, da so dovolj napisali. Svoje "bossovstvo" je pokazal le takrat, če ga je kdo iz štaba direktno provociral, kar se je večkrat zgodilo, drugače pa ni vedel, kaj so njegovi pomočniki napisali, dokler ni čital v listu, ki je bil že tiskan.

Prva tri leta je Jože celo delil odgovornost z menoj, kar je imelo neprijetne posledice, da se je Prosveta razcepila v dve smeri. Takrat je bila svetovna vojna in Jože je bil—do vstopa Amerike v vojno!—zagrizen Avstrijec, dočim so bile moje simpatije od začetka na strani zaveznikov. To nasprotstvo se je očitno pokazalo v člankih, poročilih in naslovih vesti, ki so se tikale vojne. Čitatelji Prosvete so to kmalu opazili in bilo je dovolj pikrih opazk.

Pokojni Jože Ambrožič iz Canonsburga, Pa., ki je pisal povesti in črtice za Prosveto in še prej za Glasilo, mi je enkrat omenil: "Čim vzmem Prosveto v roke, vem takoj, kdo je vodil tisto številko. Če mi naslov na prvi strani pove, da zmagujejo Francozi in Angleži, takoj rečem: 'Aha, ta je Molkova številka!' Ako pa zmagujejo avstrijski 'krigsšiffi', tedaj vem, da je ta Jožetova. Jože ne privoščil v naslovu nobene zmage zaveznikom. Oh, to je špas!"

Ta "špas" je trajal, dokler niso Združene države napovedale vojne Nemčiji. Tedaj se je Jože čudovito hitro, čez noč, prelevil v prijatelja zaveznikov in v Prosveto je prišla najlepša enotnost. Svoj preokret je Jože brez težav pojasnil takole: "Prej sem črtil zaveznike zaradi ruskega carizma, ki je bil slabši kakor nemški kaiserizem, toda po ruski revoluciji, katera je strla carizem, nimam več nobenega vzroka, da bi želel zmago Avstriji in Nemčiji". Malo nerodno je bilo to, ali držalo je—in v vse prejšnje neprijetnosti so bile kmalu pozabljene. Poslej se nisva nikdar več sprla.

Nemogoče se je ozreti nazaj, na dvajset let življenja Prosvete, ne da bi se ozrl na Jožeta, ki je bil trinast let tako tesno spojen z življenjem našega dnevnika. Kadar pišeš o časopisu, moraš pač pisati o ljudeh, ki list vodijo in redno pišejo. Iz lista govore ljudje, njihova prepričanja in nazori! In Jože Zaverčnik je govoril z dinamično silo. Če bi še dvajset let delal pri Prosveti—na kar še misliti ni!—bi bil spomin na Jožeta prav tako močan in živ ob koncu te dobe kakor je danes, dočim so nekateri moji bivši tovariši pri dnevniku, s katerimi sem skupno sedel leto dni ali šest let pri uredniškem delu, z lahkoto pozabljeni, kakor da jih nisem nikdar poznal.

Uspeh lista pa ni odvisen samo od ljudi, ki ga pišejo, temveč tudi od ljudi, ki list čitajo, naročajo in zanj agitirajo.

Z mirno vestjo lahko dalje zapišem, da je dopisovanje v list barometer popularnosti lista; tu ne mislim uradnodolžnostnega dopisovanja, katero je pri glasilih podpornih organizacij običajna stvar, temveč prostovoljno dopisovanje o zadevah in problemih splošnega značaja. Teh dopisnikov je Prosveta imela—ne bom zapisal "največ" med vsemi slovenskimi časopisi v Ameriki, ker bi lahko spet stopil komu na kurje oko!—tako sijajno število, da je lahko ponosna na ta svoj rekord.

Ako torej iz Prosvete govore ljudje, ki list pišejo, so tu všteti tudi naši številni dopisniki iz vseh krajev Severne Amerike in iz stare domovine. Vsi ti imajo večje ali manjše zasluge za uspeh in popularnost našega dnevnika—in za svoje zasluge ne prejemajo nobenega denarnega plačila. Vse, kar so do danes prejeli, jim je zadoščanje, da so bili njihovi prespeki—če prav ne val!—objavljeni in da so s tem pripomogli k zanimanju do delavskega lista. Zasluzijo seveda veliko več. Vajaj javno priznanje zasluzijo za svoje skromno sodelovanje.

Dejstvo je, da se ima Prosveta zahvaliti za svoj dvajsetletni obstoj veliki družbi aktiv.

(Dolje na 12. strani)

Fantom in mladim možem

Jože Zaverčnik, prvi urednik Prosvete, napisal ta članek za Prosveto 2. dne 1. 1916. Politične razmere v Združenih državah so bile takrat v marsičem slične našim. Vladali so demokratje s predkom Wilsonom na čelu in v teku je bila ostra predsedniška volilna kampanja, son je bil ponovno izvoljen na temelju obljube, da bo "držal Ameriko odvojne". . .

JOŽE ZAVERČNIK

Bodite na straži, fantom in mladi možje, da vas ne ujamejo potrustjanje ni republikanci, ali da vam se ne dogodi še nekaj hujšega in ne zabredete v zanke strašnih socialistov! Slavna stranka Jacksona in Jeffersona in Charle Murphys sta na potu, da vas rešita vseh zmot in vas privedeta pod okrilje edinozveličavne stranke, ki lina zdaj odločilno besedo v kongresu. John E. Raker je govoril v kongresu dne 22. avgusta 1912 in posvetil je svoj govor mladini. Zdjaj so ponatisnili ta govor in ga širijo po celi Ameriki, da bi fante in mlade možje pridobili za demokrate.

Mr. Raker je odkril, da so njegovi politični nasprotniki navzuri strašnih trustov in da hočejo fantom in mladim možem priti na vrsto, da ne postanejo prodajalci delikates v tej veliki slavni domovini. Izognejo naj se durim hudobnega duha in se pridružijo svetim demokratom, ki "imajo namen držati v ugodne prilike vedno odprta . . . in ki garantirajo vlado, v kateri ljudje bolj ljubijo luč kot temo" . . . (Dolgo, nepretrgano skanje.)

Potem pravi Raker, da je mesto za fante in mlade možje demokratičnih klubov. Za tem našteva demokrate, ki so prišli v stranko in nekaj v nji dosegli. Med njimi našteva Edna, ki je pred 36 leti že prvič kandidiral za predsednika, po Richmonda P. Hobsona, ki je 28 let star v luci Santiago po "Marimac". Kaj ima potop ladje "Marimac" opraviti z demokratsko stranko, je seveda znano le g. Rakerju.

Neka druga demokratična luč, ki jo hvali mr. Raker, je predsednik Grover Cleveland, ki je dal svoji stranki tako moč, da še do zdaj ni okrevala. Izvoljen je bil na platformi, bila mnogo naprednejša kot stara platforma. In kaj se je zgodilo? Njegovo prvo delo je bilo, da je sezval izredno zasedanje kongresa in je izročil ljudski denar ljudskim sovražnikom, bankirskemu dikatu, ki je podpiral njegovo kampanjo.

Se boljša primera je Wm. Sulzer, katerega mr. Raker hvali neba. Z 29 leti je bil izvoljen predsednikom legislature države New York, leta 1912 pa governerjem iste države. A še ni leto po izvolitvi, že ga je demokratična legislatura obtožila in stavila iz urada. Navaden človek bi mislil, da tak človek ni priporočljiv, toda mr. Rakerju ne delajo take malenkosti ne preglavice. Seveda ne trdimo, da so bili obtožitelji Sulzerja kot angelji in nedolžni kot novorojeno dete. Ali to ne sprejmeš na stvari. Znano je danes, da ga je Tammany hotela v ker se ni hotel več družiti s političnimi mešetarji in je postal klonjen ljudstvu.

Mr. Raker se opira le na osebe, ko priporoča demokratsko stranko fantom in mladim možem. Osebe pridejo in grede, stranka pa ostane. Njen program in njeni cilji pa ostanejo. O tem seveda ne govori mr. Raker in ne pove, da demokratična stranka ravno tako zana kapitalizem kot republikanska. In kakšno so ugodne prilike fante in mlade možje v kapitalistični družbi, se lahko prepriča vsak dan. Od tisoč nadarjenih mladih mož in fantov jih 999 ne v razmerah, ki jih je ustvaril kapitalizem. Pri mladem možu ali fantu ne štejejo danedne toliko njegove zmožnosti in vsakega denarja; če ima denar, se lahko izobrazijo, si pridobijo znanje, pa nima denarja, ostanejo njegovi talenti zakopani in ne koristijo niti človeški družbi. Demokratična stranka brani kapitalizem in zagovarja te razmere, ki ovirajo razvoj mladih talentov. Kaj neki imajo fantje in mladi možje še iskati v demokratski stranki?

Za fante in mlade možje je edino priporočljiva socialistična stranka, stranka prihodnosti, katera se bojuje za odpravo kapitalizma in za nove razmere, ki bodo odpirale mladim talentom do najvišjega razvoja.

Za fante in mlade možje ni demokratična in ne republikanska stranka, sploh nobena stranka, ki se bojuje za ohranitev kapitalizma. Fantje in mladi možje, proč od strank, ki zagovarjajo kapitalizem, to je izkoriščanje človeške delovne sile v svrhu vsajnega profitarstva! V teh strankah ni mesta za vas, ker vi ne želite, da bi tako trpeli in na stara leta uživali trpljenje v mestu zadoščanja kot vaši starši. Vaše mesto je v socialistični stranki, da pomagate graditi novo družbo in doživite vsaj nekaj žarke vzhajajočega socializma in uživanja plodu svojega dela.

IN MEMORIAM

Prosveta se ob svoji dvajsetletnici spominja svojih zvestih sodelavcev in dopisnikov, ki so dolgo let, ta več in manj, sodelovali pri njej in katerih danes ni več med živimi.

Tem svojim sodelavcem, ki so se iskreno trudili in vztrajno budili svoje brate in sestre iz spanja delavske nezavednosti, jih zabavali in navajali k boju za svoboditev delavstva, bo Prosveta trajno hvaležna in ohrani njih imena na častni listi svojih bojovnikov, ki niso živeli zaman med nami:

- JOŽE AMBROŽIČ, Canonsburg, Pa.
- FRANK NOVAK, Milwaukee, Wis.
- FRANK ZAGAR, Indianapolis.
- HENRIK PECARIČ, Nanticoke, Pa.
- FRANK LUKANČIČ, Bridgeville, Pa.
- NACE MIHEVC, Ljubljana, Jugoslavija.
- FRANK ŠAVS, Chicago, Ill.

Dnevnik Prosveta naj živi!

F. A. VIDER

Kako izredno važno vlogo v javnem življenju igra časopisje in kako mogoče je njega vpliv na mnoga vitalna vprašanja, bodisi posameznikov ali splošnosti, menda ni treba posebej razlagati, ker, kdor se le malo zanima za gospodarske in politične zadeve, mu mora biti to znano. Če bi časopisje — kakor je v Združenih državah razširjeno — služilo vsaj delno toliko ljudskim interesom kot na primer dnevnik PROSVETA, bi bilo lahko marsikaj drugače in tudi brezposelnosti bi v Ameriki ne poznali. Moč bogastva, pridobljenega od žuljev in znojnih stotisočev mezdnih sužnjev in strah pred politič-

ter gospodarskim vplivom onih, ki zastopajo interese bogastva, jemlje mnogim, tudi liberalno mislečim časnikašem pogum, da ne upajo odprto nastopiti proti krivicam, ki se nad delavcem dnevo dogajajo. Redki so oni časopisi, ki se upajo odločeno postaviti na stran delavstva in istega zagovarjati z načelnega stališča kot Prosveta.

20-letna zgodovina dnevnika Prosvete, katero sedaj praznuje, naj bi spomin vsega slovenskega in jugoslovanskega delavstva na tem kontinentu, kateremu je zvesto služil vso to dobo in je bil tudi v ponos bratski podporni organizaciji Slovenski narodni podporni jednoti, s katero je v tesni zvezi. Ta list je vedno in neustrašeno stal na braniku ČLOVESKIH PRAVIC, kakor stoji danes, ter pobijal je krivico, storjeno nad slabejšimi. Boljšega odgovornika in prijatelja mezdnih delavcev, kot je dnevnik Prosveta, ni posebno lahko najti na polju ameriškega žurnalizma.

Poleg odločnega delavskega načelnega stališča, katerega se list pri od svojega početka, je tudi ves čas učil ter spodbujal delavce k razredni zavesti, izobrazil in mu priporočal organiziranje močni strokovni ter politični organizaciji, v kateri je pravi izhod iz mezdne sužnosti. Kadar bo delavstvo dovolj izobraženo, da zna svojo razredno zavest in tudi moč, potem šele bo mogoče organizirati družbo, v kateri bo slehernemu državljanu zasiguran prijemski obstoj. Dalje je list prinašal druge znanstvene, pedagoške in za naše ljudstvo koristne članke, dopise, črtice itd.

List, kot dnevnik, je v teku dvajsetletne dobe poleg že omenjenega plodovitega dela za naše naseljence vodil tudi veliko reklamo za našo bratsko podporno organizacijo, katero je ob mnogih prilikah priporočal rojčkom kot najboljšo bratsko podporno ustanovo, pri kateri naj bi se jugoslovanski delavci zavarovali za slučaj nesreče, bolezni ali smrti. Zato je tudi dolžnost članov jednote, da dnevnik Prosveto ohranijo, ker nam je baš tako potreben kot podpora organizacija.

Ker se sedaj prične kampanja za dnevnik Prosveto, je upati, da se bodo za isto člani ravno tako energično zavzeli, kakor so se za kampanjo mladinskega oddelka, in če to storijo, je naš uspeh za dnevnik zagotovljen. Bratje in sestre! Veliko vas je še, ki niste aktivni v mladinski kampanji in oni ki niste, pomagajte pri agitaciji za dnevnik!

Slovensko delavstvo v tej deželi še vedno potrebuje list kot je dnevnik Prosveta in ga bo potrebovalo še dolgo časa, zato je dolžnost tega delavstva, da si ga ohrani.

Prijatelji dnevnika Prosvete, na delo v agitaciji, da se tako razširi list, ki se bori za pravično stvar, za vaše interese!

F. A. VIDER, gl. tajnik.

KRITIČEN TRENUTEK

Jan Petersen—Prevedel T. M.

Odlomek iz romana "Moja cesta," ki opisuje ilegalno protifašistično delovanje in je bil napisan v Nemčiji.

Včeraj sem se nahajal v zelo nevarnem položaju. Odšel sem se s kolesom v sosednji okraj k nekemu sodruhu. Moral sem k njemu po zaupni material, tiščoč se S. A. (nacionalnosocialistični napadalni oddelki), ki smo ga rabili za prihodnjo številko našega ilegalnega lista. Omenjeni sodruh je ravno s svojo ženo

sedel pri večerji. Prigovarjala sta mi tako dolgo, da sem z njima zajemal. Medtem smo se razgovarjali o raznih izkušnjah, ki smo jih pridobili v ilegalnem organizatorijem delovanju. Na ta način sem mnogo, mnogo zvedel, ko pa sem pogledal na uro, vidim, da je že deset prešlo. Zaskrbelo me je. Tako pozno zvečer, in s tem materijalom? Vendar sem iz sprednjega kolesa izpusstil zrak, snel plašč in omočil papirje okrog zračne cevi; potem sem plašč zopet pritrtil nazaj, napumpal znova kolo in sem se odpravil.

Bila je lepa poletna noč. Kmalu sem zavil na samotno, široko cesto. Kolo je brzelo po cementiranem cestišču kar samo od sebe. Imel sem še precej daleč. Ob obeh straneh ceste so se vrstili vrtovi z lesenimi poletnimi hišicami in uticami, v katerih so ljudje iz mesta bivali na oddihu preko nedelj in praznikov. Tu in tam je pred kako hišico svetil pisan lampijonek, ali je kedo prebiral strune na mandolini. Poletni zrak mi je v toplih valih vel naproti. Kako je vse tiho tu okrog! Skoraj sredi velikega mesta. Vendar je še lepo na svetu! S katico se bova peljala v zeleno okolico. Kopala se bova, tekala po livadi in južinala na bregu reke. To bo lepo! Kako brzi kolo! Noge se mi samo mehnično gibljejo na pedalih. Na vrtnih klopčah sede posamezni zaljubljeni parčki, bežno sem opazil temno skupino ljudi na deanem obcestnem hodniku — sicer je pa bilo, kakor da je vse izumrlo. — Saj bo še nekoč drugače — potem bomo mi — Zdrznil sem se iz svojih misli.

Prvi dom Prosvete in SNPJ, zgrajen leta 1916

GLASILO SNPJ OD MESEČNIKA DO DNEVNIKA

(Nadaljevanje z 9. strani)

leta in od teh je dobil Filip Godina iz Indianapolisa, Ind., največ glasov, nakar je z novim letom 1913 prevzel službo.

S prihodom upravitelja je gl. odbor najel Glasilu nove prostore v sicer hišo člana Mihela Sviglja, 3019 So. Crawford Ave., kjer je urednik in upravitelj imela vsak po eno sobo. Tam je bil dom Glasila, dokler ni jednota zgradila lastnih prostorov na oglu Lawrence in 27. ulice.

V decembru 1912 in januarju 1913 je bilo Glasilo polno polemik z newyorskim Glasom Naroda, ki je kritiziral nekatere sklepe nauške konvencije, zlasti pa socialistično resolucijo. Številka Glasila je polna ostrih protestov društev in posameznih članov, ki so zavračali vmešavanje Glasa Naroda v zadeve SNPJ.

Agitacija za dnevnik

Prve dopise, v katerih se izraža želja, da bi Glasilo SNPJ postalo dnevnik, opazimo že leta 1913. Ti dopisi v Glasilu so se množili mesec za mesecem in leto dni pred šesto redno konvencijo so že bili prava poplava.

V tem letu (1914) so bili hudi delavski boji v Združenih državah — stavka rudarjev v Calumetu in druga rudarska stavka v okoliščini svetovna vojna. Vse to je dajalo dovolj materiala za branje, kljub temu so dopisniki pridno agitirali za dnevnik SNPJ. Imeli so dober argument: slovenski delavci v Ameriki potrebujejo svoj slovenski dnevnik v teh resnih časih!

Gibanje za dnevnik je postalo resno nekaj mesecev pred šesto redno konvencijo jednote. Brez malega vsak dopisnik je v razpravi in priporočilih za konvencijo zahteval, naj konvencija sprejme tedensko glasilo v dnevnik. Društvo Slovenski gozdar št. 217 SNPJ v Davisu, W. Va., ni hotelo čakati niti konvencije, temveč v aprilu 1915 iniciiral predlog za večkratno ali pa dnevno izhajanje glasila. Na ta predlog je Filip Godina odgovoril v Glasilu z dne 16. aprila v dolgem članku, da je najbolje, če društvo razpisa kar z dnevnikom, ki ne bo drag, če "pridobimo 10,000 naročnikov". Kmalu potem je uredništvo Glasila objavilo članek v prid dnevniku.

Navdušenje za dnevnik je bilo tako veliko, da mesec dni pred konvencijo ni bilo najmanjšega dvoma več, da bo predlog za dnevnik sprejet na konvenciji skoro soglasno.

Konvencija sprejela resolucijo za dnevnik

Šesta redna konvencija SNPJ v Pittsburghu, Pa., se je pričela 30. septembra 1915 in na dvajseti seji dne 30. septembra je Ivan Molek, delegat društva Francisco Ferrer št. 131 v Chicagu, predložil resolucijo sledeče vsebine:

"Sklenjeno na 6. redni konvenciji SNPJ v Pittsburghu, Pa., da Glasilo SNPJ izhaja vsak dan, izvenredni nedelj in postavnih praznikov, pod imenom Prosveta. Dnevnik začne izhajati čim se pridobi 5000 (pet tisoč) celoletnih naročnikov. Dnevnik je za naročnike, ki za prostovoljno naroče, toda vsaka sredina (sreda) številka Prosvete v tednu mora prinašati vse potrebne uradne stvari jednote in društev in ta številka mora biti obligatna za vse članke članice SNPJ. Prosveta izhaja od začetka na štirih straneh s šestimi stolpci, toda glavni odbor lahko vsak čas poveča list, ako bodo dopisniki dohodli. Izvzeta pa je sredina številka, ki mora takoj od začetka izhajati na osemih straneh. Pomožne moči v uredništvu in upravnistvu nastavlja in odstavlja glavni upravni odbor. Ta odbor mora iti takoj po konvenciji na delo, da pripravi vse potrebno za izhajanje dnevnika, uredništvo pa mora pripravljati gradivo za dnevnik najkasneje mesec dni pred izidom dnevnika. Glavni upravni odbor določi, kdaj začne dnevnik izhajati. Celoletna naročnina za dnevnik znaša \$3.00 vtevilki \$1.00 za člane, ki ga že plačujejo v upravni sklad; za naročnike v mestu, kjer glasilo izhaja, je celoletna naročnina \$4.50, za inozemstvo pa \$6.00."

Za resolucijo je bilo oddanih 107 glasov, proti pa štirje glasovi. Dnevnik je sijajno zmagal!

SNPJ je takrat štela okrog 12,000 članov in 250 društev.

Referendum o dnevniku

Agitatorji dnevnika so šli takoj z vno na delo; nabirali so naročnike po naselbinah. V Glasilu so teden za tednom izhajali apeli za naročbo na dnevnik. Toda naročniki dnevnika niso prihajali tako hitro kot so mnogi pričakovali. Ob konvenciji so nekateri navdušeno trdili, da 5000 celoletnih naročnikov pride do novega leta in Prosveta začne izhajati že 1. januarja 1916. Novo leto je prišlo in naročnikov je bilo nekaj čez — tisoč.

V začetku februarja 1916 je gl. odbor razpisal veliko tekmo za dobitvanje naročnikov; določenih je bilo pet nagrad (zlatina in drugo) za one, ki dobe največ naročnikov. To je nekoliko pomagalo. Tekma je trajala šest tednov in prinesla 1114 plačanih naročnikov, skupaj je torej bilo nekaj čez 2000 naročnikov dnevnika, ki so v naprej plačali naročnino za vse leto. To pomeni, da je še manjkalo 3000 naročnikov po sklepu konvencije za izdajanje dnevnika.

Razvoj dnevnika

Tako je lastno glasilo SNPJ v osmih letih in pol pripradalo od mesečnika majhnega formata preko tednika na štirih straneh s sedmimi stolpci in na osemih straneh s šestimi stolpci do dnevnika na štirih straneh s šestimi stolpci.

Prva številka dnevnika Prosvete je izšla 1. julija 1916.

Zanimivo je omeniti, da sta ta dogodek med vsemi takrat izhajajočimi slovenskimi listi v Ameriki notirala le dva lista: Proletarec in Glasilo KSKJ. Zadnji je pripomnil: "Kdaj pa mi dosežemo to stopnjo? ..."

Prosveta je sprva imela dva in pol urednika. "Polovico" je predstavljal Anton J. Terbovec, ki je pol dneva prepisaval in pilil dopise, ostalega pol dneva je pa vršil svoje blagajniške posle, ker takrat je bil glavni blagajnik SNPJ.

List smo takrat tiskali v češki Narodni tiskarni, ki se nahaja na trikotu med med Blue Island in Ashland ulicama. V tej tiskarni se je naše glasilo tiskalo od začetka in kratak presledek je bil v tiskarni Glasa Svobode.

V uredništvu Prosvete smo sprva delali na ta način, da je vsako jutro vstal eden urednik ob štirih in šel v tiskarno. Tam je prečital odtise in napisal zadnje vesti ter večje naslove poročilom na prvi strani. To delo je bilo izvršeno navadno do osmih, nakar je naslednji dan. Drugi dan je šel drugi urednik v tiskarno, oni pa, ki ni šel v tiskarno, je prišel v uredništvo ob osmih in pripravil je uvodnik za prihodnjo številko. Tako sta Zavertnik in Molek menjala delo vsak dan skozi več let, dokler ni bilo jutranje delo v tiskarni odpravljeno. Menjala sta tudi odgovornost: vsak je bil

odgovoren za svojo številko — ono, v kateri je bil njegov uvodnik. Ker pa so ti uvodniki v onih burnih časih med svetovno vojno, dokler ni Amerika posegla vmes, večkrat prišli navkriž, je Jože svojim člankom dodal podpis Z.

Blagajniško delo je naraščalo in Terbovec ni mogel več zmagovati svojega pol dneva v uredništvu. Tako je nastala potreba za drugega pomožnega urednika in v marcu 1917 je bil najet Ivan Možina, ki je prej urejeval Glas Svobode. Možina je pa bil pri Prosveti le dober mesec, nakar je odšel v Washington za urednika novemu tedniku Slovenskemu svetu. Dne 1. aprila 1917 je prišel na Možinovo mesto Peter Bernik iz Kansasa.

Tedaj so šle Združene države v svetovno vojno in Bernik je bil vpoklican k vojakom v septembru istega leta. Njegovo mesto je prevzel Frank Zajc, ki je urejeval Prosvetne dopise do januarja 1919. Ob času sedme redne konvencije SNPJ v Springfieldu, Ill., v septembru 1918 je Zajc sam vodil uredništvo Prosvete, uvodnike je pa pisal Etbin Kristan.

V novembru 1918 je bila vojna končana in Peter Bernik se je z drugimi vojniki vrnil iz Francije. V januarju je imel gl. odbor letno sejo in večina odbornikov je zastopala takratno patriotsko stališče, da morajo bivši vojniki dobiti nazaj svoje stare službe. Ta večina je odglašovala proti volji urednika Zavertnika in celo proti volji Bernika samega, da se Zajc odslovi iz uredništva in Bernik prevzame svoje staro delo. To se je zgodilo in Bernik je nadaljeval pože drugega pomožnega urednika do pomladi 1921, ko je bil premečen na njegovo željo v tajniški urad, njegovo mesto pri Prosveti je pa dobil mlad primorski rojak in gimnazijški študent Andrej Kobal, ki je pravkar prišel iz stare domovine. Kobal je delal v uredništvu Prosvete šest let. Službo je pustil v letu 1927, ko je šel študirat na češkemu univerzu. Po končanih študijah je šel v New York in se — izgubil.

Tretja izredna ali združevalna konvencija SNPJ v Clevelandu leta 1921 je sklenila, da jednota izda ob času svoje dvajsetletnice veliko spominsko knjigo, katera naj vsebuje zgodovino SNPJ, zgodovino slovenskih naselbin v Ameriki in pregled splošne ameriške zgodovine. Ureditev tega dela je bila poverjena Jožetu Zavertniku, uredniku Prosvete. Jože je sprejel delo s pogojem, da ga izvrši v uredništvu, torej na račun uredniške plače, dobiti pa mora pomoč, ki bo namesto njega pisala vesti za Prosveto toliko časa, dokler ne bo zgodovina napisana. Zavertnik je pisal zgodovino brez malega leto dni in ta čas je pomagal pri listu znani Zvonko Novak. To je bilo leta 1924.

V letu 1925 je SNPJ zgradila lastno tiskarno.

Leta 1926 je gl. odbor povečal Prosveto na sedem kolon in prišlo je več dela v uredništvu. Ko je Zvonko Novak pustil službo, je nekaj časa delal v uredništvu Jakob Zupančič, ki je bil takrat urednik Mladinskega lista, za njim je pa nastopil — v avgustu 1926 — Louis Beniger. Andreja Kobala, ki se je poslovil od Prosvete v letu 1927, je nadomestil Anton Slabe.

Jože Zavertnik, ki je urejeval prejšnji tednik Glasilo in dnevnik Prosveto 18 let, je pustil uredništvo na deveti redni konvenciji v Chicagu leta 1929 in na njegovo mesto je bil izvoljen Ivan Molek, službo tretjega pomožnega urednika je pa dobil Anton Garden. Na isti konvenciji je bilo uredništvo Mladinskega lista spojeno z uredništvom Prosvete. Od tistega časa, 1. julija 1929, do danes ni bilo nobenih sprememb v uredniškem štabu Prosvete.

Med pritiskom depresije, ko so gadi dohodki lista, je bil 1. januarja 1933 reduciran format Prosvete na šest stolpcev in odpadla je sobotna številka. S tem je bil tudi skrčen delovni čas z služkom vred pomožnih urednikov. Dve leti kasneje se je dnevnik toliko opomogel, da je dobil nazaj velikost sedmih stolpcev, sobotne številke pa še danes nima.

Tako stoji danes naša Prosveta. V dvajsetih letih je dosegla veliko napredka in prodrla je v vse naše naseljbe v Ameriki, v istem času je pa prestala mnogo bojev, mnogo kriz in mnogo udarcev. Vse te udarce je prebolela in — prebolj jih tudi v bodoče, premagala bo vse težave in napade toliko časa, dokler ostane na svojem stališču SVOBODNE MISLI in SOCIALNE PRAVIČNOSTI.

Dvakrat — trikrat — štirikrat je počilo za menoj. Je li mi na kolesu zračna cev počila? — Ravno tega bi mi še manjkalo! Noge so mi še vedno pritiskale padale — pogledal sem plaše na kolesu — bil je v redu. Tedaj pa zopet — peng — peng — pss — pss — je siknilo tik mimo mojih ušes. Hkrati slišim tudi neko vpitje — Okrenem glavo. Temne postave so tekle po cesti za menoj. Velja to meni? In že sem iz vpitja razločeval besede: "Stoj! — Ustavi! — Stoj!" Zavrl sem kolo in stopil z njega. — SA! — Proklet! Zdaj te bodo — mi je šinilo skozi močgane. In že so bili pri meni. Pet, šest, sedem mož, sem štel. Od strahu so mi otrpnili udje. Prva dva sta mi držala svoja samokresa pred obraz. — Toraj so vendar po tebi streljali — Ta ugotovitev mi je poglala zono po hrbtu — Udeležil si se že mnogih demonstracij, kjer je policija neumljena bila, — ali prvič v tvojem življenju so naravnost po tebi streljali. Roke so se mi krčevito prijemale vodilnih ročajev kolesa — Ne smejo opaziti, da mi trepečejo.

"Gobec avinjak, nisi mogel takoj ustaviti?!" me je nahrulil prvi SA-mož in mi je še vedno držal pištolo pred obrazom. Jeklo se je mrko svetilo.

"Nisem mogel vedeti — da mene —"

"Če te pokliče kak SA-mož, imaš obstati, avinjak!"

"Daj ga po gobcu! — kar po gobcu!" je kričal SA-mož poleg in me je sunil s samokresom v prsa.

"Prej ga bomo preiskali", se je oglašil prvi. Meni pa je ukazal: "Kolo na tla! Roke kvia-ku!"

Ubogal sem — "Kolo na tla!" — Ha, ne bodo uganili. Srce mi je bilo kakor a kladivom, hveč sem pa že zopet obvladal. Obtipal so moje pumparce, zlasti obsežno praznino krog kolen.

"Zepe izprazni!"

Storil sem — Zive duše razen njih ni bilo na cesti — kaj, ko bi me? — In če me vprašajo kje stanujem? — Kako pridem sem v to okolico? — Možgani so mi mrzlično delovali.

Ključ, glavnik in oba žepna roba sem smel zopet vtakniti v žep. Kaj pa naj bi sploh mogel na sebe skriti? Običen sem bil samo v pumparce in športno srajco brez rokavov. — Najbolje bo, da igram bojazljivca, da jim bo imponirala njihova moč, sem si mislil. Na tisto — po gobcu — so medtem že najbrž pozabili? Ampak samokres! so še vedno bili tukaj, v polkrogu krog mene — Se mar boje, da jim utetečem? Bila bi največja neumnost!

Tisti v ospredju, na levi, se je zdelo, da ostalim poveljuje. Aha, zvezdica na ovratniku. Cetovodja! — S samokresom me je sunil med pleča.

"Odkod pa prihajaš ob tej uri?!"

"Bil sem pri znanicah — praznovali smo nekoga rojstni dan" — sem jecljal.

Trenutek me je meril z dolgim pogledom. In ostali? Čakajo morda samo njegovega povelja?

"Glej, da izgineš!" je zarjul name cetovodja. "Zdaj veš, kaj se to pravi! Če te SA-mož pokliče, se imaš takoj ustaviti! Verstanden?!"

"Jawohl!" sem rekel, navidezno ves prepelašen.

Cetovodja se je reže obrnil k ostalim, kakor da bi hotel reči: Ta bi kmalu naprvisl v hlače. Tudi ostali so se režali.

— Naj se reže — lahko me vsi skupaj v —

Še vedno sem stal ko prikovan.

"Hajd! Izgini!" me je zopet nahrulil.

Pobral sem kolo in ga potisnil par korakov pred seboj, potem sem se pa vsedel nanj.

Samo ne preneglo odbrzeti — počasi in mirno —. Gotovo gledajo za menoj —

Tenko, komaj slišno, je žvižgalo kolo po asfaltu, skozi toplo, poletno noč.

Ilegalni material je brzel — brzel — — —

"Svoboda".

Najnovejša škotska

Mac Intosh sreča prijatelja. Že po prvih besedah osupne: "Kaj pa je tebi, Sandy? Saj nič več ne jecljaš! Kako si se neki odvdlil?"

"Moral sem telefonirati iz Aberdeena v New York."

Po slovenskem literarnem klancu v Ameriki

Ivan Jontes

Pred nekaj več kot osmimi leti sem postal žrtev zagonetne bolezni: pero mi je takorekoč samo aillmo med prste in moral sem pisati, pisati in zopet pisati kakor bi bil obseden. Znanci so se mi posmehovali: "Poglejte, kmeta neokretnega, pisatelj bi rad postal in gospod, ha-ha! Kramp in lopata mu smrdita, kakopak... Nu, da, človek se prehladi, da sam ne ve kdaj... Sv. Katarini se priporoči, morda se te bo usmilila..." Toda Gorenjci smo trmasti in če si nekaj vtepmo v glavo, ne odnehamo, dokler ne uspemo ali si pa razbijemo glave in polomimo ude. "Zlomke vendar!" sem se razkoračil, "aaj ni nikjer zapisano, da kmet ni za drugo rabo kot za sukanje motike ali krampa!" Recimo, da imam jaz prav, so me zavračali; kaj pa šole? Jaz sem vendar absolviriral samo cerkijansko trirazrednico. "Prava reč!" sem se napihnil. "Citati in pisati znam in to mi zadostuje. Le čakajte, videli boste..."

Dobro leto pozneje mi je tedanjí pomožni urednik Prosvete Ivan Molek podal prijateljsko roko ter mi pomagal pri prvih korakih navkreber po slovenskem književnem klancu v Ameriki, ki se mi je videl tedaj vse bolj položen in gladek, kakor je bil v resnici. Dne 29. marca 1929 je bila objavljena v Prosveti moja prva črtica in ironija je hotela, da sem ji dal naslov—"Nesrečna zvezda"... Nekaj mesece pozneje sem na Molkov nasvet postal tudi so-trudnik Mladinskega lista. Ko je še Ameriški družinski kolektor za l. 1930 objavil troje mojih kratkih prispevkov, sem smatral, da sem bil dokončno vpeljan v bratovščino slovenskih literarnih delavcev v Ameriki, čije starosta je bil in ostane Ivan Molek. Z Anno P. Krašno sva bila tedaj njena najmlajša člana. Danes je Milan Medvešek naš Benjamin.

L. 1930 je razpisala Prosveta literarni kontest z nagradami in skupni vsoti \$1000. Bil je to prvi in zadnji pokušus te vrste pri nas. Odziv je bil zelo slab. Iz stare domovine sta se udeležila kontesta samo Angelo Cerkenik in učitelj Adam Milkovič, iz Amerike pa Katka Zupancič in jaz. Da ni bilo večjega odziva iz stare domovine, je bil kriv ljubljanski Slovenški narod, ki je bil zapisal, da so bile nagrade že v naprej razdelene oziroma določene. To je bila nesramnost. Jaz se n. pr. skoro do zadnjega nisem mislil udeležiti kontesta, ker sem bil prepričan, da se bo priglasilo toliko kontestantov iz starega kraja, da bi kot neroden začetnik nedvomno padel skozi rešeto. Tik pred zaključkom kontesta sem se pa premislil ter se ga udeležil z manjšim spisom. Dobil sem nagrado, kakor vsi udeleženci kontesta. Nisem je pa bil posebno vesel, ker sem videl, da kontest konec koncev sploh ni bil — kontest. Vendar, protestiral tudi nisem. Če hočem biti iskren, moram priznati, da mi je dobro delo v zvezi s tem, da sem bil med nagradjenci. To mi je laškalo ter mi dalo močno vzpodbudo za nadaljnje prizadevanje. Postal sem zelo produktiven. Rokopis za rokopisom je romal v Prosveto, v čije arhivu zdaj spet spanje pravičnih. (Da bi jo hranili še kje drugje, se mi ne vidi verjetno.) Ostal sem tudi so-trudnik Mladinskega lista in Ameriškega družinskega kolektorja. Vmes pa člankarjenje in polemiziranje z našimi načelniki nasprotniki.

Tiste čase sem bil srečen. V pisateljevanju sem tičal z dušo in srcem. In bil sem zadovoljen, da so moji proizvodi prišli v tisk, čeprav večinoma v dnevni tisk, ki živi danes, jutri je pa že pozabljen. V tem so si začetniki menda dokaj podobni.

Časi se izpreminjajo in ljudje tudi. Ko sem se jeseni l. 1931 vrnil iz starega kraja, sem na stvar že gledal drugače. Oči so se mi bile odprle tudi za senčne strani pisateljevanja in že sem videl, da je klanc, po katerem sem bil ubral pot, mnogo bolj strm in grapav kot se mi je bil videl izpočetka. Začel sem uvidevati, da naš položaj niti od daleč ni rožnat, temveč, nasprotno, vse prej kot zadovoljiv, ako ne že brezupen.

V mislih pa nimam našega gmotnega položaja. O gmotnem položaju slovenskega literarnega delavca sem bil že poprej poučen, da ni bil nikdar sijajen, temveč mizeren. Stradanje, doprinskanje vsakovrstnih osebnih žrtev, nerazumevanje in boj s predsodki časovno zastale publike oz. ljudi, ki se smatrajo poklicane, da tej publiki izbirajo čtivo, je samo nekaj "prijetnosti", ki so delož slovenskega pisatelja. Njegov boj za obstanek je trd, s časnikarstvom in drugimi postranskimi poklici za silo "drži skupaj dušo in telo". To je pač znana stvar, rekel bi, da že sfera tradicija. In mi v Ameriki se zaradi gmotne plati našega položaja nič ne pritožujemo, grize nas nekaj povsem drugega.

Nam manjka nečesa, česar slovenskemu pisatelju v stari domovini pač ne manjka: trdnega zaledja. Mi smo od svojega naravnega zaledja odtirani. Dobilim smo sicer v zameno umetno ustvarjeno zaledje v ameriški Sloveniji, ki je pa v ogromnem tujejezičnem morju zgolj majhen otokček, ki naglo tone. In v tem hladnem dejstvu tiči naš najtežji problem.

Pred uveljavljenjem strogih odredb proti priseljevanju v Združene države je bilo drugače. Ameriška Slovenija je imela številno čitajočo publiko, ki je s priseljevanjem še narasčala in naš knjižni trg je bil prilično močan. Založba čikaškega tednika Glasna Svoboda je izdajala razne prevode, Književna mati-

ca SNPJ je izdajala izvorna leposlovna in druga dela, Prosvetna matica JSZ je izdajala poljudno znanstvena dela, imeli smo mesečnik Čas in razna dela so izhajala v samozaložbi. In knjige je bilo tedaj lahko razpečati med našimi ljudmi. A v kratki dobi dveh desetletij se je vse to temeljito izpremenilo.

Najprej je bilo priseljevanje v Ameriko za praktične svrhe ustavljeno. Ameriška Slovenija je enako kot druge jezikovne skupine v Ameriki nenadoma ostala brez svežega dotoka iz stare domovine in ker je bila naša mladina med tem že izgubljena za nas kot jezikovna in narodnostna skupina, je postalo očito, da je nastopila svojo poslednjo pot. Čitajoča publika se je začela krčiti in se neprestano dalje krčiti, vrzeli, ki jih seka med nas smrt, ni več mogoče zamašiti in vaak dan nas je manj. Potem je posegla vmes še gospodarska depresija. Naš knjižni trg je izginil. Mesečnik Čas je šel še poprej. Celo dnevno časopisje se je znašlo kar v obupnem boju za obstanek, iz katerega je zaenkrat še izšlo zmagovito, kar pa ne pomeni, da bo moglo še dolgo kljubovati sili nepovoljnih razmer. Slovenski literarni delavec v Ameriki se je znašel pod kapom.

Da se pisatelj ali pesnik in njegova publika lahko seznanijo, sta potrebna časopis in knjiga. Toda dnevno časopisje je slab posrednik med obema, ker je pač otrok dneva in njegova vsebina konzumirana in navadno tudi pozabljena v enem dnevu. V poštev torej pridejo predvsem revije in knjige. Tega si pa mi v Ameriki ne moremo več privoščiti, niti nimamo več volje za kaj takega. Poleg dnevnega časopisja so nam ostali samo še Mladinski list, Ameriški družinski kolektor in prvomajska revija Majaki glas. Te tri publikacije pa nikakor ne morejo sprejeti vase vsega, kar produciramo; prva ima omejitve, ker je mladinska publikacija, ostali dve pa nimata dovolj prostora niti za desetinko tega, kar produciramo oz. bi lahko producirali. Revije, kakor kaže, nikdar več ne bomo imeli, dasi bi bil netočen, ako bi zapisal, da je ne bi mogli vzdrževati. Knjižnih založb nimamo. Kaj naj torej storimo s svojimi rokopisi?

Metati jih v žrelo dnevnega tiska, je greh, če so količkaj vredni. Dnevni tisk živi samo en dan. In kdo bi se n. pr. hotel mučiti leto ali dve z enim samcatim delom, da bi potem v enem dnevu izginilo v dnevnem tisku? Nekaj časa je gre tako, a človek se tega naposled naveliča in se mu zazdi preumumno vse skupaj. Samozaložba? Za kaj takega smo tudi mi v Ameriki prerevni. Večini celo skrb za borno eksistenco dela sive lasse.

V stari domovini ni bilo nikoli posebnega zanimanja za kulturno prizadevanje ameriških Slovencev in zdaj, ko je ekaport naše valute skrčen na minimum in je dolar manj vreden, ga je še toliko manj. Sploh smo stari domovini oz. tistim krogom, ki jo kulturno reprezentirajo, tako rekoč nekakšna "španska vas". Kar pojdite tja in jih vprašajte, koliko vedo o književnem, dramskem, glabenem prizadevanju ameriških Slovencev? Jaz bi se n. pr. kar nič ne čudil, ako bi dobil v odgovor na tako vprašanje začuden vzklík: "Kaj, tudi ameriški Slovenci se udeležujete v teh kulturnih področjih, v kulturi vobče? Neverjetno!"

Niso pa tamkajšnji krogi tako slabo poučeni o naši gospodarski aktivni in pasivi. V tem pogledu je bilo vedno tudi tam dovolj zanimanja za nas.

Za nas, ki smo skušali in skušamo ugotoviti in zapisati srčne utripe ameriške Slovenije, da se ne bi izgubili tako brez vsakega sledu, pa ni bilo zanimanja in ga ni. Izvzeti je treba le ljudi okrog Cankarjeve družbe, Svobode in Delavske politike. Ti so se in se še zanimajo za nas, kolikor pač dopuščajo razmere in čas.

Razumem, da imajo oni tamkaj oprava preko glave z reševanjem lastnih problemov vseh vrst, vendar to nikakor ne more opraviti njihove skrajne nebriznosti do kulturnega prizadevanja ameriških Slovencev, te nebriznosti, ki je postala hladno dejstvo, s katerim moramo slovenski literarni delavci v Ameriki računati, ko se vprašujemo:

Kaj nam je storti spriči teh trpkih dejstev? Ali naj nadaljujemo s svojim delom ter čakamo, da bomo čez dobrih deset let ostali brez občinstva oz. brez posrednikov med njim in nami? Ali pa naj morda zmečemo peresa na smetišče ter pozabimo na nalogo, ki smo si jo bili dali (biti glasniki in kronisti ameriške Slovenije)? Ali pa — nu, ali naj zapustimo naš jezikovni otokček ter se pogreznemo v ameriški jezikovno morje?

Ameriški slovenski pisatelj Jakob Muren in Američanka Jennie se v zadnjem poglavju neobjavljenega romana "Utopljeni" takole pogovarjata:

Jakob: "A vzle temu... našega otoka ne zapustim! Veš, to bi se reklo... kadar brod tone, ga podgane zapuščajo..."

Jennie pa s smehom: "Jaz vem za boljše primero: kadar padaš v vodo, moraš ali plavati ali pa utoniti! Primera s podgano tu ne drži. Nič nečastnega ne boš zagrešil, ako prestopiš z vašega trilega, tonečega brodiča na naš močni brod, na katerem boš vsekakor našel boljše pogoje za polni razmah svojih zmožnosti in veš upanja, da se uveljaviš. Material z vašega brodiča bomo tako porabili za izpopolnjenje našega broda..."

Tako se orientirame

Friedrich Steiner—Ivan Vuk

Pridiga poslanika

Paša Husein Malek, gospodar ene iz pokrajín v Arabiji, je nameraval poslati na perzijski dvor svojega poslanika. Priporočili so mu izbornega pridigarja Vavilma Aršada.

Paša Husein Malek ga je dal poklicati k sebi. Ko je prišel, mu je rekel:

"Odsel boš kot moj poslanik na perzijski dvor. Ker pa si, kakor mi pravijo, zelo podvržen beračenju, mi moraš priseči, da se boš te navade vzdrževal vse dotlej kar boš na perzijskem dvoru."

Pridigar je podal zahtevano prisego. Dobil je bogato potnico in tako je odpotoval na perzijski dvor.

Šah perzijski, ki je že slišal o odličnem talentu poslanika, ga je prosil (da bi prihodnji petek pridigoval.

Vevlam Aršada, poslanik in pridigar, je obljubil.

Napočil je petek. Po običajni molitvi je stopil poslanik na prižnico in začel pridigovati. Pridigoval je s takšno vnemo in s takšnim ognjem, da so bili poslušalci vsi kar pretreseni.

Videvali globoki vtis svoje pridige, se je pridigar še enkrat obrnil k svojim vnetim poslušalcem in rekel:

"Bratje! Preden se poslovim od vas, vam moram še nekaj zaputiti. Preden sem prišel sem k vam kot poslanik mojega gospodarja, sem imel navado, da sem beračil. Celó s prižnice sem beračil. Ali paša, moj gospodar, me je za prisegel, da se naj, dokler bom tukaj, beračenja vzdržim. In tako, ljubljeni bratje, prisegel sem, da ne bom beračil in se bom tudi svoje prisage držal. Ali, vprašam vas, dragi bratje, — ali ste mar tudi vi prisegli, da mi ne boste ničega darovali?"

Po teh dobro postavljenih besedah je bilo pobožno razpoloženje poslušalcev pometeno. Začeli so se smejeti in vse zadovoljni glasno zbirati darove za spretnega pridigarja, ki je znal svojo prisago tako dobro zagovarjati in jo koristno obrniti.

Derviš in gostoljubje

Pri nekem premožnem muslimanu je že dolgo gostil nek pobožen puščavnik, — derviš. Prav zadovoljen je bil s kuhinjo svojega gostitelja.

Žena tega muslimana pa bi se že rada tega požrešnega gosta iznebila. Silila je v moža, naj pripravi derviša k odhodu.

Mož je rekel: "Razumem tvojo željo. Vendar bi me ta greh, da pokažem pobožnemu možu vrata, večno težil."

In tako je zopet potekel cel teden, ne da bi puščavnik poskušal oditi.

Muslimanova žena je postajala nestrpna.

"Odpravi še vendar tega derviša. Shrambe in vrči so že prazni."

Gospodar se več ni mogel upirati svoji ženi. Stopil je h gostu, ki je bil, kakor se je gospodarju zdelo, sedeč na svoji preprogi, zatopljen v molitev.

"Oprostí, velečastiti brat, da te motim v tvoji pobožnosti. Vendar v stiski sem in moral sem te poiskati. Glej, zadnjo ovco sem zaklal, zadnja betvica moke je porabljena, ravnokar ni več dateljnov in orehov. Le košček kruha je še v predalu. S tem ti gotovo ne bo ustrezelo. Sprejmi torej moje zahvalo za prisotnost, ki nas je osrečevala in sledi migljaju Allaha, ki bo vodil nadaljne tvoje korake."

"Bodi", je rekel derviš. "Vzbuldi me jutri, ko se pojavi dan. Nadaljeval bom svojo romarsko pot."

Ko se je pojavila jutranja zarja, je musliman stopil k ležišču svojega gosta.

"Vstani in pojdi, pobožni romar, kajti petelin je že zapel..."

Derviš je napel ušesa. "Kaj slišajo moja ušesa? ... Petelina še imaa..."

Dvajset let za uredniško mizo Prosvete

(Nadaljevanje z 10. strani)

nih delavcev, ki jo naročajo in redno čitajo, agitirajo zanjo in ji dobivajo naročnike ter pišejo vanjo. S tem aktivnimi delavci sta urednik in upravniki lista v najtesnejši zvezi. V mnogih ozirih sta jim stalna učitelja in svetovalca. Nič ne pretiravam, če rečem, da ima urednik med vsemi našimi javnimi delavci — poleg tajnikov in predsednikov podpornih organizacij — največ znanec in prijatelj po vsej deželi, a tudi največ nasprotnikov. Ne prestanto je bombardiran pisмено in javno s kritikami in natocevanji, ali dokler se kritike ravnovesijo z izrazi simpatij in priznanja, urednik lahko mirno spi.

Danes je Amerika v kritični dobi. Stare vrednote se rušilo in padajo v prah in nove vrednote se še niso jasno izoblikovale. Vzelo bo še dolgo časa — mi najbrže ne bomo tega doživeli — predno se Amerika znajde in oceni v svoji novi dobi. V tem prehodnem času imajo uredniki in sploh pisci delavskih časopisov težko odgovornost: paziti morajo, da se ne izgube v splošni konfuziji in videti morajo dalj kakor povprečni čitatelj.

Še večja odgovornost in naloga ležita na uredniku delavskega in hkrati svobodnomiselnega lista, ki mora paziti, da ne zabrede v protislavo, katera se mu nastavlja z vseh strani. Vse te odgovornosti in naloge so na ramah urednika Prosvete. Vse to poleg oficijelnih odgovornosti, ki jih ima urednik kot gl. odbornik SNPJ napram organizaciji, katere lastnina in organ je Prosveta.

To je docela nekaj drugega, kakor je urejevanje privatnega lista, ki služi v glavnem businessu. Pisati tako, da bo ugajalo večini rojakov, torej tako "kakor hoče publika" — kar je prvo in zadnje pravilo ogromne večine ameriških časopisov — je igrača!

Urednik slovenskega lista, kateri ne spi, drži roko na žili našega javnega življenja: mora poznati to življenje. Že dvajset let stalno opazujem in ocenjujem to življenje. Poznam to življenje, zato se ne strinjam s pesimisti, ki nam emfatično pripovedujejo, da naše življenje v Ameriki, kolikor ga reprezentirajo naše napredne ideje, propada. Vprašanje je, koliko pesimisti poznajo to plat našega življenja pod

povrjem in koliko se sploh še brigajo za zore, kateri so jim nekoč bili najbližji. Ekonomska kriza je v zadnjih sedmih letih udarila vse, nekatere bolj in druge manj, vendar ta kriza še ni kriterij za presojanje bogosti naših idejnih strani. Res je, da so spodarske depresije začasno gnjilo nazadnje, ali to ne traja dolgo. Res je tudi, da ustavitve priseljevanja povzročila velika neuk v naši rasti, ampak to še ni dokaz, da do naše napredne organizacije umrje z vred. Naši mladi morda slabo govorje slovenski in mnogi sploh ne poznajo naše govore, toda naša miselnost se lepo izraza tudi v angleščini...

Danes so drugi časi. Razmer, ki smo jih imeli v Združenih državah ob času naše nastave pred 35 ali 40 leti, že davno ni več. Mišne ekonomske razmere. Te so podlaga vsemu stalemu nehanju in dejanju v človeških družbah. Vse se izpreminja v družbi, le ta "modus operandi" — ekonomski determinizem — ostane neizpremenjen, dokler ostane kak sistem vsakega gospodarstva. In še nekaj je, kar ne gane. Burbonska miselnost!

Med nami je mnogo urednikov, ki ne spajo več v današnje čase; mislijo in pišejo to, kakor so mislili in pisali pred 35 ali 25 leti, nje se ni nič izpremenilo! In to je tista fundamentalna razlika, katera izživa večen konflikt med nami — med organizacijami in časopisnimi principi in naziranj. Načela in naziranja močnejša kakor slovenska, nemška, italijanska ali ameriška kri. Dokazi za to trditve kar žujejo z vseh strani...

To bi bilo nekaj mojih skromnih misli dvajsetletnici mojega službovanja pri dnevniku Prosveti.

Napisal sem te misli ne zaradi sebe, le posameznik je le odsev splošnosti svoje do temveč v zavesti, da smo vsi, ki smo aktivni kolo Prosvete, izvršili v zadnjih dvajsetih letih veliko in dobro delo. Brez zvestih čitalcev in naročnikov, brez vztrajnih agitatorjev dopisnikov ne more biti lista in ne urednika brez urednika ne more biti lista, naročnik čitalcev in agitatorjev. Naša naloga je v jemma, navezana drug na drugega...

Zdaj pa vsi skupaj na veliko in dobro do prihodnjih dvajset let! —

When Prosveta Was Young

By John J. Zavertnik, M. D.

My first experience with the newspaper "Prosveta" in Chicago dates back to 1909 and 1910 when I was carrier of the manuscripts for Frank Kerže, who was then secretary of the SNPJ and editor of "Glasilo", a weekly publication.

On summer and winter nights I remember walking down Blue Island Avenue, which was then a dirt road, known as "Old Black Road", from my home at Millard Avenue and 27th Street to the National Printing Company located at Blue Island and 22nd Street. For my services I received 20c per trip from Mr. Kerže. The stillness of the night would be broken by the clanking and shrieking of the cable cars. I had to pass the railroad junction at Western and 26th Street which at that time was not elevated. I usually reached this spot around nine or ten o'clock at night when four or five large locomotives would be switching, and for miles around other locomotives could be seen and heard. Here I would pass an hour in a sort of nocturnal mysterious meditation. Nobody objected except myself, because it was my duty to see that the manuscripts were delivered to the National Printing Company.

I continued the job of errand boy until my father, the late Jože Zavertnik, became editor of "Glasilo" in 1911. The business of this paper was conducted in our home. In my memory there still lingers the voice of my father which was clear and deep and carried far, as those who heard his addresses will remember. He was a man of principles. His smile and humor were irresistible. He was accustomed to speaking with authority as he was honest and fearless.

My father promoted me as his assistant in the fall of 1911. My job then was to handle the mailing list of members of the S. N. P. J. who wished to subscribe for "Glasilo". My office desk was an old battered trunk, which belonged to one of our boarders, the late Mike Kulovec. This antique object of art stood in our parlor. On this trunk I labored and struggled with the secretaries' reports. One of the secretaries whose beautiful hand-

writing I will always remember was Mr. Hudovernik, of Cleveland. Once in a while I would receive a sharp complaint from some secretary whose mailing list was not correct. My father would say to me, "Be careful; never answer in haste—always wait and reason first, because if people would place a cake of ice on their head and let it melt, then write their letters, the result would have been much better."

So I labored along until Mr. Godina was appointed to his present position as Manager of Prosveta in 1913. After retiring from this job I continued my studies and at the same time, acted as "Chef" in our home.

During the past thirty-two years, I witnessed the great procession of characters who had some connection with the SNPJ, JSF, and Prosveta. They were all hurrying, hustling, scrambling, working, and fighting the battle of life for principles. They would fight against fearful odds—capitalistic system. These characters were inspirations to youth. The influence of these characters is steady and strong after two scores of years. Every true Slovene enshrines them and reveres their memory.

Many times I would see these characters at "Old Martin Potok's Tavern" on Racine Ave. (old Centre Ave.) and 17th St., away back in 1908. My job was to spot pins on the Bowling Alley. In those days we only had nine pins instead of ten. There was no mechanical device used to spot the pins. This tavern was a meeting place of these Slovene characters. I recall that Frank Vidmar was the best bowler in the olden days. One day Frank Podboj walked in with another Pennsylvania delegate for the La Salle Convention. He looked and gazed about and asked, "Where is Jože Zavertnik?" Martin replied, "Over there at the table with the men." Then Frank Podboj walked courageously to the table and said, "Are you Jože Zavertnik?" My father replied, "Yes, have a seat and make yourself at home." Then they indulged in interesting conversation.

So the parade of characters continued to come. Frank Alesh, Charles Pogorelec, and Ivan Molek came to Chicago. Ivan Molek came from Calumet, Michigan, and became Editor of "Proletarec." At that time Ivan Molek was the sort of quardruous, thinking, inventive, genius and imaginative type of literary lines. He was just a man to fill the vacant chair of the Editor in Chief of "Prosveta" and to carry on the work of "the man of principles."

These characters would meet at "Martin Nemanich Tavern" at Lincoln and Centre Road, and "Kosicek Tavern" 18th Street and Racine Ave. and above all at the "National Hall" on 18th and Racine Ave. Many dramas, glee club singing recitals, and dancing saw and heard from the back of the wardrobe in the old National Hall. Those days it was the center of all Slovene activities. Some of the actors' dramas still linger in my memory. They are Ethin Kriš, the late Mrs. Koenig Racic, Mrs. Jorga Gonzales, Frank Udovc, Frank Alesh, Mr. and Mrs. Boskovic, Stonich and many others.

Often it was my job to see drinks and prepare the "Soup for the Pioneers of the SNPJ" such as Frank and John Petric, Petsche, Gorsék, Terčelj, Vrdich, Putz, Podipece, Unkwood, Anzicek, Kulovec, Kerže, Godina, Sular, Cankar, Vogric, Frank Zaitz, Barbič, Sotmar, Zupancic, Frank Mladic, King Savs, Mahnic and host of others.

The picnics at that time were held in Riverside which was the wild, rustic, and beautiful. There was plenty of fishing in the Des plaines River.

One incident I will always remember is when Dr. Frank Kerže came from Calumet, Michigan, in 1912. At that time he was appointed Supreme Medical Examiner. As he walked through the threshold of our kitchen he almost stumbled and fell over the and the pail of water which was being used to scrub. I replied and said, "Pardon me." I replied "I am very sorry, Doctor. I hope you didn't get wet." Then my father who was chuckling interrupted and stated, "Johnny, I want you to meet our Supreme Medical Examiner of the SNPJ. Doctor some day."